

“Vi vil sammen
skabe en fremtid,
vi kan glæde
os til”

INDHOLD

03	Forord
04	Indledning
04	Søjle I
06	1.1 Langsigtet vision og politisk tilslutning
08	1.2 Evaluering af relevant lovgivning og planer
09	1.3 Identifikation af relaterede nationale og regionale forpligtelse
14	1.4 Mål og delmål om klimaneutralitet
16	1.5 Mål for merværdi
19	1.6 Personaleressourcer, kommunikation, udbredelse og meningsdannelse

20 Søjle II

20	2.1 Klima og miljøtilstand i dag
23	2.2 Kommunens administrative struktur og planens omfang
25	2.3 Kommunens beføjelser og kapacitet
27	2.4 Opgørelse af CO ₂ -udledning i Rødovre
31	2.5 Scenarier for CO ₂ -udviklingen
34	2.6 Risikovurdering af klimaforandringer
39	2.7 Analyse af konsekvenser

41 Søjle III

41	3.1 Fremskyndelse og implementering af indsatser
44	3.1.1 Hovedtema - Energi
58	3.1.2 Hovedtema - Grøn mobilitet
72	3.1.3 Hovedtema - Erhverv
76	3.1.4 Hovedtema - Varmeplanlægning
80	3.1.5 Hovedtema - Affaldsområdet
92	3.1.6 Hovedtema - Klimatilpasning og Biodiversitet
106	3.1.7 Hovedtema - Forbrug
116	3.2 Transparent metode til prioritering af tiltag
118	3.3 Manko
119	3.4 Monitorering, evaluering og revision af Klimahandlingsplanen

RØDOVRE KOMMUNE

Udgivelse:

Rødovre Kommune
Rødovre Parkvej 150
2610 Rødovre

Design & produktion:

Mediegruppen as

Foto:

Hyldeager Fotografi

Foto på s. 75: Projektet "Nordic Green Climate Wall" er støttet af den filantropiske forening Realdania og er et samarbejde imellem Teknologisk Institut, Bygros, Combibyg, Vølund Varmeteknik, DEAS, Coast to Coast Climate Challenge, Fremtidens Gårdhaver med LAR, Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning.

ISBN:

XXXX-XX-XXXX-XX-XX

rk.dk

Side 2

Denne tryksag er trykt med ansvar

Papiret er fremstillet af træ, der kommer fra ansvarligt skovbrug primært i Skandinavien og Europa. Tryksagen lever op til verdens mest relevante, ansvarlige og veldokumenterede miljøkrav. Og så er den produceret i Danmark på et dansk trykkeri, der har ordnede arbejdsforhold og tager socialt ansvar.

Bliv klogere på trykmedansvar.dk

Vi går forrest og viser vejen i Rødovre

”Hvis vi vil bevare kloden, som vi kender den, og give den videre i ordentlig stand til de kommende generationer, bliver vi nødt til at handle. Klimakampen er den største udfordring i vores tid. Hvis alle byer og kommuner tager initiativer i den rigtige retning, kan vi sammen gøre en kæmpe forskel. Vi går forrest og viser vejen i Rødovre”.

I Rødovre står vi sammen, når der skal tages ansvar for den verden vi lever i og efterlader til de kommende generationer. Klimaforandringer er den største udfordring i vores tid, og vi bliver nødt til at løfte i flok. I Rødovre vil vi gå forrest og vise vejen.

Det var derfor også naturligt, at Rødovre blev en del af DK2020-projektet. Med DK2020-projektet har vi forpligtet os til at udarbejde en robust plan for, hvordan vi i Rødovre Kommune vil reducere den samlede CO₂-udledning og blive modstandsdygtige overfor klimaforandringer. Ambitionen har været at få udarbejdet en helhedsorienteret Klimahandlingsplan, som understøtter vores visioner i Rødovrestrategien. En Klimahandlingsplan, som vil styrke det fremtidige arbejde og være et vigtigt redskab i arbejdet mod en mere bæredygtig udvikling for alle.

For at nå målet må vi alle bidrage – store som små - for sammen kan vi gøre en kæmpe forskel i kampen mod klimaforandringerne. Det kræver noget af os alle, men når vi står sammen, ser vi ind i en lysere fremtid.

Rødovre Kommunes Klimahandlingsplan indeholder 50 konkrete indsatser, som skal sikre, at Rødovre Kommune er CO₂-neutral i 2050 og modstandsdygtig over for klimaforandringer i fremtiden. Med vedtagelsen af Klimahandlingsplanen ønsker Kommunalbestyrelsen at sende et stærkt signal om, at klimaindsatsen i kommunen prioriteres højt, og at Kommunalbestyrelsen forpligter sig til at implementere de tiltag, der er beskrevet i planen, og skabe de forandringer, som er nødvendige for, at vi kan overholde Parisaftalen.

Britt Jensen, borgmester (A)

FN's verdensmål i en Rødovre kontekst

Ved COP21 i december 2015 vedtog FN en ny ambitiøs og bindende global klimaaf tale. Med aftalen i 2015 forpligtes 196 lande juridisk til at reducere deres drivhusgasudledning, således at den globale opvarmning ikke stiger mere end 2 °C i forhold til temperaturerne før den industrielle revolution, og stræber mod en temperaturstigning på højst 1,5 °C. Verdens lande vedtog i 2015 FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og de tilhørende 17 verdensmål. Verdensmålene er universelle, gensidigt afhængige og balancerer de tre dimensioner af bæredygtig udvikling - økonomisk, social og miljømæssig udvikling.

Side 4

FN's 17 verdensmål udgør 17 konkrete mål og 169 delmål, som forpligter FN's 193 medlemslande til helt at afskaffe sult og fattigdom, reducere uligheder, sikre god uddannelse og bedre sundhed, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst. De fokuserer ligeledes på at fremme fred og sikkerhed og stærke institutioner og styrke internationalt samarbejde. En stor del af de 17 verdensmål fokuserer på, hvordan vi ved en bæredygtig udvikling, kan bevare vores planet.

- Mål nr. 7 fokuserer på omstilling til bæredygtig energi.
- Mål nr. 11 har fokus på udvikling af bæredygtige byer og lokalsamfund, da en tredjedel af jordens befolkning i 2050 bor i byområder.
- Mål nr. 12 skal sikre et bæredygtigt forbrug og produktionsformer, ved at tilskynde industrier, virksomheder og forbrugere til at genbruge og reducere deres affald.
- Mål nr. 13 sætter fokus på den globale klimaindsats.
- Mål nr. 14 skal sikre at verdenshavene bevares og at der sker en bæredygtig brug af havenes ressourcer.

- Mål nr. 15 skal beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørken dannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

Med vedtagelse af 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål har verdens ledere forpligtet sig til en bred politisk og universel dagsorden, som alle har ansvaret for at løfte. 2030-dagsordenen og verdensmålene repræsenterer sammen, med især den globale klimaaf tale fra COP21, det internationale samfunds fælles strategi om den overordnede retning for en global bæredygtig udvikling frem til 2030. Danmark er underlagt klimaaf talem fra 2015 og er dermed forpligtet til klimaneutralitet senest i 2050. Dette kræver aktiv handling, som ikke mindst skal komme fra kommunerne.

Realdania, CONCITO og bynetværket C40 Cities, der består af de mest klimaambitiøse byer i verden, har med projektet DK2020 givet de danske kommuner en mulighed for lokalt at løfte klimaarbejdet til internationale standarder. Baggrunden for DK2020-projektet er rapporten "Deadline 2020" som er en udgivelse af det internationale bynetværk C40 sammen med konsulentbureauet Arup fra 2016.

Rapporten sætter en global standard for, hvordan byer og kommuner kan bidrage til at opnå Parisaftalens målsætninger på max 2 °C. Rapporten peger samtidig på, at op til 40 % af Parisaftalens mål kan nås ved klimaindsatser i verdens byer og kommuner. Som en del af DK2020 kommer Rødovre Kommune til at arbejde med den samme standard for klimaplanlægning, som anvendes af verdens største og mest ambitiøse byer. DK2020 skriver dermed de danske kommuner ind i kampen mod klimaforandringer. De første 20 danske kommuner indtrådte i DK2020-samarbejdet i 2019 og er nu klar med klimahandlingsplaner. I november 2020 indtrådte yderligere 44 kommuner i DK2020, herunder Rødovre. I 2021 er yderligere 31 kommuner indtrådt i DK2020.

C40's internationale standard for ambitiøs klimaplanlægning, "Climate Action Planning Framework", kræver en handlingsorienteret klimaplan, som har fokus på alle sektorer, opstiller ambitiøse delmål, har fokus på merværdi og indeholder procedurer for opfølgning af indsatser. Rødovre Kommunes Klimahandlingsplan er derfor bygget op med de samme overskrifter som C40's Climate Action Planning Framework. Frameworket beskriver en række nødvendige elementer samt videregående elementer i forhold til at opfylde kravene.

Langsigtet vision og politisk tilslutning

I Rødovre tager vi ansvar, og vi ønsker derfor at bidrage til at løse klimaudfordringerne, så Danmark er et CO₂-neutralt samfund i 2050. Arbejdet her i Rødovre er allerede sat i gang med Rødovrestrategien og vores arbejde med FN's verdensmål. Rødovrestrategien går på tværs af sektorer og beskriver, hvilke emner vi har tilfælles i vores arbejde med byen. Bæredygtighed er for alle, og derfor arbejder vi i Rødovre med bæredygtighed inden for fem områder: det miljømæssige, det økonomiske, det demokratiske, det kulturelle og det sociale område. Udviklingen af et bæredygtigt samfund kræver, at vi arbejder helhedsorienteret og målrettet, på tværs af politikområder om de indsatsområder og mål, som vi har til fælles.

Den demokratiske bæredygtighed handler om, at alle borgere skal have mulighed for at udtrykke deres mening og indgå i offentlig dialog og samtale i lokalsamfundet. Vi har et fælles ansvar for, at Rødovre også i fremtiden er en attraktiv by og et godt sted at bo, arbejde, besøge og drive forretning i. Arbejdet med demokratisk bæredygtighed er sket i forlængelse af den politiske vision "Sammen om Rødovre".

I Rødovre er vi klar til at tage et skridt videre i vores arbejde for at fremme den grønne omstilling, reducere CO₂-aftrykket og håndtere konsekvenserne af klimaforandringer lokalt. Kommunalbestyrelsen vedtog derfor i september 2020 at tilslutte sig DK2020-projektet.

DK2020-projektet er vigtigt for Rødovre, og med DK2020-projektet har vi fået udarbejdet en helhedsorienteret Klimahandlingsplan, som understøtter vores vision i Rødovrestrategien. Klimahandlingsplanen består af en række indsatser, som alle skal bidrage til, at vi når vores mål om at være et CO₂-neutralt samfund i 2050. Planen er udarbejdet med inddragelse af Klimaudvalget, bestående af engagerede borgere, politikere, repræsentanter fra erhvervslivet og foreningslivet samt Agenda 21-gruppen. Udvalget har været med til at identificere og kvalificere indsatser i lokalsamfundet og været med i udviklingen af indsatserne.

Kommunalbestyrelsen inviterer alle til at bidrage til den grønne omstilling og ønsker med denne Klimahandlingsplan at skabe de bedste rammer for handling og dialog med borgere, foreningsliv, erhvervsliv og andre aktører. Sammen skal vi sikre en bæredygtig vækst i Rødovre.

Målrettet inddragelse og samråd med andre aktører

Rødovre Kommune og flere centrale aktører ønsker at tage det nødvendige medansvar i udviklingen af denne Klimahandlingsplan. Klimaarbejdet berører derfor ikke kun kommunens medarbejdere, men også borgere, foreninger, virksomheder, det offentlige og mange andre. Vi skal sammen løse udfordringerne og have et fælles medansvar. Derfor er denne Klimahandlingsplan til dels udviklet på baggrund af partnerskaber med en række forskellige aktører, hvor begge parter forpligter hinanden til at samarbejde mod klimaneutralitet og/eller klimarobusthed.

Aktører

I Rødovre er de vigtigste aktører i forhold til at sænke CO₂-udledningen blandt andet Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning, som hvis udbygning har stor betydning for alternativer til fossile brændsler. Herudover spiller borgere og boligselskaber en stor rolle i forhold til at mindske den private CO₂-udledning. Særligt inddragelse af boligselskaber er

vigtig i en Rødovre kontekst, da næsten halvdelen af boligmassen består af almene boliger.

I Rødovre er der mange små og mellemstore virksomheder, som også er vigtige aktører i den grønne omstilling. Rødovre Centrum ligger ikke kun centralt i kommunen, men er også samlingssted for mange Rødovre-borgere. Derfor er det vigtigt, at Rødovre Kommune og Rødovre Centrum samarbejder om den grønne omstilling.

Blandt partnerskaberne kan blandt andet nævnes Rødovre Centrum og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning. Herudover har Rødovre Kommune haft et indledende møde med FIR (Fællesrepræsentationen for idrætsforeninger i Rødovre) samt deltaget i et boostermøde angående idrættens CO₂-udledning og hvordan vi sammen kan mindske denne.

Gennem kommunens ejerskab af forsyningsselskaberne HOFOR, Vestforbrænding og BIOFOS sættes den grønne omstilling på dagsorden, og der arbejdes på at fremme bæredygtige løsninger. De respektive aktører har været inddraget på forskellige måder og tidspunkter gennem hele udviklingen af Klimahandlingsplanen. Ligeledes vil inddragelsen og udviklingen i samarbejde med aktører fortsætte og være yderst vigtigt i implementeringsfasen.

Klimaudvalg

DK2020-planlægningen har centreret sig om etableringen af et §17 stk. 4-udvalg (herefter omtalt som Klimaudvalget) med i alt 16 deltagere – borgere, virksomheder og repræsentanter fra henholdsvis den almene sektor, Agenda 21-gruppen og Kommunalbestyrelsen.

Klimaudvalget har været et centralt inddragelsesorgan i udviklingen af planens indsatser. Det er i dette forum, at langt de fleste indsatser er blevet identificeret og udviklet. På baggrund af oplæg om CO₂-udledningen i Rødovre Kommune som geografisk område samt oplæg om lokale klimaudfordringer og biodiversitet har udvalget arbejdet med at udvikle indsatser.

Parallelt med udvalgets arbejde har en intern projektgruppe bestående af repræsentanter på tværs af kommunens forvaltninger ligeledes arbejdet på at undersøge, identificere og udvikle indsatser. Projektgruppen har både forholdt sig til egne indsatser samt Klimaudvalgets indsatser. Ligeledes har Klimaudvalget forholdt sig til og videreudviklet på indsatser identificeret af projektgruppen.

Flere af indsatserne er herefter blevet konkretiseret i en række arbejdsgrupper, som enten har bestået af relevante medarbejdere på tværs af forvaltningerne eller bestået af en blanding af kommunale medarbejdere og repræsentanter fra civilsamfundet. Arbejdsgrupperne har haft til opgave at konkretisere de indsatser, som har krævet et ekstra stykke arbejde for at være modne nok til Klimahandlingsplanen. Det er også i arbejdsgrupperne, at de særligt udsatte befolkningsgrupper mere specifikt er blevet inddraget således, at inddragelsen og dialogen har taget afsæt i konkrete problemstillinger for de involverede målgrupper.

Inddragelsesprocessen og arbejdet i arbejdsgrupperne har haft to overordnede formål - dels at udvikle og kvalificere Klimahandlingsplanens indsatser i tæt dialog med lokale og relevante aktører, og dels at identificere potentielle partnerskaber med nøgleaktører i Rødovre Kommune.

Sideløbende inddragelsesforløb

I Rødovre har vi et stort fokus på inddragelse og samarbejde med civilsamfundet. Med afsæt i 'Sammen om Rødovre' er en lang række politikker, planer og strategier, som Klimahandlingsplanen spiller sammen med, blevet udviklet i tæt dialog med relevante aktører fra civilsamfundet, erhvervslivet og interesseorganisationer.

Her kan fx nævnes den nye Erhvervs politik, som er blevet udviklet gennem et sammenspil med lokale virksomheder, uddannelsesinstitutioner og erhvervsforeninger. En politik, hvor klima og bæredygtighed spiller en stor rolle, og som går hånd i hånd med Klimahandlingsplanens indsatser.

Derudover kan nævnes inddragelse i forbindelse med et projektforslag om Rødovre Parkvej, hvor både en folkeskoleklasse, en gruppe unge i forløb hos Jobcenteret og Springet, samt konkrete naboer og interesserede borgere er kommet med input til udsendet af det nye grønne areal. Processen for inddragelse er blevet positivt modtaget af de involverede parter og har givet indblik i borgernes ønsker og forventninger til projektet. Borgernes inputs til projektet er blevet taget videre i projektudviklingen.

Inddragelse af særligt udsatte borgere i Rødovre

I Rødovre Kommune består knap halvdelen af boligmassen af almennyttige boligbyggerier. Derfor har den almene sektor en stor betydning for det sociale arbejde i kommunen, hvilket også har gjort dem selvskrevne til en plads i Klimaudvalget. Herfra har der i indsatserne, som omhandler de almene boliger, helt fra starten været et fokus på udsatte befolkningsgrupper og et særligt fokus på merværdier som fx sundhed, trivsel og stærke sociale fællesskaber i udviklingen af klimarelaterede indsatser.

Ydermere er kommunens Ungepanel blevet inviteret til at drøfte, hvilken rolle de og deres målgruppe har i forhold til klima og bæredygtighedsdagsordenen. Deres input er også arbejdet ind i de indsatser, som berører dem.

KLIMAUDVALGETS ANBEFALINGER

1. At der arbejdes inddragende i to overordnede spor:
  - Oprettelse af et lokalt ungeklimaråd, hvor unge kan bidrage til arbejde med klima og den bæredygtige omstilling og hvor unge kan engagere andre unge.
  - Inddragelse gennem mere konkrete og opdeltede målgrupper – så man samler sig i undergrupper om de specifikke indsatser og temaer, som er relevante for netop den gruppe (fx samle en gruppe af virksomheder om arbejdet med energieffektivisering og grøn omstilling).
2. At samarbejdet i de to overordnede spor tager afsæt i allerede etablerede fora fx Erhvervsrådet eller elevrådene på skolerne.
3. At Rødovre Kommune fungerer som facilitator for etableringen og udviklingen af ovenstående proces og samarbejde, og via egne indsatser viser vejen for lokalsamfundet.

Evaluering af relevant lovgivning og planer

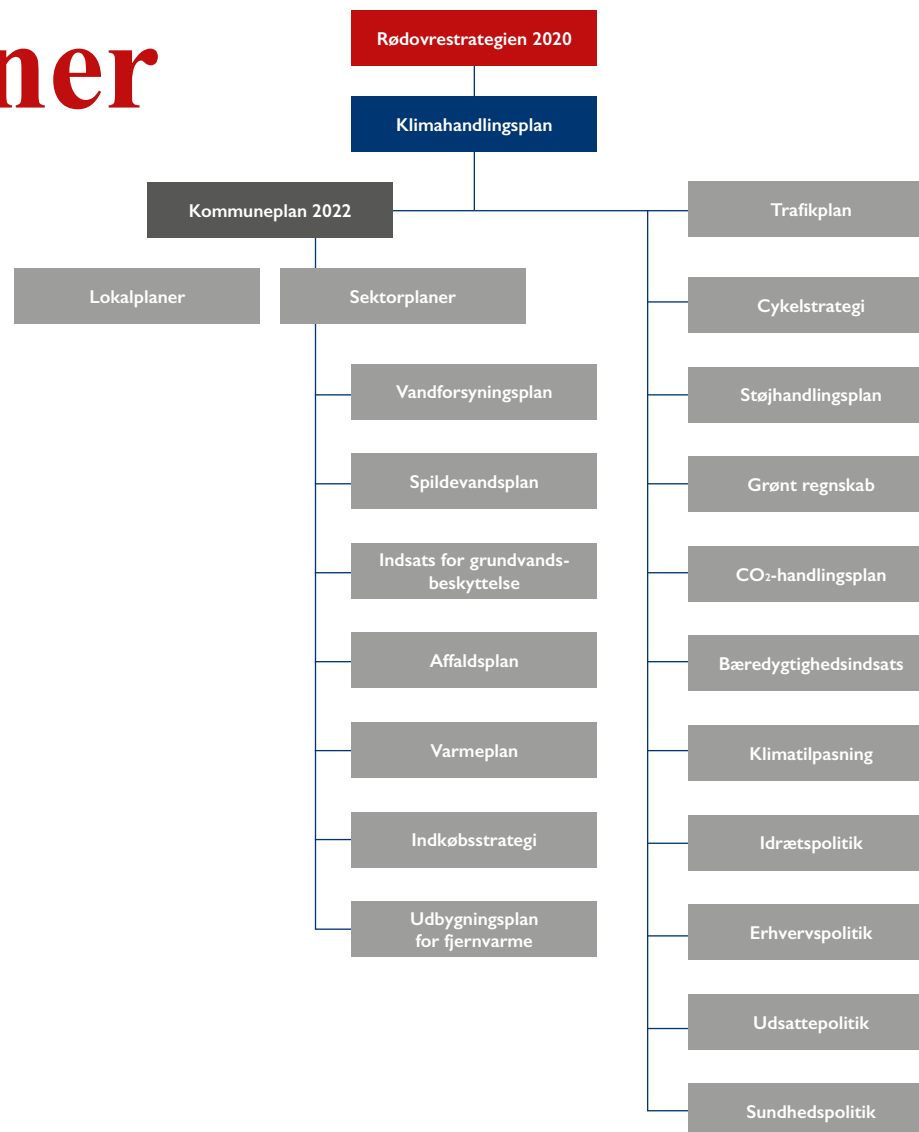
Rødovre Kommune har en lang række planer, strategier og politikker, som beskriver den kommunale ambition og indsats inden for klima og den grønne omstilling. For at komme i mål med Klimalovens 70 % CO₂-reduktion i 2030 og netto-nuludledning i 2050 skal der i høj grad samarbejdes på tværs af sektorer, både kommunalt, lokalt og regionalt. Klimahandlingsplanen skal derfor løfte denne opgave. For at kunne realisere Klimahandlingsplanen er det altafgørende, at der sker en revision af eksisterende planer, strategier og politikker i overensstemmelse med Klimahandlingsplanen.

Side 8

Der er udarbejdet en gennemgang af relevante planer, strategier og politikker for at kortlægge, om deres indhold mv. har behov for revision som følge af vedtagelse af Klimahandlingsplanen. Kortlægningen skal sikre, at Klimahandlingsplanen bliver forankret i allerede eksisterende planer, strategier og politikker og er med til at bidrage til en implementering og realisering af planen.

Kortlægningen viser, at der ikke tidligere har været et målrettet fokus på synergi mellem klimatilpasning, CO₂-reduktion og de sociale aspekter. Dette vil fremadrettet blive indarbejdet ved revision af planer, strategier og politikker.

Figuren viser de eksisterende planer, strategier og politikker i Rødovre Kommune, som spiller sammen med Klimahandlingsplanen og deres placering i forhold til denne.

Identifikation af relaterede nationale og regionale forpligtelse

Det kommunale arbejde med klima bliver overordnet fastsat af Danmarks internationale og nationale forpligtelser, mål og aftaler. Kommunerne er helt centrale spillere i omstillingen i samfundet. Internationalt er Danmark forpligtet blandt andet via Parisaftalen fra 2015 til at reducere sin klimapåvirkning. Tilsvarende findes der mål for klimatilpasning fastsat i EU direktiver, som er implementeret i dansk lovgivning.

I juni 2020 vedtog Folketinget den danske klimalov med målet om, at Danmark skal reducere sine drivhusgasudslip med 70 % i 2030 i forhold til niveauet i 1990 samt nå målet om et klimaneutralt samfund senest i 2050. Klimaloven sætter en række rammer, som forpligter den nuværende og fremtidige klimaministre til konkrete handlinger. (kilde: <https://ens.dk/ansvarsomraader/energi-klimapolitik/fakta-om-dansk-energi-klimapolitik/dansk-klimapolitik>). I forlængelse af klimaloven er der indgået en række politiske aftaler, som blandt andet indebærer at der er afsat tilskudspuljer, der kan understøtte de lokale klimaindsatser.

For at vi som kommune kan nå vores mål, er vi i høj grad påvirket af hvilke rammer, der sættes nationalt og internationalt. Heldigvis har kommunen også selv en stor indflydelse på konkrete beslutninger, for at realisere de nationale mål, fx beslutninger omkring affaldssortering og håndtering, kollektiv transport, varmeforsyning mv. Herudover kan kommunen være med til at pege på hvilke rammer, som er nødvendige for at kunne realisere de nationale mål. En række nationale beslutninger på lovgivningsområdet spiller en afgørende rolle for at kunne nå reduktionsmålene.

Rødovre Kommunes Klimahandlingsplan er baseret på, at en række forudsætninger vil fremme de handlinger, som er beskrevet i de forskellige indsatsområder. Vi har som kommune et ansvar for, at de forskellige aktører og borgerne får mulighed for at handle konkret til fordel for klimaet og omstillingen af samfundet. Rødovre Kommune er blandt andet partner i Gate 21, og kommunens medlemskab i Energi- og CO₂-regnskabet udnyttes til at påvirke og drive udviklingen af værktøjet.

Rammer for klimatilpasning

Baggrunden for arbejdet med klimatilpasning i Rødovre er IPCC's (FN's Klimapanel) klimascenarier. Oversvømmelsesberegninger er udført efter anbefalingerne i spildevandskomiteens skrift 30, som er baseret på et scenarie med høj CO₂-udledning.

Regeringen og Kommunernes Landsforening indgik i 2013 en aftale om klimatilpasning, som forpligtede alle kommuner til at

gennemføre risikokortlægning og udarbejde klimatilpasningsplaner. Klimatilpasningsplanen skulle indarbejdes direkte i eller som et tillæg til kommuneplanen. Planen skulle, udover at indeholde en risikokortlægning for oversvømmelser på terræn, skabe overblik over og prioritere kommunernes indsatser.

Samme år udarbejdede Klima- Energi- og Forsyningsministeriet den første medfinansieringsbekendtgørelse, som åbnede muligheden for, at forsyningsselskaberne kunne betale for alternative løsninger til at håndtere regnvand på overfladen. I 2021 blev medfinansieringsbekendtgørelsen erstattet af omkostningsbekendtgørelsen, og medfinansieringsprojekter hedder herefter klimatilpasningsprojekter.

I det følgende forholder vi os til aftaler fra FN, EU, regionalt og nationalt og deres betydning på lokalt niveau for Rødovre Kommune.

AFTALE, FN	FORPLIGTELSE OG MÅL	BETYDNING PÅ LOKALT NIVEAU
Parisaftalen (2015)	Fastlægger et klart mål om at begrænse den globale opvarmning til godt under to grader, og stræber mod 1,5 grader.	Forpligter kommunen til at reducere sin CO ₂ -udledning, og dette indfries via DK2020-projektet med en Klimahandlingsplan.
Verdensmålene (2015)	Sikre indfrielsen af de 17 mål for bæredygtig udvikling frem mod 2030. Modvirke globalopvarmning ved at holde temperaturen under 2 grader.	Indarbejdelse og stillingstagen inden for relevante planer og strategier på tværs af forvaltninger.

SØJLE I

AFTALE, EU	FORPLIGTELSE OG MÅL	BETYDNING PÅ LOKALT NIVEAU
Habitatdirektivet (1992)	Forpligter EU's medlemslande til at bevare udvalgte naturtyper og arter, der er karakteristiske, sjældne eller truede i EU.	Håndhæves og indarbejdes i alle relevante sager.
Oversvømmelsesdirektivet (2007)	Direktivet har til formål at mindske de negative konsekvenser af oversvømmelser i EU. Udpegede områder skal fastlægge retningslinjer for vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen. Den danske udmøntning kaldes oversvømmelsesloven. Forpligtelsen er relevant for de 27 kommuner i de 14 udpegede risikoområder.	Begrænset betydning i Rødovre, da vi ikke har kyststrækning. Oversvømmelsesrisikoen fra Harrestrup Å håndteres i Harrestrup Å samarbejdet.
EU's lovgivning om håndtering af affald (2008)	Fastsætter blandt andet mål for genanvendelse af kommunalt affald: senest i 2025 skal mindst 55 % af kommunalt affald genanvendes. Dette mål stiger til 60 % senest i 2030 og 65 % senest i 2035.	Rødovre Kommunes Affaldsplan for 2022-2033 og Klimahandlingsplanen, som skal sikre, at målene for genanvendelse indfries.
2030 Climate & Energy Framework(2014)	Viderefører struktur fra EU's 20% i 2020 pakke, med mål for VE-udbygning (32% i 2030) og energieffektivisering (23,5% i 2030) samt reduktionsmål (40% i 2030) fordelt på kilder i EU ETS og en indsatsfordelingsaftale for sektorer uden for ETS. Dertil en ny forordning for LULUCF.	Målene betyder en målsætning ved kommunalt nyt byggeri og ved renoveringsbyggeri, at arbejde imod 1) en reduktion på 40 % i drivhusgasudledning - sammenlignet med 1990-niveauet, og 2) at mindst 27 % af forbruget er med vedvarende energi, og 3) mindst 27 % energibesparelse sammenlignet med business-as-usual-scenariet.
NEC-direktivet (2018)	Direktivet om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer (NEC-direktivet) er et EU-direktiv, der har til formål at reducere luftforureningen i Europa. Det drejer sig om kvælstofoxider (NOx), svovldioxid (SO2), ammoniak (NH3), flygtige organiske forbindelser undtagen metan (NMVOC) og fine partikler (PM2,5).	Sikres i national lovgivning mv.
European Green Deal (2019)	Europæisk klimalov, som fastlægger mål om klimaneutralitet i 2050 ved lov samt opjusterer 2030 reduktionsmål til mindst 55% i forhold til 1990.	Forpligter kommunen til at reducere sin CO ₂ -udledning, og dette indfries via DK2020-projektet med en Klimahandlingsplan.
Handlingsplan for cirkulær økonomi (2020)	At fremme omstillingen til cirkulær økonomi heriblandt cirkularitet i produktionsprocesserne.	Kommunen har ikke formuleret hverken indsatser eller mål i forlængelse af aftalen. Aftalen forpligter ikke kommunen, men er mere hensigtserklærende. De bæredygtighedstiltag, som vi har på indkøbsområdet er indtil videre, indarbejdet i Klimahandlingsplanen.

SØJLE I

AFTALE, NATIONALT	FORPLIGTELSE OG MÅL	BETYDNING PÅ LOKALT NIVEAU
Handlingsplan for klimasikring af Danmark (2012) (ny plan forventes i 2022)	Staten skal sørge for de bedst mulige rammer for kommunernes klimatilpasning samt reducere konsekvenserne af klimaforandringerne.	Rødovre Kommune har arbejdet med klimatilpasning siden 2011 under de gældende regler.
Energiaftale (2018)	55% vedvarende energi i 2030 i det endelige energiforbrug, ingen brug af kul i el-produktion i 2030 og mindst 90% af fjernvarmebruget baseret på vedvarende energi i 2030.	Al fjernvarme i Rødovre købes hos VEKS. VEKS forfølger målene i tæt samarbejde med sine kunder og CTR.
Planloven (jf. ændring 1. feb. 2018)	Planlovens regler giver kommunerne muligheder for gennem fysisk planlægning at beskytte byer og kystområder imod oversvømmelse og erosion. Der er krav om udpegning af oversvømmelses- og erosionstruede områder i kommuneplanen.	Med planlovsændringen pr. 1. februar 2018 fastsættes nye regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion. Reglerne er gældende for hele kommunen, og stiller krav til afværgeforanstaltninger, når der planlægges for nye byområder, fortætning af eksisterende by, særlige tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse mv., hvor det planlagte område vurderes at være udsat for oversvømmelse og erosion. Områder der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion skal udpeges i kommuneplanen. Rødovre Kommune har imidlertid en placering som gør, at der ikke er stor risiko for oversvømmelse og erosion, så vi har valgt at udpege områder, hvor der er højtstående grundvand og områder der er truet af vand fra nedbør, samt at indarbejde retningslinjer for byudviklingen i de udpegede områder.
Klimalov (2020)	At sikre reduktion af udledningen af drivhusgasser med 70% i 2030 ift. 1990 og klimaneutralitet i 2050.	Forpligter kommunen til at reducere sin CO ₂ -udledning, og dette indfries via DK2020-projektet med en Klimahandlingsplan.
Spildevandsselskabernes finansiering af klimatilpasning (serviceniveaubekendtgørelsen og omkostningsbekendtgørelsen)	Fra 1. januar 2021 skal det dokumenteres, at niveauet for klimatilpasningen er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, når det fastsatte serviceniveau for spildevandsforsynings-selskabers håndtering af regnvand går ud over et grundlæggende niveau. Dette kan afgøre, hvilket serviceniveau kommunerne kan sætte for klimatilpasningsprojekter i kloakerede områder, hvis de skal finansieres over vandtaksterne.	De nye bekendtgørelser får betydning for fremtidige klimatilpasningsprojekter i Rødovre og vil nok i nogle tilfælde medføre et lavere sikringsniveau end det hidtil gældende. Det vil som hidtil være Rødovre Kommunes udgangspunkt, at udgifter til regnvandshåndtering skal afholdes af spildevandsforsyningen, og at skattemidler alene skal gå til at skabe merværdi i klimatilpasningsprojekter.
Klimaaftale om energi og industri (2020)	Ligger an til etableringen af to energigøer inden 2030. Der afsættes midler til P2X- og CO ₂ -fangst. Der afsættes en pulje til elektrificering og energieffektivisering i industrien. Aftalen indeholder desuden en lempelse af afgifterne på grøn strøm til opvarmning, forhøjede afgifter på fossil varme samt støtte til udfasning af olie- og gasfyr.	VEKS arbejder sammen med CTR og Ørsted om mulighederne for PtX og CO ₂ fangst. Forhøjede afgifter på fossil varme vil øge tilslutning til fjernvarme.
Grøn omstilling af vejtransporten (2020)	Mere lempelig indfasning af registreringsafgift på elbiler og plug-in hybridbiler. Øgede afgifter på benzin og diesel. Mål om 1 mio. nul- og lavemissionsbiler i 2030 (30% af bilflåden). I praksis regulering til 820.400 nul og lavemissionsbiler.	Afgiftsregulering som potentielt kan medføre billigere elbiler mod køretøjer med brændselsmotorer stiger. Afgiftsregulering gælder både ved køb samt kørsel med el vs. fossile brændstoffer. Det kan medføre i fremtiden større salg af elbiler. For kommunen vil påvirkningen primært være på driftskøretøjer, hvor afgiften omlægges.

SØJLE I

AFTALE, NATIONALT FORTSAT	FORPLIGTELSER OG MÅL	BETYDNING PÅ LOKALT NIVEAU
Ladestanderbekendtgørelsen (2020)	Ladestanderbekendtgørelsen fastlægger krav til etablering af ladestanderne til elbiler ved en række nye og eksisterende bygningstyper. Kommunerne skal opfylde kravene for egne bygninger og sikre, at de inkluderes i byggetilladelser for private bygninger. Reglerne fremgår blandt andet af Bolig- og Planstyrelsens Vejledning.	Ladestanderbekendtgørelsen er allerede indarbejdet i det opdaterede BR18, så vi skal blot håndhæve det nugældende reglement.
Minimumsmål for offentlige indkøb af renere køretøjer til vejtransport (2021)	Bekendtgørelsen implementerer EU's Clean Vehicles direktiv om blandet andet CO ₂ -krav til lette og tunge køretøjer, som anskaffes eller benyttes af offentlige myndigheder, herunder køb af lette nulmissions køretøjer fra 2026. Ifølge Miljøministeriet vil kravene dog allerede opnås som følge af de indgåede 'Klimasamarbejdsaftaler om grøn kollektiv trafik' mellem staten og en lang række kommuner fra juni 2020 og frem.	Det er indkøbskontoret i dialog med Vej- og Parkdriften. Afgifterne påvirker de lastbiler vi benytter os af. Kollektiv trafik og flextrafik håndteres via Movia's udbud af bustrafikken jf. Movia's mobilitetsplan.
Udkast til AFI-lov - høringsudgave (2021)	Den 1. april 2022 træder den såkaldte AFI-lov i kraft. Loven og tilhørende bkg. implementerer dele af EU's AFI-direktiv og fastlægger rammer for kommunernes planlægning og udbud af ladeinfrastruktur. Vejledninger mv. er på vej fra blandt andet Vejdirektoratet.	Det er AFI-loven pr. 1. april som omhandler vejinfrastrukturen, men det er alene reglerne for opsætning af ladestander på offentlige arealer, og ellers regler for de privat operatører ift. indretning af ladeinfrastruktur og betaling. Planarbejde sættes i gang til maj med en sag hos Teknik- og Miljøudvalget og Klima- og Naturudvalget.
Handlingsplan for cirkulær økonomi (2021)	At øge genanvendelsen af affald til 55%, 60% og 65% i hhv. 2025, 2030 og 2035 jf. EU krav. Alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030.	Rødovre Kommunes Affaldsplan for 2022-2033 og i Klimahandlingsplanen, som skal sikre at målene for genanvendelse indfries.
Strategi for CO ₂ fangst og lagring (2021)	Tilskudspulje på 16 mia. kr. åbner for ansøgninger i 2022. GEUS undersøgelse af potentielle lagerfaciliteter i Danmark. Etablere samarbejder om fangst, transport og anvendelse i København, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Fredericia og eventuelt andre større danske byer.	Rødovre Kommune er medejer af Vestforbrænding og har dermed indflydelse på at påvirke lagringen af CO ₂ .
Vandområdeplaner (i offentlig høring til juni 2022)	At sikre renere vand og bedre forhold i vandløb, søer, den kystnære del af havet (kystvande) og grundvand. I overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv.	Begrænset betydning, da de statslige vandområdeplaner for 2021-2027 kun fastlægger en enkelt indsats i Rødovre.

SØJLE I

AFTALE, REGIONALT	FORPLIGTELSE OG MÅL	BETYDNING PÅ LOKALT NIVEAU
Fælles strategisk energiplan for hovedstadsområdet	At sikre en fossil el- og varmeforsyning i 2035 + en fossilfri transportsektor i 2050 med tilhørende tiltagskatalog i form af Roadmap 2025. Vedtaget i KKR og Regionsrådet.	VEKS har sammen med CTR og Energi på tværs udarbejdet idekatalog for fremtidig fjernvarmeproduktion.
Trafik- og mobilitetsplan i hovedstadsregionen	Bedre mobilitet til borgere i hovedstadsregionen og pendlere udefra, når presset på det samlede transportnet er størst. 20 kommuner har været aktive i udarbejdelsen, den har været behandlet i KKR.	Ingen betydning, da tingene i planer er ikke bindende. Disse ting arbejdes der dog med via deltagelse samarbejderne og hensigterne er beskrevet i Trafikplan 2020 og Cykelstrategi.
Supercykelstisamarbejdet	Forbinde hovedstadsregionens kommuner i et cykelrutenet af høj kvalitet + øge antallet af cykelpendlere på strækninger mellem 5-20 km. 30 kommuner med i arbejdet med visionsplanen.	Ingen betydning, da tingene i planer er ikke bindende. Disse ting arbejdes der dog med via deltagelse samarbejderne og hensigterne er beskrevet i Trafikplan 2020 og Cykelstrategi.
Movias mobilitetsplan	At sikre fossilfri busdrift i 2030	Ingen betydning, da tingene i planer er ikke bindende. Disse ting arbejdes der dog med via deltagelse samarbejderne og hensigterne er beskrevet i Trafikplan 2020 og Cykelstrategi.
VIP-infrastrukturprojekter	Vedtaget af KKR Hovedstaden og Region Hovedstaden	Rødovre Kommune har deltaget i de relevante VIP projekter, som stadig er aktive.
KKR Hovedstadens 7 Klima-VIP-projekter	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alle kommuner har en klima- og energiplan inden 2023. 2. Madspild i offentlige køkkener halveres inden 2030 + alle kommuner indsamler bioaffald i 2022. 3. Mindst 50% af kommunalt finansieret transport er omstillet i 2025 + 100% i 2030. 4. Forpligtelse til cirkulære indkøb inden 2023. 5. Antallet af personer i bilerne i pendlingen stiger fra 1,05 til 1,2 personer i 2022. 6. Øge tempoet for renovering og energibesparelsen, så mål på 35% CO₂-reduktion nås i 2035. 7. Minimere plastaffald ved kommunale indkøb og drift + øge genanvendelsen. De 7 initiativer er besluttet af KKR Hovedstaden. 	Rødovre Kommune har vedtaget Energiplan 2010, der dækker hele kommunen.

Mål og delmål om klimaneutralitet

Beregninger fra EA Energianalyse viser, at Rødovre Kommune har gode forudsætninger for at nå målet om 70 % CO₂-reduktion i 2030. Dette forudsætter dog, at de nationale rammer bakker op om de nødvendige ændringer og investeringer, som borgere og virksomheder skal foretage frem mod 2030. Vi er ambitiøse i vores målsætning, da beregningerne tager udgangspunkt i en 70 % reduktion i forhold til data fra 2018 og ikke fra 1990, som ellers anvendes i Klimaloven. Herudover er vi ekstra ambitiøse, da beregningerne er korrigeret for at vi ikke har landbrug, dvs. at Rødovre skal sænke CO₂-udledningen yderligere som bykommune. Vi mener derfor, at det er et ambitiøst mål, at Rødovre i 2030 har en CO₂-reduktion på 70 % og en netto-nuludledning i 2050.

Side 14

CO₂-udledningen i Rødovre bliver udledt fra forskellige sektorer såsom transport, energi og varme mv. Derfor har fokus været på at opstille indsatser inden for hvert af de berørte sektorer, for at drive reduktionen af CO₂ samt klimatilpasning, for på den lange bane at sikre en klimarobust kommune.

En samlet oversigt over mål og delmål kan ses under søjle 3, hvor indsatserne beskrives under hovedtemaet og deres faser.

Nedenfor er et udsnit af de delmål, som er fastsat inden for hvert af hovedtemaerne i søjle 3, fordelt på hovedtemaerne energi, grøn mobilitet, erhverv, varmeplanlægning, affaldsområdet, klimatilpasning og biodiversitet samt forbrug.

Udvalgte delmål inden for Energi og varmeplanlægning

En væsentlig forudsætning for, at Rødovre når målet i 2030 er, at kommunen sammen med borgere, virksomheder og forsyningselskaber ser på energiområdet, som indeholder både varme og elektricitet, der har den højeste CO₂-udledning inden for kommunegrænsen. En stor andel af husstande og virksomheder forventes at være tilkøbt fjernvarmen inden 2030, hvilket automatisk vil være med til at skubbe opvarmningen af bygninger i en mere grøn retning. Erhvervslivet i Rødovre fylder væsentligt mindre end husstandene, men står alligevel for en stor del af CO₂-udledningen. Her skal fokus særligt være på at energirenovere de eksisterende erhvervsjendomme, hvoraf de fleste er bygget helt tilbage i 60'erne.

- At opnå en fuld udbygning af fjernvarme i kommunen inden 2030 og samtidig øge tilslutningsprocenten.
- At kommunens naturgas- og oliefyr skal være udskiftet inden 2030.
- At hele Rødovre er forsynet med fjernvarme inden 2030.
- At opnå en minimum varmebesparelse på 7 % i de private husholdninger inden 2030.
- At der opsættes mindst 3 % solenergianlæg på tagarealet for private husstande inden 2030.

Udvalgte delmål inden for Grøn mobilitet

Da transport har den næsthøjeste CO₂-udledning i kommunen, er det vigtigt at prioritere indsatser inden for området for at nå i mål med reduktionen af CO₂ i 2030, men særdeles i 2050, da transport i 2030 vil være den største udleder af CO₂. Kommunen skal derfor gøre en ekstra indsats for at få elbiler på vejene både i kommunalt regi, men særligt i samarbejde med borgere og virksomheder. Statens initiativer sammen med de ekstra indsatser i Klimahandlingsplanen skal sikre, at vi i fællesskab når i mål.

- At øge antallet af elladestandere til elbiler.
- At udskifte alle kommunale biler til elbiler og skraldebiler inden 2030.
- At andelen af cykelture skal hæves fra 16 % til 25 %. Heraf med særligt fokus på de korteste ture på under 5 km, hvor cykelandelen skal fordobles fra 20 % til 40 %, samt interne pendlerture i Rødovre som skal hæves fra en cykelandel på 44 % til 60 % af alle turene.
- At etablere solceller eller grønne tage på alle buslæskure i kommunen inden 2030.
- At udskifte alle non-road maskiner til eldrevne inden 2030.

Udvalgte delmål inden for Affaldsområdet

For at vi kan indfri den nationale målsætning for affald om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse af husholdningsaffaldet i 2035, har Rødovre Kommunes Affaldsplan fokus på at igangsætte indsatser, der kan være medvirkende til fortsat at øge affaldssorteringen

i kommunen. Det handler først og fremmest om at hjælpe borgere, virksomheder og kommunale arbejdspladser med at sortere mere af deres affald, så andelen af affald til deponi og forbrænding reduceres og andelen til genanvendelse øges.

- At øge affaldssorteringen i etageejendomme, villaer, rækkehuse, det offentlige rum, skoler, idrætsanlæg og kulturinstitutioner for at sikre, at den nationale målsætning om genanvendelse opnås.
- At øge affaldssorteringen på byggepladser og dermed reducere udledningen, da genanvendelsesprocenten øges.

Udvalgte delmål inden for klimatilpasning og biodiversitet

Mål og delmål for klimatilpasning er beskrevet i Rødovre Kommunes Masterplaner, som er udarbejdet i samarbejde med HOFOR. Den overordnede vision er at indtænke klimatilpasning i byudviklingen, så det indgår som en integreret del af bybilledet. Rødovre Kommune vil udarbejde en plan for biodiversitet. Som en del af denne plan vil vi tage stilling til mulighederne for at samtænke biodiversitet med klimatilpasningsprojekterne og på den måde skabe merværdi.

- At udarbejdelsen af masterplaner bidrager til at nå i mål med Kommunalbestyrelsens beslutning om, at de udpegede risikoområder skal klimatilpasses over en periode på 10 år.
- At skabe mere biodiversitet i Rødovre ved blandt andet at øge viden blandt borgere.

Udvalgte delmål inden for Forbrug

De forbrugsrelaterede udledninger indgår ikke i CO₂-regnskab for Rødovre, men vi ser det som et nødvendigt område at sætte ind for at sænke udledningen yderligere i kommunen. Derfor er der inden for forbrug særligt fokus på at uddanne vores børn og unge i at handle mere klimavenligt i alle henseender. Vi vil derudover fokusere mere på at reducere kommunens klimaaftryk ved at mindske brugen af engangsplastik, men vi vil også sørge for at indkøbe mere bæredygtigt og sikre mere genanvendelse af kontorinventar.

- At reducere borgernes indtag af klimabelastende fødevarer gennem undervisning af folkeskoleelever i de nye kostråd.
- At undervise alle skoleelever inden for klima, miljø og bæredygtighed.
- At reducere kommunens forbrug af engangsplast via implementering af Plaststrategi.
- At genanvende de mulige byggematerialer fra kommunale nedrivningsmodne bygninger.

Udvalgte delmål inden for Erhverv

- At få minimum 5 % af kommunens virksomheder og større erhvervsjendomme til at blive energirenoveret eller energieffektiviseret inden 2030.

Mål for merværdi

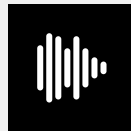
Rødovre Kommune har indarbejdet FN's verdensmål i Rødovrestrategien og arbejder med verdensmålene inden for alle kommunens områder. Særligt er der i Rødovre fokus på inddragelse af lokale aktører, partnerskaber og grøn omstilling i samarbejde med borgere, organisationer og erhvervslivet i tråd med verdensmål 17 (partnerskaber). For at nå de nye ambitiøse klimamål er det nødvendigt at styrke og udvikle partnerskaber med både offentlige og private samarbejdspartnere.

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

STØJREDUKTION

LUFTKVALITET

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

Side 16

Rødovre er en moderne velfærds Kommune, som i dialog og samarbejde med borgere, foreninger og virksomheder står på et stærkt fundament af fællesskab. Fællesskabet er derved en bærende kraft for at skabe et bedre lokalsamfund, hvor man både tager ansvar for sit eget liv og medansvar for sin næste.

I alle Rødovre Kommunes planer indarbejdes FN's verdensmål. Verdensmålene hjælper os med at få øje på synergi, så vores indsatser skaber merværdi. I forbindelse med udarbejdelsen af Klimahandlingsplanen har vi udviklet 6 ikoner, som beskriver merværdi i indsatserne. Under indsatserne i søjle 3 er merværdierne illustreret med de 6 ikoner. Merværdierne såsom sundhed og fællesskab er vægtet højt i vores prioriteringer, samt miljømæssige merværdier, som øget luftkvalitet, støjreduktion, natur/dyreliv, som er med til at styrke kommunens fysiske ude- og lokalmiljøer, så flest mulige borgere har adgang til grønne og levende arealer i byen.

Sundhed og trivsel

Sundhed og trivsel betyder meget for udviklingen af initiativer og velfærd i Rødovre Kommune. Arbejdet med at udvikle en

bæredygtig by og klimaansvarlighed blandt byens borgere, virksomheder, foreninger og i kommunens egen organisation er derfor koblet til dette fokusområde.

Klimaansvarlige initiativer skal ikke udelukkende fremme bæredygtighed og sænke CO₂-udledningen, men de vil i mange tilfælde også have sundhedsmæssige merværdier. Sundhed handler ikke kun om gulerødder og gåture, men i lige så høj grad om gode relationer og trivsel. Rødovre Kommunes Sundhedspolitik beskriver indsatsområder inden for sundhed og trivsel, som også inkluderer et fokus på at fremme bevægelsesvaner i hverdagen.

Fællesskaber

Rødovre er en kommune, som i høj grad lever af sine stærke fællesskaber. Gennem planlægningen af Klimahandlingsplanens indsatser og i implementeringen håber vi, at nye fællesskaber på tværs af civilsamfund og erhvervsliv kan blomstre. Allerede nu i planlægningsfasen kan vi se nye fællesskaber opstå. Dem skal Klimahandlingsplanen hjælpe med at modne og understøtte.

Støjreduktion

En anden merværdi for flere af indsatserne er støjreduktion. Ved fx at fremme cykelisme og elbilisme vil Rødovres borgere forhåbentlig over de kommende år opleve, at flere områder i byen vil være mindre plaget af trafikstøj. Hver 4. år udarbejdes en Støjhandlingsplan, som har fokus på at begrænse støj fra både statslige og kommunale veje samt fra Statens jernbane. Allerede nu er hastigheden blevet nedsat fra 50 km/t til 40 km/t på alle offentlige boligveje, hvilket har en betydning for støjreduktion fra bilerne.

Luftkvalitet

En forbedring af luftkvaliteten hænger i høj grad sammen med at fremme cykelisme og elbilisme, hvilket mindsker udledningen af skadelige NO_x-partikler. Rødovre Kommunes Cykelstrategi, beskriver indsatser der er med til at fremme cyklismen. Vi ser ind i en fremtid i Rødovre med udskiftning af køretøjer og busser til eldrevne alternativer, som i kombination med støjreduktionen bidrager til et sundere liv i Rødovre.

Natur og dyreliv

Biodiversiteten har stor betydning for vores samfund, da vi er afhængige af økosystemernes funktion ved rensning af vand, jord, luft og bestøvning af vilde planter og afgrøder. I Rødovre Kommune vil vi fremme biodiversiteten med mere natur i byrummet og samarbejde med borgere, erhvervsliv og boligselskaber om de privatejede grønne områder, der udgør størstedelen af kommunen. Gennem indsatserne i søjle 3 har vi et særligt fokus på netop at fremme biodiversiteten på de private arealer hos boligselskaber, virksomheder og hos borgere. I kommunens byudviklingsprojekter undersøges muligheden for at fremme biodiversiteten og dermed skabe mere natur og flere levesteder for dyr i byen. Ikke mindst har natur og grønne områder stor betydning for både den fysiske, psykiske og sociale sundhed og trivsel.

Helhedsorienteret klimatilpasning

Rødovre Kommunes vision er, at klimatilpasning skal styrke Rødovre som en attraktiv, grøn og klimarobust by. Klimatilpasningstiltagene skal indgå som en naturlig del af bybilledet, og regnvandet anvendes som en ressource til at fremme grønne og blå elementer i byen.

Plantning af træer er en særlig effektiv måde at begrænse temperaturstigninger (varme-ø-effekten) i den tætte by. Derfor er det vigtigt at plante træer og bevare eksisterende værdifulde træer. Rødovre Kommune vil forsøge at opnå merværdi ved klimatilpasningsprojekter inden for områder såsom biodiversitet, leg og læring samt øget anvendelse af og rekreativ værdi i byrummet.

Denne synergi er mulig via fokus på landskabelig projektering i samspil med det kloaktekniske anlæg. Det vil være HOFOR som forsyningsselskab, der skal løse det kloaktekniske aspekt. Rødovre Kommune vil samarbejde med borgere, erhvervsliv og boligselskaber om de privatejede grønne områder, der udgør størstedelen af kommunens samlede areal. Dette gøres blandt andet ved indsatser, der skal kunne inspirere boligselskaber til at etablere klimatilpasningsprojekter, ved at arrangere inspirationsture afholdt af boligselskaber, som allerede har etableret klimatilpasning lokalt.

Målbare indikatorer

Vi vil, som en del af den årlige evaluering af Klimahandlingsplanen, se på muligheden for at arbejde videre med at udvikle målbare indikatorer for de af merværdierne som på nuværende tidspunkt ikke kan/bliver målt.

Mål og milepæle for modstandsdygtighed og klimatilpasning

Rødovre Kommunes vision er, at klimatilpasning skal styrke Rødovre som en bæredygtig, attraktiv, grøn og klimarobust forstad. Gennem en langsigtet planlægning vil vi gøre byen mindre sårbar over for klimændringerne således, at Rødovre tilpasses til fremtidens klima. Det er et mål for Rødovre Kommune, at klimatilpasningstiltagene skal projekteres således, at de kan indgå som en naturlig del af bybilledet, og så regnvandet anvendes som en ressource til at fremme grønne og blå elementer i byen.

Rødovre Kommune vil sikre, at varme-ø-effekten (lokalt varmere område end det omkringliggende landskab) mindskes gennem tiltag som plantning af træer, grønne tage og begrænsning af de befæstede arealer. Vi vil sikre, at parker og andre grønne arealer er robuste over for tørke ved at vælge tørkeresistente arter, når der skal nyplantes.

Rødovre Kommune vil udbrede viden til borgere og virksomheder om fremtidige risici for varme og hede-bølge samt indtænke det i vores Plan for fortsat drift (Beredskabsplan). Vi vil gennemføre klimatiltag, der kan inspirere borgere og virksomheder til også at gøre en indsats.

Rødovre Kommune vil i samarbejde med de øvrige kommuner, forsyningsvirksomheder og andre interessenter i hovedstadsområdet arbejde for at gøre hovedstadsområdet klimarobust med fokus på samfundsmæssig omkostningseffektivitet, bæredygtighed og synergieffekter. Samarbejdet skal sikre, at oversvømmelsesrisiko håndteres på tværs af kommunegrænser, som det allerede sker i Harrestrup Å samarbejdet.

Personaleressourcer, kommunikation, udbredelse og meningsdannelse

Rødovre Kommune afsætter de nødvendige ressourcemæssige og personalemæssige ressourcer, der kræves for at gennemføre og implementere Klimahandlingsplanen. Udarbejdelsen af Klimahandlingsplanen er organiseret i et projekt.

Der er nedsat følgende styregruppe:

- Britt Jensen, Borgmester
- Anders Agger, Kommunaldirektør
- Poul Jepsen, direktør i Teknisk Forvaltning
- Camilla Niebuhr, direktør i Børne- og Kulturforvaltningen
- Nikolaj Weyser Mortensen, direktør i Ressource- og Serviceforvaltningen
- Henrik Abildtrup, direktør i Social- og Sundhedsforvaltningen

Arbejdet med Klimahandlingsplanen varetages af den tværfaglige projektgruppe. Desuden har der i forbindelse med klimaarbejdet været nedsat et Klimaudvalg (§ 17, stk. 4-udvalg) og arbejdsgrupper til udvikling af indsatser, der ligeledes arbejder tværfagligt og med aktiv inddragelse af relevante aktører.

Der er i budget 2020 afsat ekstra midler til udarbejdelsen af Klimahandlingsplanen, herunder støtte til arbejdet i Klimaudvalget. Herudover håndteres anvendt tid og ressourcer inden for egne eksisterende rammer hos hver af de involverede parter.

Ressourcer til implementering af planen er afsat i to årsværk, som er fordelt på projektledelse, projektgruppen, kommunikation og facilitering af indsatserne. Herudover forventes der afsat personaleressourcer i form af bidrag til igangværende arbejdsgrupper og samarbejde om løbende implementering af indsatser.

Kommunikation, og udbredelse og meningsdannelse

Rødovre Kommune gør en stor indsats for at sikre god dialog med og inddragelse af borgere, interessenter, erhverv og andre lokale aktører i udviklingen af kommunens strategier og handleplaner på alle områder.

Rødovre Kommune er og skal være et levende demokrati med et stærkt og engageret medborgerskab, hvor der udveksles idéer, holdninger og tanker om de fælles anliggender for lokalsamfundet. De demokratiske samtaler danner baggrund for Kommunalbestyrelsens afvejning af forskellige hensyn og beslutninger til gavn for helheden.

Borgernes og virksomhedernes lyst og vilje til at vise engagement, deltage i den lokale samfundsdebat og til at påtage sig et medansvar er en forudsætning for demokratiet. Øget inddragelse er derfor et mål i sig selv, men det er lige så vigtigt, at både processen i inddragelsen og de resultater, som kommer ud af det, er meningsfyldte og realistiske for de involverede.

Rødovre Kommune vil sikre, at der er ressourcer til at inddrage og anvende borgernes og virksomhedernes synspunkter og idéer som en naturlig del af kommunens udvikling.

Vi vil inddrage og involvere borgerne og virksomhederne i udvikling af velfærden. Gennem dialog og samskabelse mellem kommunens medarbejdere og borgere, netværk, foreninger eller virksomheder kan vi opnå de mest meningsfulde løsninger. Der skal igangsættes et arbejde med at etablere partnerskaber mellem lokalsamfundet og Rødovre Kommune for at styrke Rødovres bidrag til at løfte de 17 verdensmål.

Rødovre Kommune anvender både Facebook og egen hjemmeside til at kommunikere med borgere og andre interessenter. Hver måned udsendes magasinet "Sammen om Rødovre" til alle borgere, og derudover benyttes lokalavisen, når det er relevant. I forbindelse med Kommuneplan, helhedsplaner og lokalplaner er der altid de obligatoriske offentlige høringer tilknyttet, som foregår via Rødovre Kommunes elektroniske høringsportal. Derudover vurderes det fra plan til plan, hvad der skal være af yderligere inddragelse/information som f.eks. workshops, borger-informationsmøder, cafédebatter og lignende.

Klima og miljøtilstand i dag

Rødovre Kommune er med sine 12,1 km² en lille bykommune, placeret vest for København, hvilket betyder, at der bor mange borgere på begrænset plads. Rødovre Kommune er speciel derved, at næsten hele kommunens areal er byzone. Der findes hverken landbrug eller skovbrug i Rødovre, og de grønne områder er pletvist fordelt over de meget store gennemgående træk som Harrestrup Å-forløbet og hele Vestvolden som strækker sig i hele kommunens længde. Der findes heller ingen kyststrækning i Rødovre, og det laveste punkt i kommunen ligger cirka 3 meter over det nuværende havniveau.

Gennem de seneste år har Rødovre oplevet en befolknings-tilvækst. Ifølge prognoserne vil dette også være tilfældet fremadrettet. I starten af 2022 var der 41.435 borgere i Rødovre, hvilket svarer til en befolkningsvækst på ca. 300 borgere i løbet af 2021. Med den forventede befolkningsvækst viser prognoserne, at befolkningstallet vil vokse til knap 45.000 inden for en periode på 5 år. Nye kvarterer skyder op, og nogle af de ældre bliver omdannet. Kommunalbestyrelsen vil arbejde for at skabe attraktive byrum og trygge veje i hele byen, men det er også op til byens borgere, foreninger og erhvervsdrivende at deltage i dette arbejde. Kommunalbestyrelsen vil arbejde på, at kvarterer og bydele bevares og udvikles med deres egen identitet og samtidig sikre, at hele Rødovre hænger sammen - både geografisk, mentalt og digitalt. Kommunalbestyrelsen vil bygge videre på den sammenhængskraft, der kendetegner Rødovre, så de nye bydele bliver en integreret del af byen, og nye borgere får et tilhørsforhold til lokalsamfundet. Rødovre skal også fremadrettet være en by, der summer af liv.

Det stiller store krav til byen - både i forhold til den fysiske indretning og til de muligheder som Rødovre Kommune stiller til rådighed. Måden, byens pladser bliver indrettet på samt vejenes udseende, er med til at afgøre, om borgerne har lyst til at færdes i byen.

Klimatilpasning

Stort set hele Rødovre er kloakeret byområde med en høj befæstelsesgrad, og dermed er der risiko for oversvømmelser fra kloak i lavtliggende områder. Næsten hele Rødovre afvander til Harrestrup Å. Ved kraftige regnhændelser er der risiko for oversvømmelser langs Harrestrup Å.

Jordbunden i Rødovre er generelt leret, hvilket giver dårlige nedsvigningsforhold og risiko for højtstående terrænnært grundvand i våde perioder i stort set hele kommunen, men med store lokale variationer afhængig af jordbundsforholdene. Herudover er der områder i den nordlige og østlige del af Rødovre, hvor også det primære grundvand står højt, og hvor højtstående grundvand derfor er et problem over større sammenhængende områder.

Rødovre er blandt de kommuner i Danmark, der ikke har nogen kystlinje og det laveste punkt ligger 3 meter over det nuværende havniveau. Derfor er risiko relateret til stormflod og stigning i havniveauet ikke relevant i Rødovre.

Transport/mobilitet

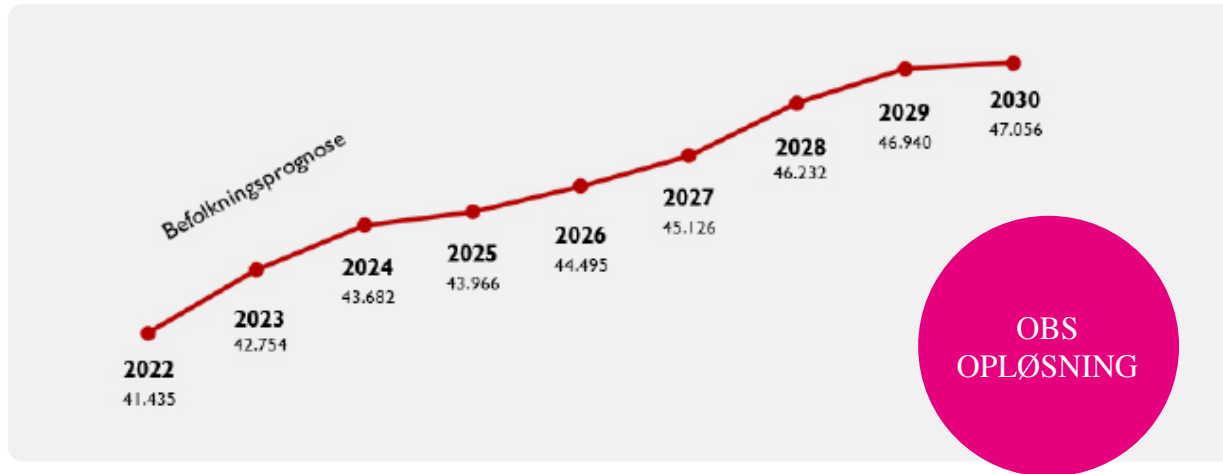
Trafikalt er Rødovres vejnet fuldt udbygget, og der planlægges kun nye veje i forbindelse med udvikling af nye boligområder. De gennemskærende veje er vigtige overordnede trafikkor-

ridorer, som forbinder Rødovre med de omkringliggende kommuner. De udgør også en vigtig del af byens rum på lige fod med torve og pladser. For bilister, cyklister og andre trafikanter danner de rammen for mødet med byen. Vejene fungerer med andre ord som byens ansigt udadtil.

Pendlingen blandt kommunens indbyggere fordeler sig således; 7 % er gående, 29 % er cyklende, 49 % er kørende og 16 % anvender kollektiv trafik. Her er tale om andelen af rejser med primærformål. Hvis der derimod ses på pendling til arbejdsplads eller uddannelsessted i kommunen er fordelingen således; 7 % gående, 19 % er cyklende, 59 % er kørende og 15 % anvender kollektiv trafik.

SØJLE II

Side 22

For Rødovres borgere opleves de gennemskærende veje ofte som store barrierer. For cyklende og gående opleves vejene ubehagelige at færdes på pga. forurening, støj og et kedeligt udtryk. De gennem-skærende veje påvirker endvidere støjforholdene i en stor del af Rødovre Kommune.

I dag fremtræder Rødovres gennemskærende veje mange steder som bagsider til byen. De er præget af støj og forurening, bilerne kører med relativt høj hastighed, og husene langs vejene vender ofte bagsiden til med mindre tiltalende arkitektur og skærmende hegn. Vejene kan derfor både være en belastning for de borgere i kommunen, som bor langs dem, men de påvirker også den måde, som byen opleves på, når man bevæger sig på tværs og ad de store veje. De store gennemskærende veje bliver også en barriere for færdsel i byerne og adskiller derved byen.

I Rødovre vil vi mindske generne fra de gennemskærende veje, og vi har derfor fokus på at planlægge for grønne, trygge byrum langs og omkring vejene. Den fysiske planlægning skal sikre, at cykling under-støttes som transportvalg til og fra arbejde og skole, i fritiden, til indkøb, fornøjelse mv. Der er mange fordele ved at få en større andel af transporten til at foregå på cyklen og ikke med bilen. Mere cykling begrænser luftforurening - både lokalt og globalt. Cykling giver mindre trafikstøj og øger sundheden og livskvaliteten både for cyk-

listen og omgivelserne. Rødovre ønsker derfor at prioritere fysiske tiltag på vejnettet, der øger trygheden, fremkommeligheden og trafikikkerheden for cyklister. På den måde kan der skabes incitament for, at blandt andet flere børn og unge vælger cyklen til og fra skole.

Socioøkonomisk kontekst og vigtigste fremtidige udvikling

Rødovre Kommune har over de seneste år oplevet en befolkningstilvækst. Som prognoserne ser ud på nuværende tidspunkt, er det også tilfældet fremadrettet. Den fortsatte boligudbygning i Rødovre forventes de næste 5-10 år at medføre en vækst på ca. 6.300 borgere. Boligudbygningen ses hovedsagen i færdiggørelsen af IrmaByen og Rødovre Port samt de første etaper af Gartnerbyen. Dertil kommer de næste etaper af Gartnerbyen, Parkbyen og omdannelsen af dele af Valhøj Erhvervs kvarter. Endvidere forventes en tilvækst i Milestedet, hvor nye boliger planlægges på de to grunde, hvor der tidligere stod to højhuse.

Det er vigtigt at se på den samlede boligmasse, så det kan sikres, at der er de boliger, der er behov for. Både til alle aldersklasser, men også til forskellige boformer og ejerforhold. Flere borgere vil sandsynligvis også betyde flere biler i byen. Selvom der planlægges for, at det skal være nemt og fordelagtigt at tage cyklen eller offentlig transport, vil der komme flere biler. Derfor skal

der findes løsninger for, hvordan bilerne kan være i byen uden at optage unødvendigt meget areal til for eksempel parkeringspladser. Det skal undersøges, om der i nogle områder kan etableres parkering i konstruktion både under og over jorden.

Befolkningssammensætningen i kommunen er kendetegnet ved relativt mange børn (0-14 årige) og mange ældre (over 65 år) sammenlignet med Region Hovedstaden, og det forventes, at der vil blive endnu flere børn og ældre fremover. Vi vil derfor gerne tiltrække og fastholde flere unge erhvervsaktive borgere, så vi opnår en afbalanceret alderssammensætning i kommunen. Det er de yngre mellem 18 og 35 år, som er mest mobile og som i høj grad flytter til og fra Rødovre. Lidt under halvdelen af boligerne i kommunen er ejet af privatpersoner og kun 3 % udgør andelsboliger. De almene boliger står for knap halvdelen af bygningsmassen og består af 56 boligafdelinger.

Rødovre Kommune ligger centralt i hovedstadsområdet og er derfor eftertragtet som bosætnings- og erhvervs kommune. Kommunen ligger primært i byzone. Der er to områder i kommunen, der ligger i landzone. Det drejer sig om et areal ved motorvejsudfletningen ved Jyllingevej samt det store kolonihaveområde Haveforeningen ABC i Islev.

Kommunens areal er fuldt udbygget, men i tre områder er der udviklingspotentialer, som skyldes nye planlægningsmuligheder, områdernes nedslidning samt den generelle udvikling i hovedstadsområdet. Udviklingspotentialerne i de tre områder drejer sig om omdannelse og fortætning.

Den øvrige del af Rødovre består primært af boligområder, der rummer mange kvaliteter. Her vil planlægningen koncentrere sig om at bygge videre på eksisterende kvaliteter.

I planlægningen i alle tre byudviklingsområder arbejdes der med at skabe rum i byen, som har nærhed til dem, som bor der, og som giver mulighed for forskellige aktiviteter. Der skal være grønne rum lige uden for hoveddøren, som kan give mulighed for leg, bevægelse og ophold. Det vil være vigtigt at skabe en differentiering af henholdsvis private, semi-offentlige og offentlige rum, der kan opfylde beboernes og brugernes forskellige behov.

Kommunens administrative struktur og planens omfang

Politisk struktur og organisering

I Rødovre Kommune har Teknik- og Miljøudvalget (TMU) det faglige ansvar for den kollektive trafik, affaldshåndtering, vand- og varmforsyning, vejvæsen, planlovgivning, bygge- og boligforhold, miljøbeskyttelse, lokalplaner og sektorplaner og klimatilpasning og klimatilpasningsindsatsen. Til at rådgive Teknik- og Miljøudvalget har Rødovre Kommune i 2021 nedsat et Klimaudvalg (§17, stk. 4-udvalg). Efter kommunalvalget i november 2021 er der blevet oprettet et nyt Klima- og Naturudvalg, som skal erstatte Klimaudvalget og dermed varetage opgaver inden for klima og natur.

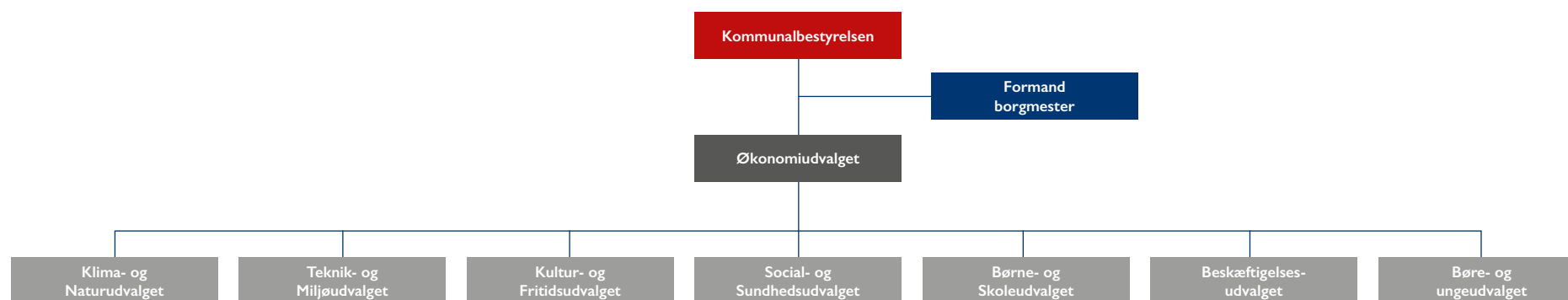
I Rødovre Kommune består Kommunalbestyrelsen af 19 medlemmer, som er valgt af Rødovres borgere til at træffe politiske beslutninger og lede kommunen. Socialdemokratiet er repræsenteret med 9 medlemmer, Det Konservative Folkeparti

med 5, Enhedslisten med 2, Socialistisk Folkeparti med 2 og Venstre med 1. Det er borgmesteren, der er formand for Kommunalbestyrelsen.

Inden Kommunalbestyrelsen træffer beslutning i en sag, bliver sagen drøftet i et af kommunens politiske udvalg og/eller i Økonomiudvalget. Det er Kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning i alle større politiske sager. De politiske udvalg består af Økonomiudvalget, Børn- og Ungeudvalget, Teknik- og Miljøudvalget, Klima- og Naturudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Beskæftigelsesudvalget, Børn- og Skoleudvalget og Social- og Sundhedsudvalget.

Kommunalbestyrelsen udpeger repræsentanter til forsyningselskabernes bestyrelse i HOFOR (vand og kloak), BIOFOS (renseanlæg) og Vestforbrænding (affald).

Side 23

SØJLE II

Derudover er kommunen organiseret med en direktion, fire fagforvaltninger - Social- og Sundhedsforvaltningen, Teknisk Forvaltning, Børne- og Kulturforvaltningen og Ressource- og Serviceforvaltningen – og en stab, som kaldes Politik og Kommunikation.

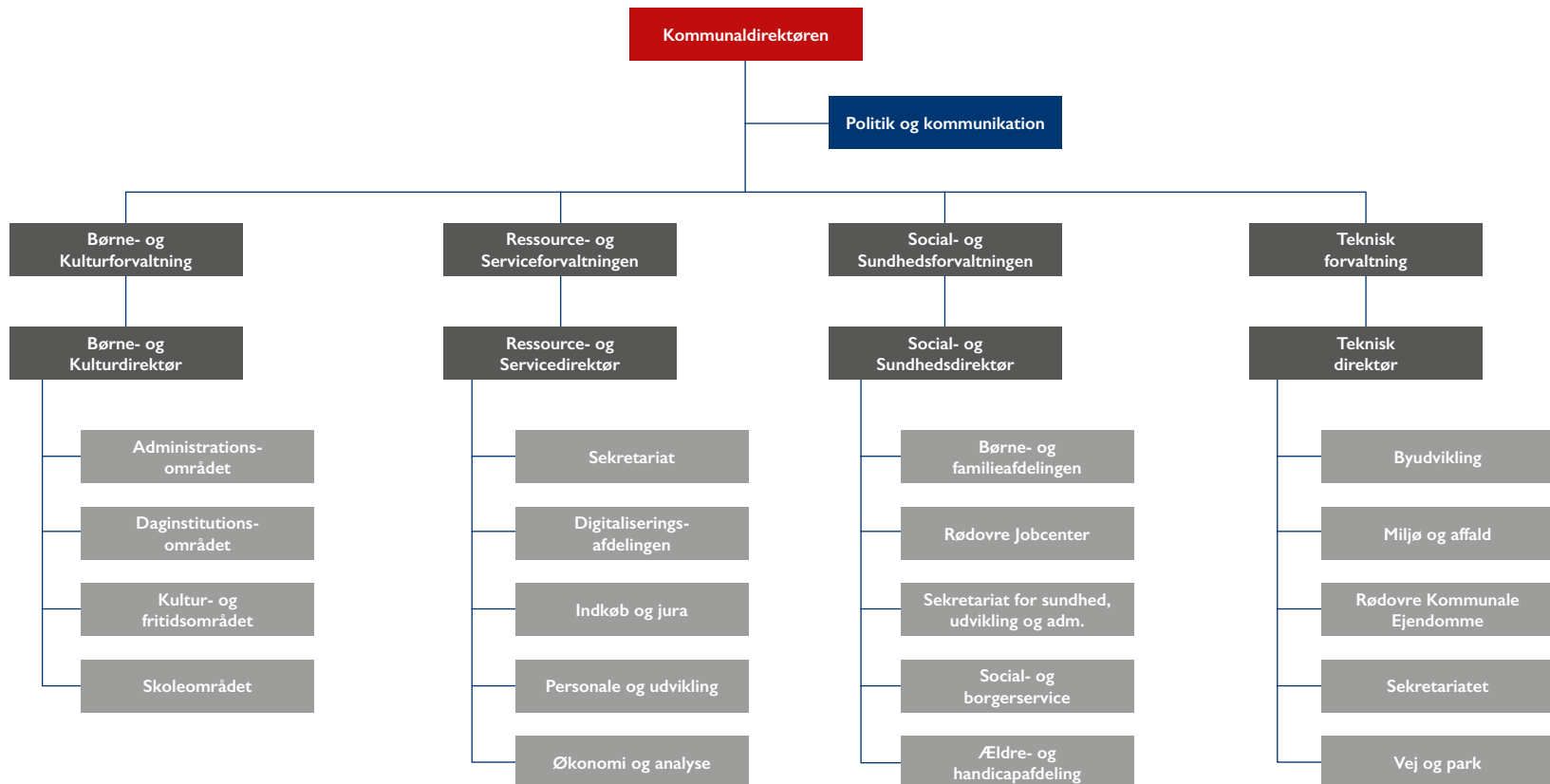
Arbejdet med klimatilpasning og CO₂-reduktion er forankret

i Teknisk Forvaltning. På tværs af kommunens forvaltninger er der mange interne samarbejdsrelationer med fokus på klimarigtige produkter og adfærd. Særligt Indkøb og Jura spiller en stor rolle i forhold til kommunens klimaaftryk.

Rødovre har haft nedsat et paragraf 17, stk. 4 udvalg (et Klimaudvalg) som består af repræsentanter fra Kommunal-

bestyrelsen, civilsamfundet, erhvervslivet, foreningslivet og Rødovre Kommunes Agenda-21 gruppe. Klimaudvalget har været inddraget i udarbejdelsen af denne Klimahandlingsplan. Klimaudvalget har afholdt fem møder i løbet af udarbejdelsen af Klimahandlingsplanen fordelt over 2021 og 2022.

Side 24

Kommunens beføjelser og kapacitet

I Rødovre Kommune vil vi gerne tage ansvar og bidrage til at løse klimaudfordringerne. Klima er derfor højt prioriteret på den politiske dagsorden. Den kommunale sektors andel af den samlede CO₂-udledning er ikke stor. I Rødovre står kommunen kun for ca. 3 % af den samlede CO₂-udledning. På trods af den lille andel af det samlede CO₂-aftryk har kommunen en særlig rolle i at fremme udviklingen i retningen af mindre CO₂-udledning og tilpasning af lokalsamfundet ved at agere både myndighed og arbejdsgiver, og i fællesskab og samarbejde med borgerne, virksomhederne, diverse selskaber, forsyningsselskaber mv.

Kommunen som virksomhed og rolle som arbejdsgiver

Rødovre Kommune er en stor virksomhed med ca. 3300 ansatte. I driften af egen virksomhed kan vi gå forrest og agere rollemodel for vores borgere, foreninger og virksomheder. Rødovre Kommune råder over ca. 220.000 kvadratmeter bygningsmasse, der omfatter blandt andet den kommunale drift, kommunale institutioner og administrative bygninger. Hvert år afsætter vi midler til at energieffektivisere de kommunale bygninger. Indsatsen for energieffektivisering af bygningerne bidrager til FN's verdensmål nr. 7, som omhandler bæredygtig energi. De afsatte midler prioriteres med fokus på at udnytte energien på en bæredygtig måde i fremtiden. De årlige tiltag indebærer alt fra tilføjelse af vedvarende energi til at supplere energiforsyningen, og adfærden ved brugen af den tilføjede energi til bygningerne.

I Rødovre Kommune bliver der også løbende arbejdet med nye teknologier og løsninger for at fremme bæredygtigheden. Rødovre Kommune opdaterer løbende opvarmningsanlæg og andelen af vedvarende energi i forbruget og anvender certificeringsordninger, når der bliver opført og renoveret bygninger. Derudover vil indsætterne i denne Klimahandlingsplan blandt andet omfatte tiltag som økologisk bespisning i

daginstitutionerne, undervisning af børn og unge i bæredygtighed og FN's verdensmål, omstilling til elbiler og maskiner i driften samt fokus på madspild og reduktion af plastemballage. Det er vigtigt, for Rødovre Kommune, at vi kan bidrage til at sænke CO₂-belastningen og nedbringe det offentlige forbrug.

Kommunen som myndighed

Rødovre Kommune er i kontakt med mange forskellige virksomheder og borgere i rollen som myndighed i forbindelse med blandt andet miljøtilsyn, byggesager og ved udarbejdelse af lokalplaner. Her spiller Rødovre Kommune en vigtig rolle i forhold til at påvirke og inspirere til klima- og miljørigtig adfærd. Indsætterne i denne Klimahandlingsplan omfatter blandt andet tilsynskampagner hos virksomheder med fokus på FN's verdensmål og energirigtig adfærd samt vejledning i energirenovering og bæredygtigt materialevalg ved ombygning hos private og i boligselskaberne. Derudover arbejder Rødovre Kommune for at der etableres en ladeinfrastruktur til elbiler for, at understøtte omstillingen til elbiler blandt borgere og virksomheder.

Kommunen som medejer

Rødovre Kommune er medejer af HOFOR, BIOFOS, Vestforbrænding, VEKS og MOVIA og har mulighed for at sætte

fokus på klima, når der udarbejdes ejerstrategier. Særligt inden for varmesektoren har Rødovre Kommune mulighed for at benytte sig af sin rolle som ejer af Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning, der har en afgørende rolle for den grønne omstilling. Rødovre Kommune vedtog i 2010 en Varmeplan, og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning vedtog tilsvarende i 2010 en tilhørende Udbygningsplan. Begge planer beskriver en fuld udbygning af fjernvarme til hele kommunen inden 2030.

HOFOR er en vigtig aktør i arbejdet med klimatilpasning, da den væsentligste risiko er relateret til oversvømmelser fra kloak og vandløb i forbindelse med skybrud. Rødovre Kommune er medejer af HOFOR og indstiller sammen med de andre ejerkommuner medlemmer til bestyrelsen. Af den vej kan Rødovre Kommune påvirke HOFOR til aktivt at arbejde for klimatilpasning af kloaksystemet samt skybrudssikring. I praksis sker påvirkningen dog navnlig via det daglige samarbejde på teknikerniveau, hvor der både samarbejdes om konkrete projekter og mere overordnede tiltag som Masterplaner.

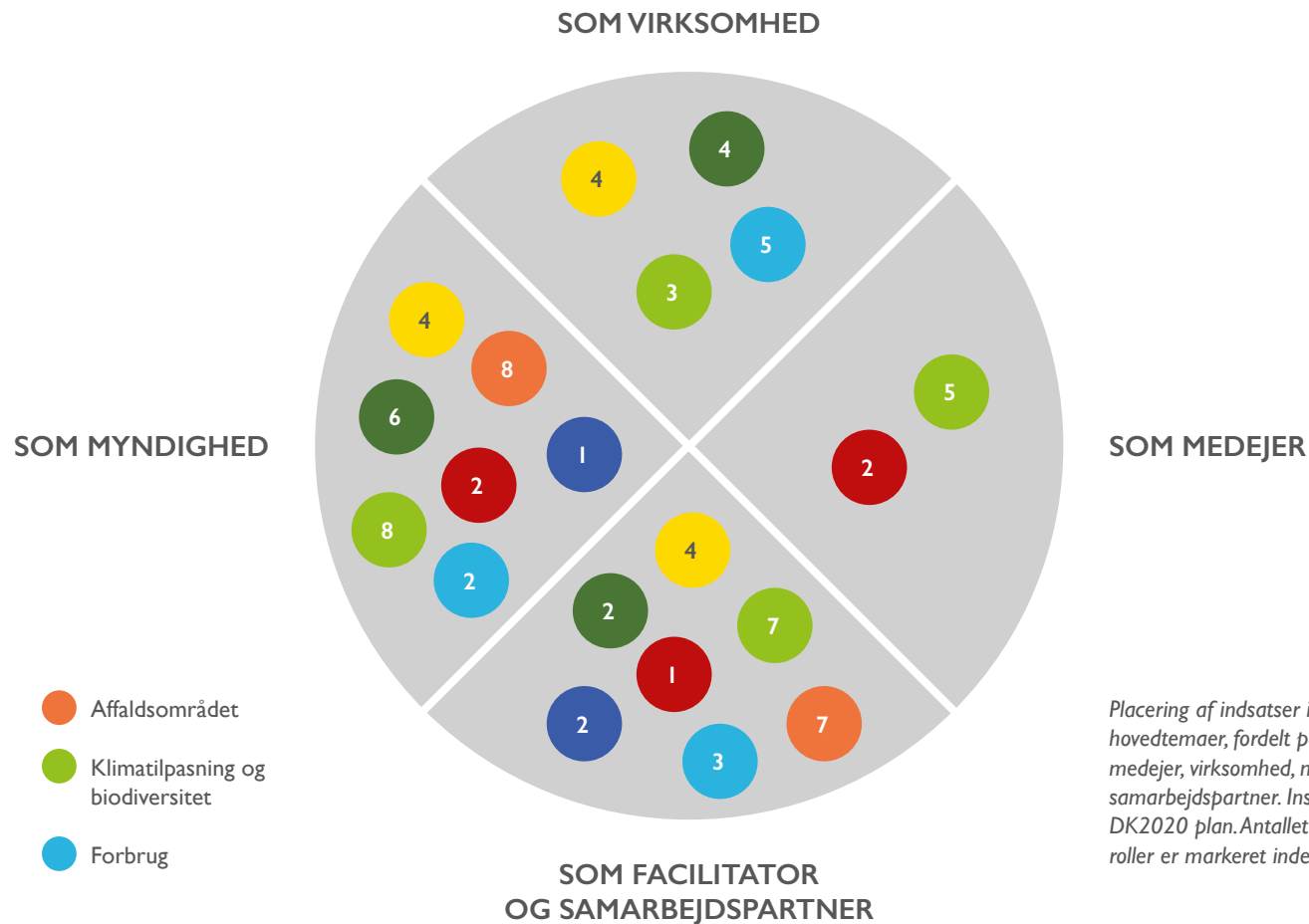

SØJLE II

Kommunen som facilitator og samarbejdspartner

I Rødovre Kommune har mange borgere og virksomheder både lysten og viljen til at gøre en positiv forskel for klimaet. Som kommune støtter vi dette engagement ved at vejlede om klimavenlige valg, inddrage borgerne i klimaprojekter og på andre måder støtte en klimabevidst adfærd. Indsatser i denne Klimahandlingsplan omfatter derfor forskellige arrangementer og tilbud til

borgere og virksomhedsejere, hvor der vil være mulighed for at få mere viden om klimavenlige valg, men også med mulighed for at blive inddraget i udviklingen af klimavenlige tiltag i kommunen. Blandt andet tilbud om energivejledning for private grundejere, informationsaftener med fokus på udskiftning af varmekilder og arrangementer med fokus på biodiversitet og regnvandshåndtering på egen grund.

Placering af indsatser inden for hver af de 7 hovedtemaer, fordelt på kommunens 4 roller som; medejer, virksomhed, myndighed og facilitator og samarbejdspartner. Inspireret af Roskilde Kommunes DK2020 plan. Antallet af indsatser inden for hver af de 4 roller er markeret inden for hvert hovedtema

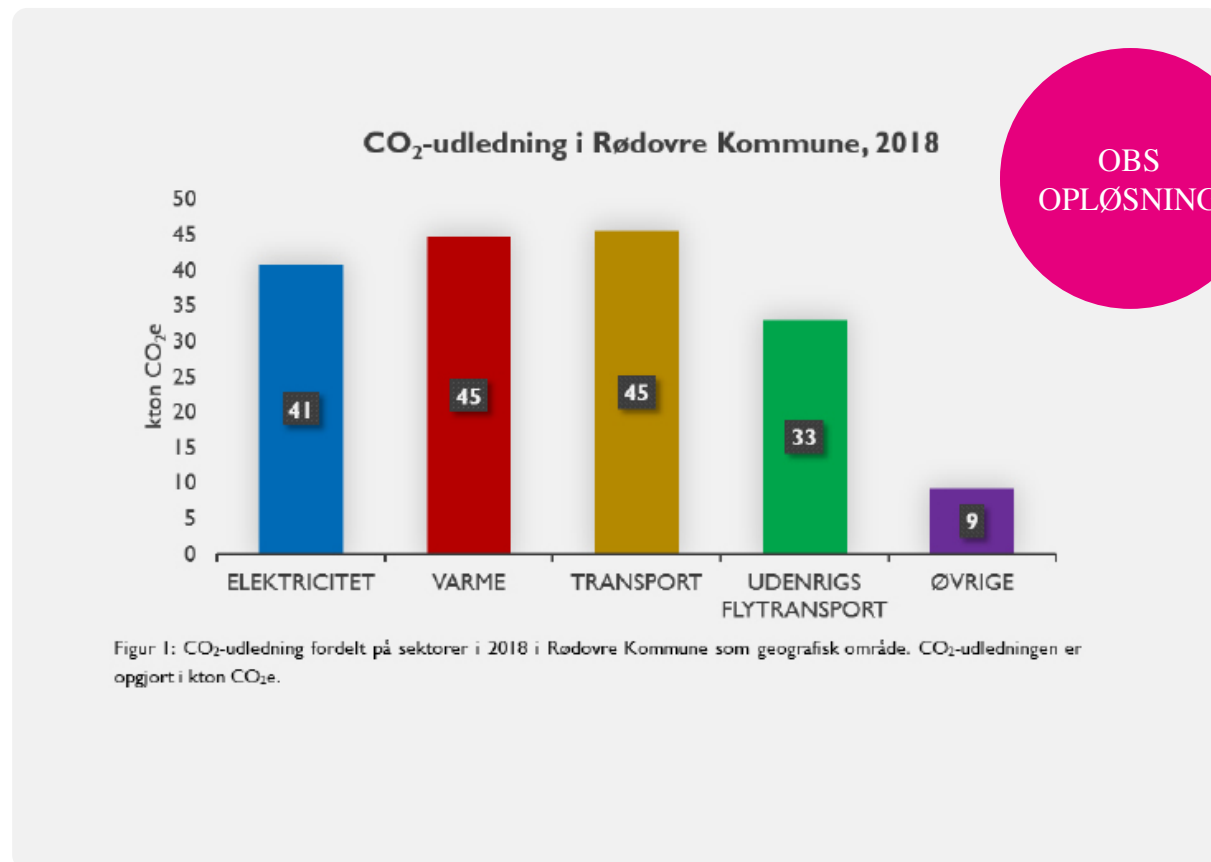
Opgørelse af CO₂-udledning i Rødovre

Rødovre Kommune har fået udarbejdet en baselinerapport for 2021, som er en opgørelse over CO₂-udledningen i Rødovre Kommune som geografisk område. Baselinerapporten skal bruges som et udgangspunkt for at følge den fremtidige udvikling af CO₂-udledningen i Rødovre Kommune, og hvor vi skal sætte ind. Baselinerapporten beskriver de geografiske kilder der giver anledning til CO₂-udledning.

Baselinerapporten viser hvilke områder, der udleder mest CO₂ i Rødovre Kommune, og skal derfor bruges politisk, internt og i forbindelse med Klimahandlingsplanen for at sikre en netto-nuludledning inden 2050.

Rødovre Kommune som et geografisk område indeholder også en status for klimatilpasningsprojekter og indsatser og inddrager andre relevante drivhusgasudledende områder. Datagrundlaget for baselinerapporten er udarbejdet af EA Energianalyse.

I det følgende anvendes begrebet CO_{2e}, som står for ækvivalent eller tilsvarende, og dækker over, at CO₂ ikke udelukkende er den eneste drivhusgas der opgøres for. Værdier angivet med CO_{2e} er derfor et udtryk for, at der er flere forskellige drivhusgasser med i opgørelsen fx metan.

SØJLE II

Fordelingen af CO₂-udledningen for Rødovre Kommune som geografisk område i 2018 er illustreret på figur 1. Kortlægningen omfatter ikke forbrugs- og produktrelaterede udledninger (scope 3).

Kortlægningen viser en samlet CO₂-udledning på 140 kton CO₂e (173 kton CO₂e med flytransport), hvilket svarer til 3,6 ton pr. indbygger. Fordelingen af udledningen viser, at el- og varmesektoren tilsammen står for ca. 50 % af Rødovre Kommunes samlede udledninger, mens transportsektoren står for ca. 26 %. Udenrigstransport-emissioner er undtaget den samlede CO₂-udledning grundet, at de ikke er omfattet af det nationale 70 % mål. Øvrige udledninger (landbrug, spildevand, affaldsdeponi, kølemidler mv.) dækker ca. 7 %.

Fordelingen af CO₂-udledningen på sektorer kan ses på figur 2. Hvor udenrigsflytransport er udtaget af regnskabet.

El, varme og transport er de væsentligste kilder til indsatsområder i bestræbelserne på at reducere CO₂-udledningen med 70 % frem mod 2030 og mod CO₂-neutralitet i 2050.

Herudover ses der øvrige udledninger, som blandt andet dækker over affald (4 kton CO₂ pr. år) og kemiske processer (5 kton CO₂ pr. år).

I det følgende anvendes værdien Terajoule (TJ), som svarer til 2,777 778 x 10⁵ kWh (kilo watt timer).

Elektricitet

Elforbruget var i 2018 i Rødovre Kommune 456 TJ. Elforbruget fordeles på følgende sektorer:

- Husholdninger: 148 TJ
- Kommune: 12 TJ
- Handel/service: 264 TJ

Det er forudsat på baggrund af Energi- og CO₂-regnskabet, at nettabet i Rødovre Kommunes el-net er 6,92 %, svarende til 32 TJ. Af det samlede el behov på 456 TJ producerer Rødovre Kommune som virksomhed selv 210 TJ, hvilket svarer til 46 %, som kommer fra kraftvarme (KV) og lokale solceller.

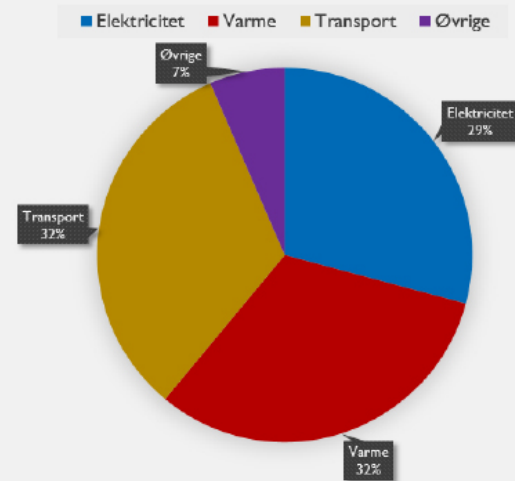
Fordelingen er således:

- Biomasse KV: 135 TJ
- Affald KV: 28 TJ
- Kul KV: 23 TJ
- Naturgas KV: 18 TJ
- Solceller: 6 TJ

De resterende 54 %, svarende til 246 TJ, er el import fra det nationale system.

Side 28

CO₂-udledning i Rødovre Kommune, 2018

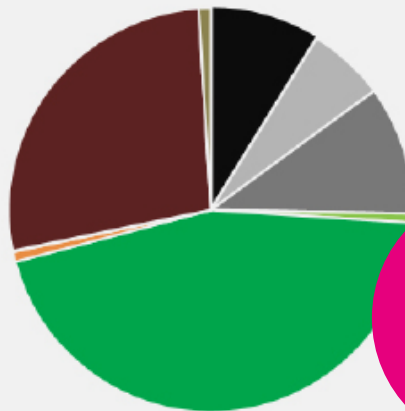
Figur 2: CO₂-udledningen fordelt på sektorer og angivet i procent.

OBS
OPLØSNING

Varmeforbrug

Kortlægningen af varmekonsumet viser et nettoopvarmningsbehov på i alt 1.061 TJ. Kortlægningen viser, at 68 % af nettoopvarmningsbehøvet vedrører opvarmning af husholdninger, mens handel/service og kommunen står for hhv. 18 % og 14 %. Industri/forsyning står for 1%. Opvarmningsbehøvet er fordelt på fjernvarme, naturgas, oliefyr, biomasse, varmepumpe og elvarme (se fordelingen på figur 3).

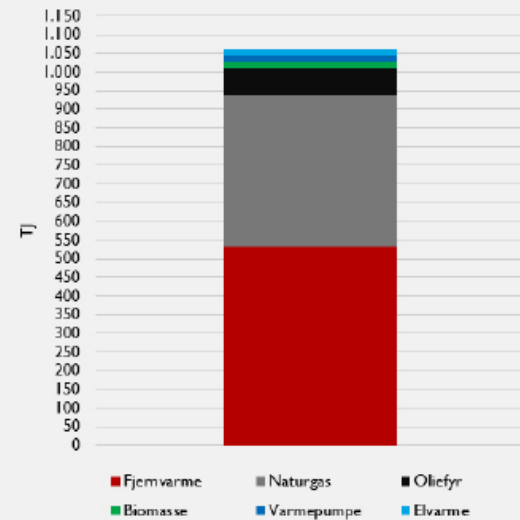
Fjernvarmefordeling

OBS
OPLØSNING

Figur 4: Fjernvarmefordelingen angivet i produktionsfordeling.

Opvarmningsbehov fordelt på brændselstype

Figur 3: Opvarmningsbehov fordelt på de forskellige typer af brændsel.

OBS
OPLØSNING

Fjernvarme

Fjernvarme dækkede 51 % af Rødovre Kommunes opvarmningsbehov i basisåret (2018), svarende til 532 TJ. Der er forudsat et nettab på 11,5 %, så fjernvarme-produktionen var 593 TJ. Fjernvarmen i Rødovre Kommune bliver leveret af VEKS og er forbundet med Hovedstadsområdet. Samlet var fjernvarme fordelt på 9 forskellige produktionstyper, som kan ses på figur 4.

SØJLE II

Transport

Bestanden af personbiler i Rødovre Kommune pr. 1. januar 2021 var 13.337. Tallet dækker kun over køretøjer i husholdninger og ikke erhvervet. 88 % af transporten udgøres af personbiler, 11 % af varebiler, 1 % af lastbiler og 0,1 % af busser.

- I 2018 udgjorde el- og plugin-hybrider 0,3 % af den samlede personbilflåde.
- I 2021 udgør el- og plugin-hybrider 2 % af den samlede personbilflåde (nationalt udgør de 1,9 %).
- Per indbygger er bestanden af personbiler 0,37 biler (nationalt er det 0,42 bil pr. indbygger).

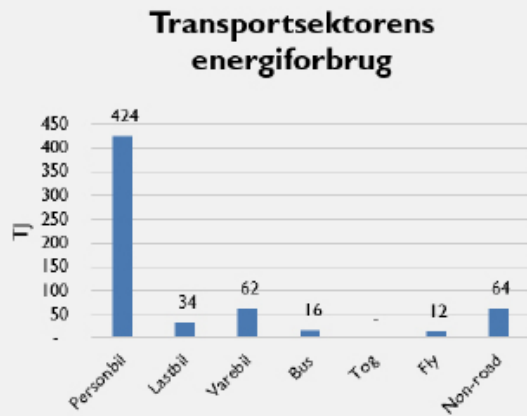
Trafikarbejdet fra vejgående transport er baseret på den nyeste Transportvaneundersøgelse fra DTU (2020), som anvender gennemsnitlige værdier fra 2017-2019. Jf. DK2020-metodikken, der dækker kortlægningen af al trafikarbejde på kommunens veje, dvs. både fra kommunens egne indbyggere og indbyggere fra andre kommuner, som fx kører igennem Rødovre Kommune.

Transportsektorens energiforbrug er for vejgående transport opgjort på baggrund af trafikarbejdet i DTU's Transportvaneundersøgelse og virkningsgrader anvendt af Energistyrelsen for de forskellige køretøjstyper.

For tog og fly er Energi- og CO₂-regnskabet anvendt. Energiforbruget fra fly dækker kun over indenrigsflyvning, hvor de samlede nationale udledninger er fordelt til kommunerne ud fra regionale fordelingsnøgler.

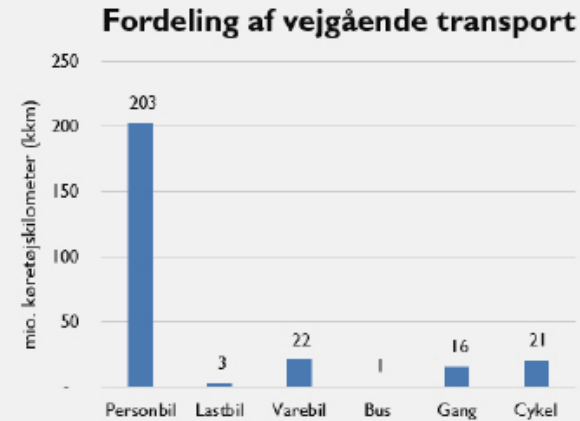
Non-road kørsel, som i Rødovre Kommunes tilfælde næsten udelukkende dækker over arbejdsmaskiner anvendt inden for byggeri, er baseret på Energi- og CO₂-regnskabet, men er korrigeret på baggrund af mere detaljeret data over byggeaktivitet for året 2018, som stammer fra Danmarks Statistik.

Side 30

Trafikarbejdet er opgjort i antal køretøjskilometer på baggrund af tabel 29 i Transportvaneundersøgelsen.

Figur 5 viser transportsektorens energiforbrug fordelt på de forskellige typer af transport. Herudover ses fordelingen af vejgående transport på type af transport sammenholdt med kørte kilometer i kommunen.

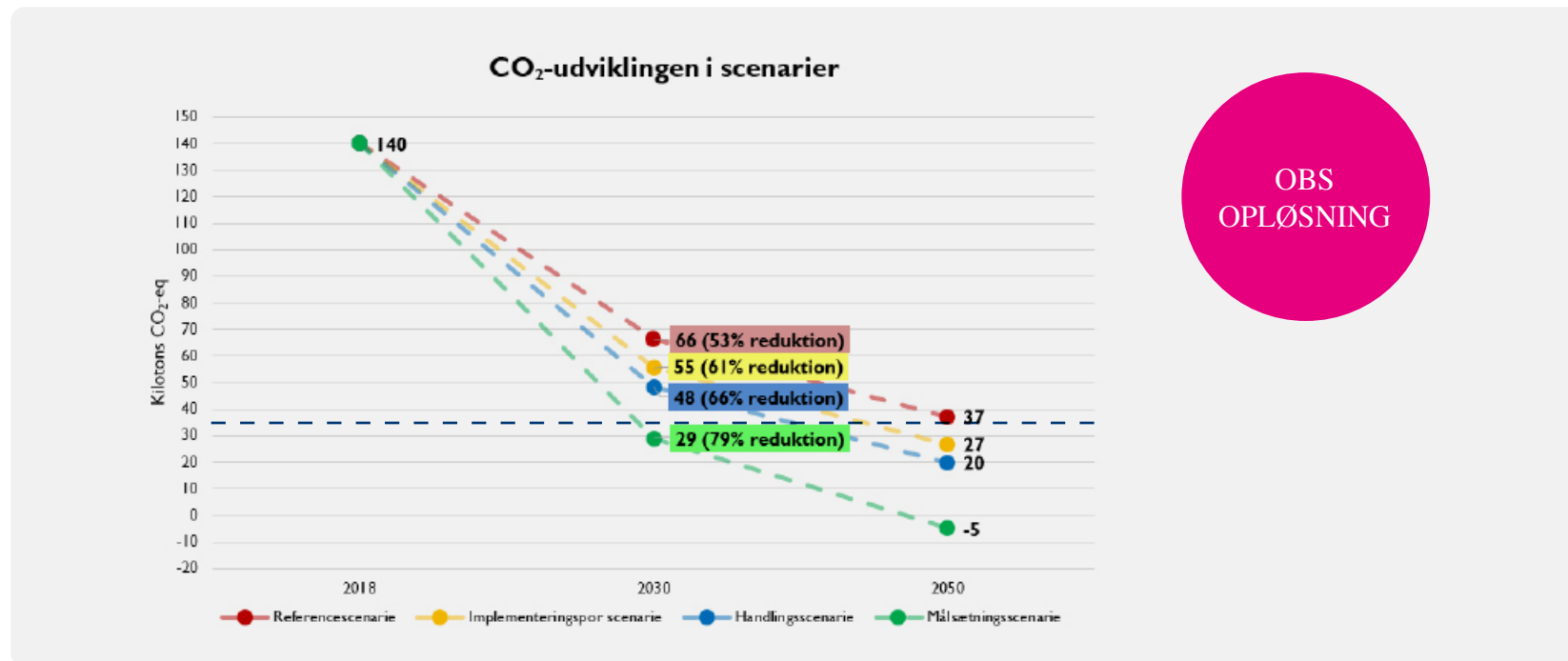
OBS
OPLØSNING

Figur 5: Transportsektorens energiforbrug fordelt på transporttype og trafikarbejde, vejgående transport fordelt på transporttype.

Scenarier for CO₂-udviklingen

På baggrund af den nyligt vedtagne Klimalov har Rødovre Kommune i samarbejde med EA Energianalyse valgt at opstille et referencescenarie med udgangspunkt i de forventede nationale udviklinger, som kommer til at ske i elsektoren, varmeforsyning og transportsektoren til indfrielse af regeringens 70 % reduktionsmålsætning og videre tiltag, der peger mod et klimaneutralt Danmark i 2050.

Dette er, sammen med de andre reduktionsscenarioer, beskrevet i detaljer i rapporten "Fastlæggelse af forudsætninger og opstilling af scenarier for Rødovre Kommune 2021", udarbejdet af EA Energianalyse.

Figur 6: CO₂-udviklingen fordelt på de fire scenarieberegninger. Værdier er angivet i kton CO₂e, og 79 % reduktion er angivet ved den grønne streg (29 kton CO₂e). Den stiplede linje indikerer målet i 2030, som er landbrugskorrigeret og 70 % er beregnet i forhold til år 2018 og ikke 1990.

SØJLE II

Referencescenariet

I referencescenariet, også kaldet status quo-scenariet, indgår en lang række tiltag og handlinger til CO₂-reduktion frem mod 2030, som forventes at blive gennemført på nationalt niveau. De forventede tiltag opsættes på baggrund af de nyeste nationale analyser foretaget af Klimarådet, Klimapartnerskaberne og med yderligere input fra relevante analyser. Referencescenariet illustrerer således, hvordan energisystemet kan se ud, hvis Rødovre Kommune og strategiske samarbejdspartnere agerer passivt, og Staten selv skaber rammerne for 70 % reduktion i 2030. På nationalt plan vil 70 % reduktionsmålet således nås.

Herudover er scenariestrukturen inddelt i et implementeringsspor, handlings-scenarie og et målsætningsscenarie.

Implementeringsspor scenariet

Implementeringsspor scenariet indregner yderligere sandsynlige indsatser fra national side, inspireret af implementeringssporet fra Klimarådets analyse ”Kendte veje og spor til 70 procents reduktion”.

Handlingsscenariet

Handlingsscenariet er baseret på handlinger og virkemidler, som fremgår af Rødovre Kommunes nuværende handlingsplaner, herunder Bæredygtighedsindsats 2021, Plan for udbygning af fjernvarmeforsyningen – Nord og Syd for Roskildevej, Varmeplan Hovedstaden for fjernvarmeforsyningen, Affaldsplan 2022-2033 og Movia 2030 Strategi.

Målsætningsscenariet

Målsætningsscenariet medtager endnu ikke besluttede lokale tiltag. Scenariet viser, hvor langt Rødovre Kommune kan nedbringe sine udledninger i 2030 og 2050 ved en ambitiøs, men realistisk klimaindsats, der understøttes af de nationale rammevilkår.

Scenarieforudsætningerne for udregningerne for 2030 og 2050 tager hensyn til den forventede befolkningsvækst, nationale udviklinger, stigende trafikarbejde, stigende varmebehov, varmebesparelser, fjernvarmeudvikling, reduktion i gasfyr til individuelopvarmning, udvikling af varmekilder og fjernvarmeforsyning, affald, transportsektoren, transportvaner, ladestanderstrategi og udvikling af drivmiddel.

SØJLE II

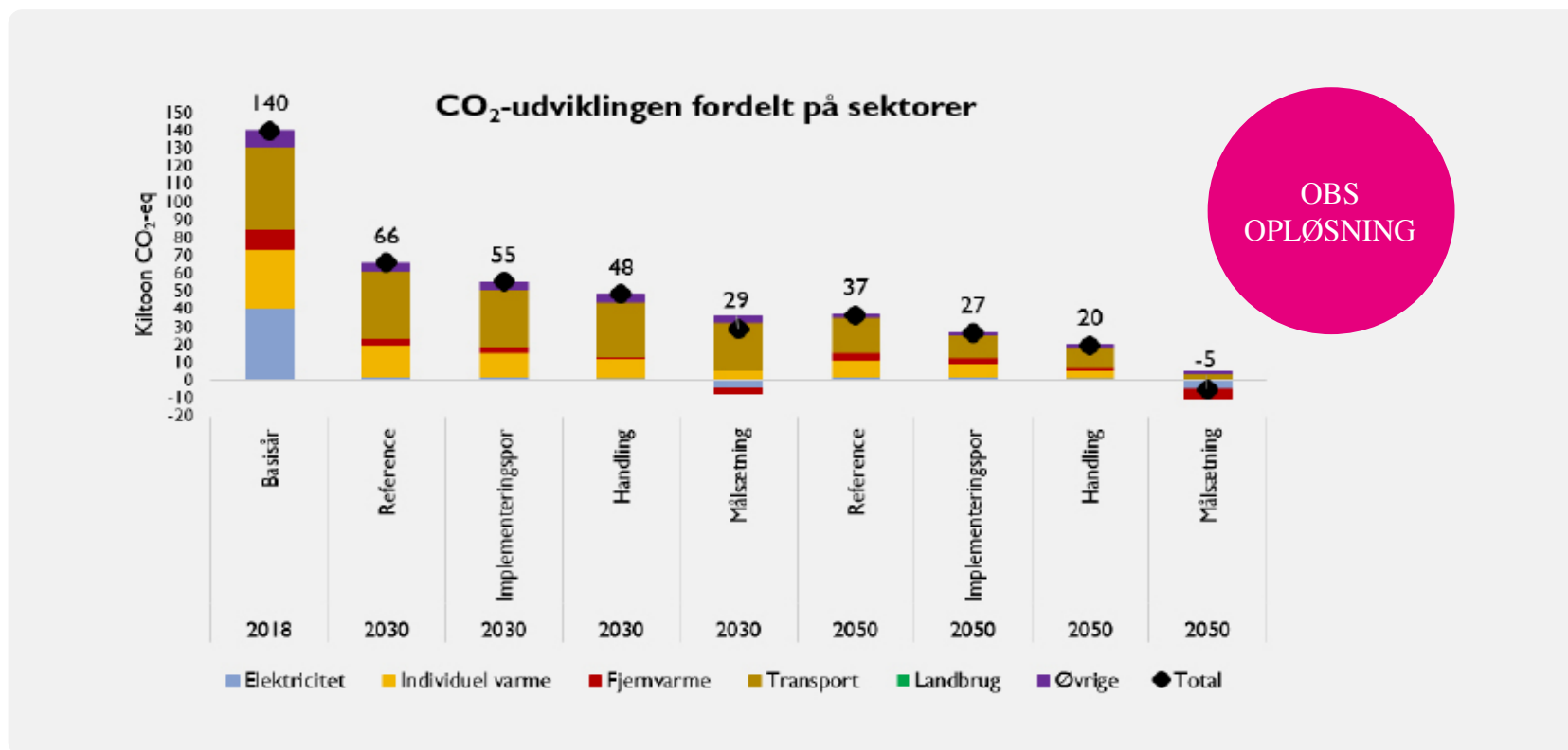
CO₂-udviklingen på baggrund af scenarieberegninger

Beregninger viser, at for at nå mere end 70 % reduktion i 2030, skal Rødovre Kommune ned på 29 kton CO₂e. Referencescenariet viser, at Rødovre Kommunes CO₂-udledning i 2030 vil være på 66 ktons CO₂e. Implementeringssporet viser en CO₂-udledning på 55 kton CO₂e.

Handlingsplanen viser en CO₂-udledning på 48 kton CO₂e. Det kræver derfor lokale tiltag inden for målsætningsscenarioet for at nå i mål med de 70 % CO₂-reduktion i 2030.

CO₂-udviklingen fordelt på sektorer

Beregningerne i figur 7 viser, hvordan CO₂-udledningen fordeler sig inden for de forskellige sektorer i de forskellige scenarier. Ved målsætningsscenarioet, som indeholder indsatserne i Klimahandlingsplanen ses der i 2030 den største udleder inden for transportområdet. Ved målscenariet i 2050 opnås en negativ udledning på -5 kton CO₂e. Det er derfor vigtigt, at der fortsat fokuseres på indsatserne vedrørende transportområdet efter 2030 og frem til 2050.

Figur 7: CO₂-udviklingen frem mod 2030 og 2050 fordelt på sektorerne elektricitet, individuel varme, fjernvarme, transport, landbrug, øvrige og totalt.

Risikovurdering af klimaforandringer

Rødovre Kommune vurderer, at klimaforandringer kan skabe væsentlig risiko for øget hyppighed og styrke af oversvømmelser fra kloak og vandløb i forbindelse med skybrud samt fra stigende terrænnært grundvand. Øvrige risici såsom storm, tørke og hedebølge vurderes af være af mindre omfang, da Rødovre Kommune er en ren bykommune, og da klimaet i Danmark ikke forventes at blive lige så varmt som længere sydpå i Europa.

Risikoen for oversvømmelser fra kloak og vandløb er kvantificeret ved den risikokortlægning, som blev udført i forbindelse med Klimatilpasningsplan 2014.

Oversvømmelsesberegningerne, der ligger til grund for risikokortlægningen, blev udført i 2011. I beregningen anvendes en klimafaktor på 1,3 for en 10-års regn og en klimafaktor på 1,4 for en 100-års regn (svarende til anbefalingerne i Spildevandskomiteens skrift 30). Sikkerhedsfaktorerne i Skrift 30 er baseret på IPCC scenariet RCP 8.5 (højt CO₂-niveau). Rødovre Kommune bemærker i den forbindelse, at de valgte klimafaktorer tager højde for de forventede klimaændringer frem til 2100, hvor klimaændringerne forventes at være betydeligt større end i 2030 og 2050.

RCP-scenarierne (Representative Concentration Pathways) er defineret ud fra en ændring i strålingspåvirkning frem mod år 2100, hvilket hovedsageligt skyldes ændringer i mængden af drivhusgasser i atmosfæren. Scenarierne betegnes med fx RCP 8.5, hvor tallet 8.5 angiver strålingspåvirkningen i watt pr. kvadratmeter i år 2100. Tallet er et mål for, hvor meget klimaet påvirkes af en øget koncentration af drivhusgasser i atmosfæren.

I forbindelse med udarbejdelse af Masterplan Rødovre Nord og Masterplan Rødovre Øst er der i 2020-2021 udført nye

oversvømmelsesberegninger i de områder, som dækkes af masterplanerne. De nye beregninger viser generelt en udbredelse af oversvømmelser, som svarer til eller er mindre end den i beregningerne fra 2011. Det er derfor Rødovre Kommunes vurdering, at beregningerne fra 2011 i hvert fald ikke undervurderer risikoen for oversvømmelser.

Oversvømmelsestruede områder

Oversvømmelsestruede områder er områder, hvor modelberegninger viser, at der enten er risiko for mere end 10 cm vand på terrænen under kraftige skybrud eller højtstående grundvand. For disse områder gælder, at der skal gennemføres afværgeforanstaltninger ved nybyggeri for at sikre de investeringer, der foretages.

Rødovre Kommune samarbejder med ni andre kommuner og deres forsyningsselskaber om at beskytte områderne omkring Harrestrup Å mod overoversvømmelser og samtidig sikre plads til, at åen kan bortlede skybrudsvand fra oplandet.

Skybrud

Risikoen ved skybrud er navnlig relateret til materielle skader. Dog medfører oversvømmelse af viadukten under jernbanen ved Rødovre Station risiko for menneskelig, hvis køretøjer fanges i oversvømmelsen, og redningskøretøjer til og fra Hvid-

ovre Hospital må køre en omvej, når viadukten er spærret. Som en del af Plan for Fortsat Drift har Rødovre Kommune lavet et action-card, der beskriver, at adgangen til viadukten skal spærres ved kraftige skybrud for at forebygge risiko for menneskelig samt materielle skader på køretøjer.

Ved de store skybrud i 2010 og 2011 gik Tårnvejsbassinet over sine bredder, hvilket medførte omfattende oversvømmelser af nærliggende villaer. HOFOR har siden udvidet bassinets kapacitet for at ned-bringe risikoen. En anden stor oversvømmelse skete i 2011 i Damhusdalen, hvor Harrestrup Å gik over sine bredder. Denne risiko forventes nedbragt i forbindelse med Kapacitetsplan 2018 for Harrestrup Å. Endelig viser modelberegninger en stor oversvømmelse omkring Madumvej, hvor Hvissingegrøften bliver rørlagt. Oversvømmelsen er ikke sket i praksis, og i masterplan for Rødovre Nord er der taget stilling til, hvordan risikoen kan nedbringes.

Data fra forsikringsselskaberne viser, at hovedparten af de indberettede vandskader i 2010 og 2011 ligger spredt ud over kommunen primært i de fælleskloakerede områder, hvor de fleste boliger ligger placeret. Det tyder på, at mange af de konstaterede oversvømmelser hænger sammen med optrængende vand fra kloak til kælderfløb snarere end oversvømmelser fra vand på terræn.

Stigende terrænnært grundvand

Øget nedbør medfører stigende terrænnært grundvand, og dette udgør en risiko i Rødovre navnlig for boliger med kældre. Risikoen består af materielle skader og øgede udgifter til afværgeforanstaltninger på den enkelte ejendom. Risikoen er størst i den nordlige del af Rødovre, hvor grundvandet i forvejen står højt. Det er navnlig stigende vinternefbør, der udgør en risiko, idet der om vinteren er lav fordampning. Ifølge DMI's klimaatlas for Rødovre forventes der i IPCC scenariet RCP8.5 (Højt CO₂- niveau) en stigning på 25 % i vinternefbøren i 2071-2100.

Varme-ø-effekten

Som del af en storby er Rødovre udsat for varme-ø-effekt, og flere dage med hedebløge udgør derfor en risiko for sårbare grupper.

I international sammenhæng er risikoen begrænset, da antallet af dage med hedebløge i Rødovre fortsat vil være meget lavt sammenlignet med storbyer i varmere klimazoner. Ifølge DMI's klimaatlas for Rødovre forventes der i IPCC scenariet RCP8.5 (højt CO₂-niveau) en stigning i sommertemperaturen til 19,8 °C i 2071-2100.

Ifølge DMI's klimaatlas for Rødovre forventes der i IPCC scenariet RCP8.5 (højt CO₂-niveau) en stigning på 4 % i antallet af tørre dage og en stigning på 9 % i den længste tørre periode i 2071-2100. Risikoen vurderes ikke at være

væsentlig, da der ikke findes landbrug eller skovbrug i Rødovre. Rødovre Kommune arbejder allerede i dag med at vælge urtebuske og træarter til de kommunale arealer, der er fordelt på mange forskellige arter både af hensyn til klimæændringer, men også med hensyn til indvandrende sygdomme, som kan udrydde hele træbestande (ask, elm m.v.).

I forhold til varme-ø-effekten er der allerede i dag fokus på at nedbringe store befæstede arealer fx med fokus på befæstelsesprocenten i lokalplansområder. Dette gavner tillige nedsivning af regnvand, de steder hvor det er muligt, samt vilkårene for det grønne. Derudover er der løbende fokus på at se på muligheder for gadetræbeplantninger, der hvor det er muligt, for at nedbringe varme-ø-effekten i gaderummene.

Klimatilpasningsplan/Kommuneplan

Rødovre Kommune udarbejdede en klimatilpasningsplan i 2014. I planen blev der udpeget 8 risikoområder på baggrund af en værdikortlægning, modelbergnede oversvømmelseskort samt konkrete observationer fra 2010 og 2011, hvor Rødovre oplevede kraftige regnhændelser. Klimatilpasningsplanen er siden blevet indarbejdet som en del af Kommuneplan 2018. Risikoområderne er vist i kort I.

Side 36

Kort I: Risikoområder udpeget i Kommuneplan 2018.

SØJLE II

Grundlaget for udpegningen af risikoområderne i kort 1 var blandt andet den oversvømmelseskortlægning, som er vist i kort 2. Kortet viser, hvor der står mindst 10 cm vand på terræn under og efter en regn med gentagelsesperioder fra 5 til 100 år i år 2100. 10 cm er valgt, fordi det er den vanddybde, som erfaringsmæssigt giver væsentlig risiko for vandskade på bygninger. I år 2030 og 2050 vil omfanget af oversvømmelser være mindre end vist i kort 2, da klimændringer endnu ikke er slået fuldt ud igennem.

Kort 2: Oversvømmelsesberegninger fra Rødovre Kommunes klimatilpasningsplan 2014.

SØJLE II

Til Kommuneplan 2022 har Rødovre Kommune lavet et nyt kort, som viser risikoen for oversvømmelser fra skybrud kombineret med risikoen fra højtstående grundvand. Kortet er vist i kort 3 og illustrerer, at langt større arealer er truet af højtstående grundvand end af oversvømmelser fra skybrud. Områderne med højtstående grundvand er især koncentreret i den nordlige del af Rødovre (Islev) samt i den sydøstlige del (Damhusdalen). I områderne med højtstående grundvand skal byggeri med kælder som udgangspunkt undgås, eller der skal træffes foranstaltninger for at sikre kælderen mod indtrængende grundvand.

Masterplaner

Rødovre Kommune har i samarbejde med forsyningsselskabet HOFOR udarbejdet masterplaner over to delområder kaldet Rødovre Nord og Rødovre Øst. I 2022 vil der blive udarbejdet endnu en masterplan for området kaldet Rødovre Syd. Masterplanerne giver et samlet overblik over de investeringer, der skal foretages inden for afløbsområdet for at klimatilpasse afløbssystemet, skybrudssikre udsatte områder samt opnå miljømål relateret til hyppigheden af overløb og fraseparering af regnvand.

Spildevandsplan

Rødovre Kommune har i sin spildevandsplan fastsat følgende serviceniveau for kloakkens funktion:

- For fælleskloakerede områder må der ikke ske opstuvning til terræn oftere end 1 gang hvert 10. år.
- For separatkloakerede områder må der ikke ske opstuvning til terræn oftere end 1 gang hvert 5. år.

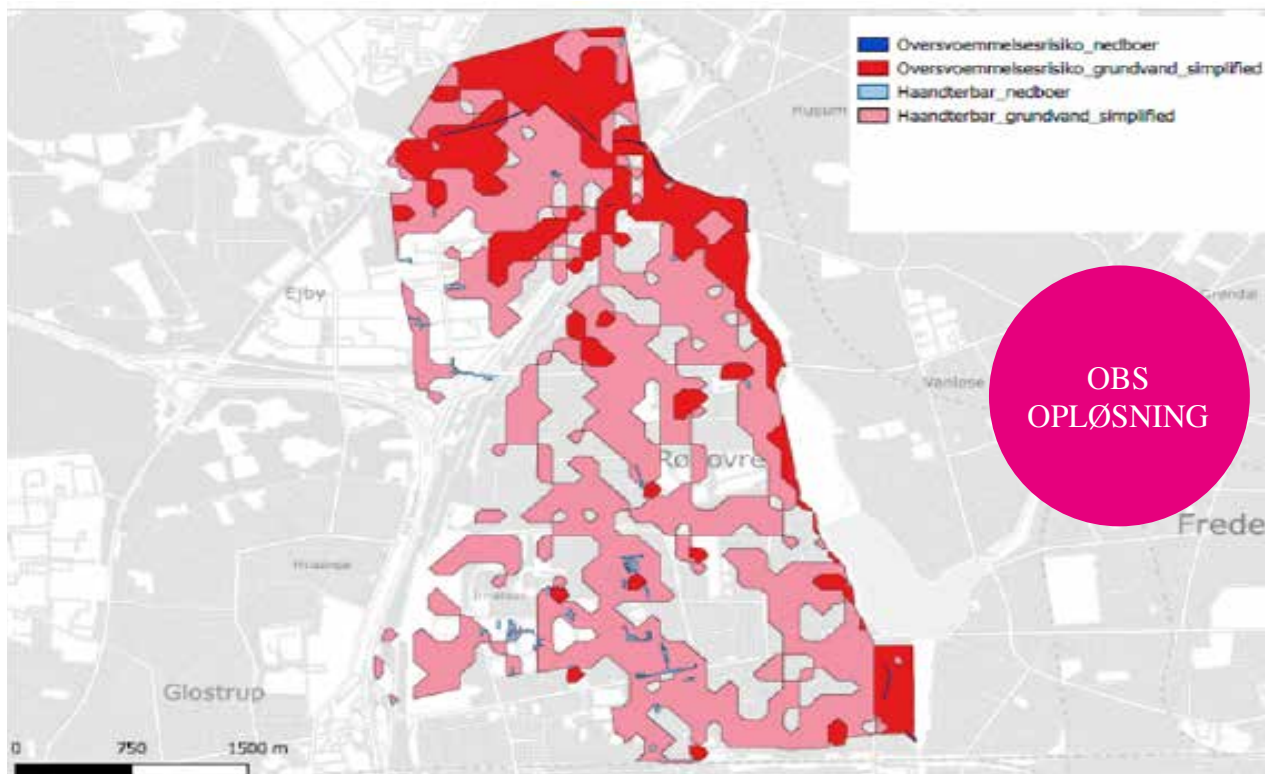
Rødovre Kommune har i sin spildevandsplan fastsat følgende serviceniveau for klimatilpasning:

- Der må, efter gennemført klimatilpasning af et område, højst stå 10 cm vand ved sokkel af bygning under og efter en 100-års regn.
- Der må, efter gennemført klimatilpasning af et område, højst stå 20 cm vand på veje under og efter en 100-års regn.
- På særligt udpegede skybrudsveje kan der tillades en større vanddybde end 20 cm under og efter en 100-års regn.

Som følge af nye regler i Bekendtgørelse om fastsættelse af serviceniveau m.v. for håndtering af tag- og overfladevand vil Rødovre Kommune anmode HOFOR om at foretage beregninger og fastlægge det samfundsøkonomisk optimale serviceniveau for de kloakplande, hvor der gennemføres klimatilpasningsprojekter. De samfundsøkonomisk optimale serviceniveauer vil ligge til grund for fremtidige klimatilpasningsprojekter.

Plan for fortsat drift

Rødovre Kommune har udarbejdet en Plan for fortsat drift (Beredskabsplan). I planen beskrives blandt andet, hvad der skal gøres i tilfælde af kraftige skybrud. En af de beredskabsmæssige opgaver er at afspærre Tårnvej nord for viadukten under jernbanen ved Rødovre Station, da vandstanden her kan nå farlige niveauer under skybrud.

Kort 3: Områder med oversvømmelsesrisiko udpeget i Kommuneplan 2022.

Analyse af konsekvenser

Oversvømmelser

Oversvømmelser har i Rødovre især økonomiske konsekvenser i forhold til skader på bygninger og inventar. Der hersker på nuværende tidspunkt stor usikkerhed omkring udgifter til udbedring af vandskader.

Den øgede risiko for oversvømmelser fra kloak forventes afhjulpet gennem de tiltag og investeringer, som Rødovre Kommune arbejder på i samarbejde med forsyningselskabet HOFOR. Den øgede risiko for oversvømmelser fra Harrestrup Å forventes afhjulpet gennem Harrestrup Å samarbejdet.

Ved oversvømmelse af viadukten på Tårnvej under jernbanen ved Rødovre Station får redningskøretøjer fra Hvidovre Hospital længere responstid til adresser i Rødovre, men redningsarbejdet kan fortsat udføres.

Den øgede risiko for oversvømmelser af kældre som følge af øget nedbør og stigende terrænnært grundvand forventes afhjulpet gennem at fraråde byggeri med kældre i de mest udsatte områder. HOFOR arbejder desuden sammen med andre aktører på at påvirke lovgiver, så der bliver mulighed for, at forsyningselskaberne fremover kan gå ind i fælles samfundsmæssige løsninger i forhold til højtstående grundvand i byområder.

I den nordlige del af Rødovre Kommune kan stigning i grundvandsspejlet lokalt blive et problem i forhold til bygninger med kældre, idet grundvandet allerede er steget en del som følge af reduceret vandindvinding. I disse områder søges nedsivning af regnvand ikke fremmet af hensyn til de hydrogeologiske forhold.

Varme-ø-effekt og tørke

Hvad angår varme-ø-effekt og flere dage med hedebløge kan dette få negative konsekvenser for sårbare borgere i kommunen, men omfanget vurderes at være relativt lille sammenlignet med storbyer i varmere klimazoner end Danmark. Konsekvenserne kan afhjælpes med lokale tiltag som øget anvendelse af vifter og aircondition på plejehjem og i ældreboliger.

Konsekvensen af mere tørke om sommeren vurderes af være begrænset i Rødovre, da vi hverken har landbrug eller skovbrug. Konsekvensen for de grønne områder i kommune kan afhjælpes ved at vælge tørkeresistente arter ved genplantning. Samlet set forventes klimaændringer kun at få mindre konsekvenser i Rødovre, og der findes egnede løsninger til at afbøde de negative virkninger af klimaændringerne.

Side 39

Side 40

Fremskyndelse og implementering af indsatser

I det dette afsnit præsenteres de indsatser som Rødovre Kommune finder nødvendige på nuværende tidspunkt for at nå målet om 70 % reduktion af CO₂ i 2030 og netto-nuludledning i 2050. Det forventes, at der fremadrettet vil komme flere indsatser til i takt med at forskellige teknologier, metoder og lovgivning inden for den grønne omstilling modnes. De beskrevne indsatser er de indsatser, der indgår i målsætningssceneriet.

Klimahandlingsplanens indsatser er fordelt på 7 hovedtemaer; Energi, Grøn mobilitet, Erhverv, Varmeplanlægning, Affaldsområdet, Klimatilpasning og Biodiversitet samt Forbrug.

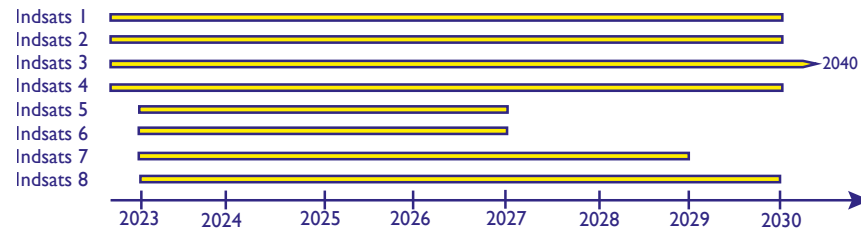
Hvert hovedtema indeholder indsatser inden for det specifikke område. Beskrivelse af indsats, ejerskab i form af aktører, faser for gennemførelse, økonomi til gennemførelse, CO₂-reduktionen ved udførelse og mål og delmål er beskrevet under hver indsats.

En samlet oversigt over indsatserne fordelt på hovedtemaerne ses på de følgende sider med en beskrivelse af fasernes opstart samt mål/delmål.

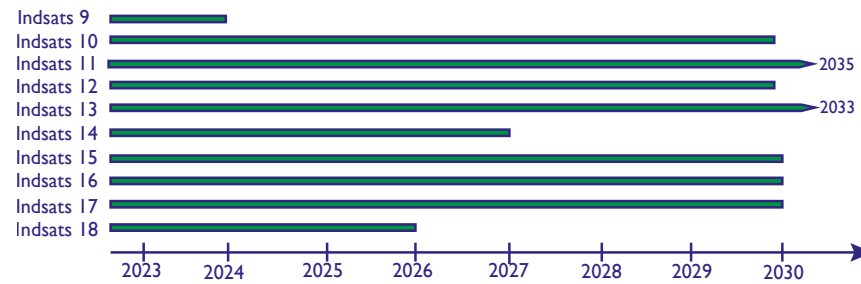

SØJLE III

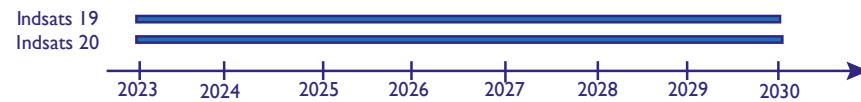
HOVEDTEMA: ENERGI

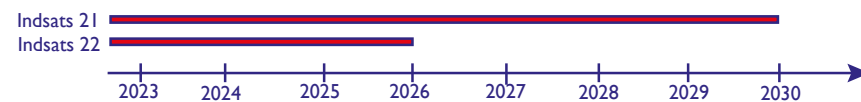
HOVEDTEMA: GRØN MOBILITET

HOVEDTEMA: ERHVERV

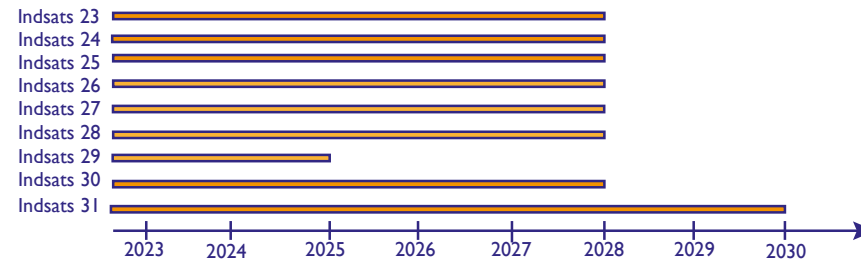
HOVEDTEMA: VARMEPLANLÆGNING

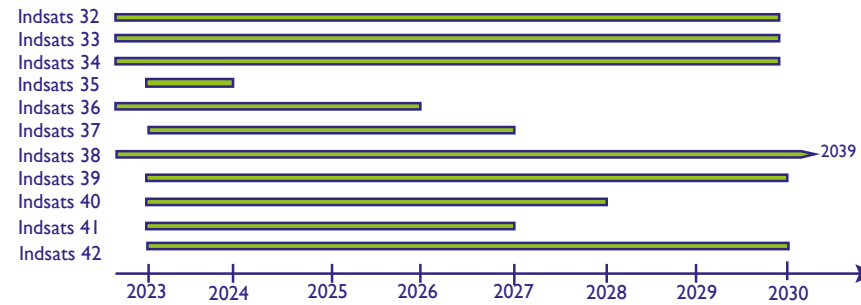

SØJLE III

HOVEDTEMA: AFFALDSOMRÅDET

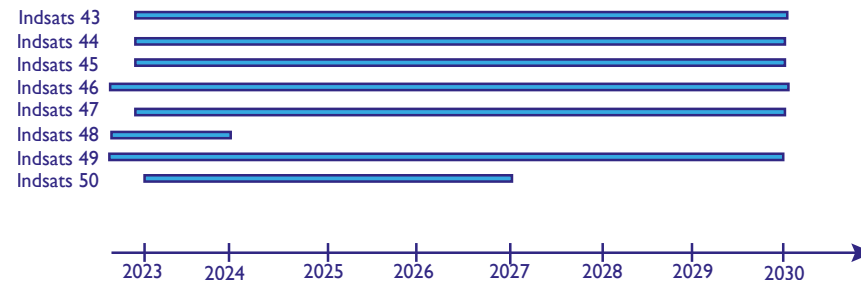

HOVEDTEMA: KLIMATILPASNING OG BIODIVERSITET

Side 43

HOVEDTEMA: FORBRUG

HOVED-
TEMA

ENERGI

Kortlægningen af CO₂-udledningen fra Rødovre Kommune viser, at størstedelen af udledningen stammer fra elektricitet (29 %) og varme (32 %). Derfor er et vigtig fokusområde i Klimahandlingsplanen indsatser inden for hovedtemaet "Energi". Rødovre Kommune står kun for 3 % af kommunens samlede udledning af CO₂. Det er derfor vigtigt, at borgere, boligselskaber og virksomheder bliver bragt i spil, hvis vi skal nå i mål med vores ambitioner om 70 % reduktion i 2030 og netto-nuludledning i 2050.

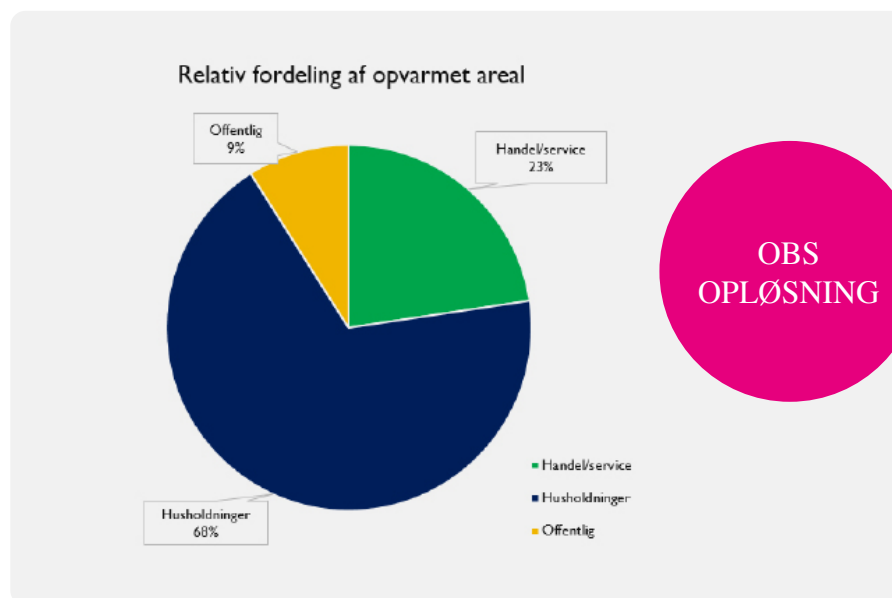
Rødovre Kommune har som geografisk område et opvarmet areal på 2.548.000 m² fordelt på handel/service (577.000 m²), husholdninger (1.741.000 m²) og offentlige bygninger (230.000 m²). Rødovre Kommune oplevede en stor byudvikling op igennem 60'erne og 70'erne og det samlede antal kvadratmeter opført i perioden 1940-1979 udgør 67 %. Dermed er størstedelen af bygningsmassen opført før; bygningsreglementet for alvor stillede krav til bygningernes energiforbrug.

Størstedelen af bygningsmassen opvarmes med fjernvarme (49 %). Herefter er naturgas (38 %), olie (8 %) og el (4 %) de væsentligste

kilder til opvarmning. Grundet den store andel af bygninger fra før 1980 suppleres en del boliger fortsat med varme fra brændeovne.

Kortlægningen af hele Rødovre Kommunes varmeforbrug viser et nettoopvarmningsbehov på i alt 1.061 TJ. 68 % af nettoop-

varmningsbehovet vedrører opvarmning af husholdninger, mens handel/service og kommunen står for hhv. 18 % og 14 %. Industri/forsyning står for 1 %.

29%

Af CO₂-udledningen stammer fra elektricitet.

32%

Af CO₂-udledningen stammer fra varme.

En stor del af Rødovre Kommunes opvarmning stammer fra fjernvarme, som i basisåret (2018) dækkede 51 %, svarende til 532 TJ. I de kommende år udbygges fjernvarmenettet betydeligt.

Bidrag fra kommunen som virksomhed

Kommunes CO₂-udledning står kun for omkring 3 % af Rødovres samlede udledning. Ikke desto mindre er det vigtigt, at kommunen selv har fokus på, at egne bygninger kan leve op til de energimæssige standarder. Derfor er der sat et mål om, at alle kommunens bygninger skal have energimærke C eller bedre inden 2040.

Hvert år bliver der afsat midler til at energieffektivisere de kommunale bygninger. Indsatsen for energieffektivisering af bygningerne bidrager til FN's verdensmål nr. 7, som omhandler bæredygtig energi. De afsatte midler prioriteres med fokus på at udnytte energien på en bæredygtig måde i fremtiden.

De årlige tiltag indebærer alt fra tilvalg af vedvarende energikilder og adfærdsregulering ved brugen af den tilførte energi til bygningerne. I Rødovre Kommune bliver der løbende arbejdet med nye teknologier og løsninger for at fremme bæredygtigheden. Udover at anvende certificeringsordninger når der bliver opført og renoveret bygninger, opdaterer Rødovre Kommune løbende opvarmningsanlæg og en større andel af energiforbruget til opvarmning erstattes med vedvarende energikilder.

I 2020 var der afsat 3 mio. kr. til energiforbedrende tiltag i de kommunale bygninger. Midlerne blev hovedsageligt prioriteret til at udvide den centrale styring af tekniske anlæg (CTS), udskiftning af belysning til mere bæredygtige LED-løsninger og indregulering af ventilationsanlæg. Indsatsen i 2020 vil bidrage til en CO₂-reduktion på 41 ton, svarende til en CO₂-reduktion på 1,2 % i forhold til 2019.

2020 har været et anderledes år på grund af covid-19 og som følge deraf nedlukningerne af de kommunale bygninger. Det har betydet, at aktiviteterne i bygningerne har været mindre end normalt, hvilket tydeligt ses på det totale energiforbrug. I de tomme bygninger er energiforbrugende anlæg skruet ned til et niveau således, at unødvendig energiforbrug undgås. Det forventes, at energiforbruget vil stige til et mere normalt niveau, når bygningerne bliver taget i brug igen.

Rødovre Kommune har i perioden 2021-2029 årligt afsat 6 mio. kr. til energitiltag i kommunale bygninger, hvilket er en fordobling i forhold til 2020.

6 mio. kr.

Er i årene 2021-2029 afsat årligt til energitiltag i kommunale bygninger.

INDSATS 1:

KONVERTERE ALLE KOMMUNALE BYGNINGER MED NATURGAS ELLER OLIEFYR TIL FJERNVARME ELLER VARMEPUMPER

Regeringen og partierne bag klimaftalen har indgået en aftale om udfasning af naturgas og oliefyr og udrulning af fjernvarme og varmepumper. Hertil har regeringen afsat 2,3 mia. kr. Den samlede indsats til udfasning af naturgas og oliefyr forventes at reducere CO₂-udledningerne med 700.000 ton i 2030.

Som en følge af aftalen, er vi i Rødovre Kommune selvfølgelig også interesseret i at følge trop for at nå målet i 2030. Dette skal helt konkret gøres ved, at udskifte de naturgas- og oliefyr vi har i kommunens bygninger til fjernvarme i de områder hvor det er muligt.

I de områder hvor der endnu ikke er planer om fjernvarme, skal de udskiftes til varmepumper. Det vil ske løbende, både når de gamle fyr begynder at trænge til udskiftning og ved energireoveringsprojekter.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning.

Faser

Løbende frem mod 2030 skal alle kommunale bygningers varmeforsyning være udskiftet til enten fjernvarme eller varmepumper, afhængig af den geografiske placering. På nuværende tidspunkt er der 4 kommunale ejendomme med oliefyr, dette er mindre ejendomme, som vi inden for en tidshorisont på 5-7 år vil træde ud af. Herudover forsynes 16 bygninger med naturgas.

Økonomi

Ejby Bunkeren er en fredet bygning og der kan derved være problemer med etablering af varmepumper. De resterende 4 ejendomme er vi trådt ud af inden det ville være økonomisk rentabelt at få etableret varmepumper. Økonomi til udskiftning holdes inden for det eksisterende budget.

CO₂-potentiale (Effekter)

Der er et stort CO₂-reduktionspotentiale, ved at gå fra naturgas- og oliefyr til fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

Alle kommunens naturgas- og oliefyr skal som følge af den nationale klimaftale være udskiftet inden 2030.

INDSATS 2:

UDSKIFTNING AF LYSKILDER TIL LED

Rødovre Kommune laver hvert år et Grønt Regnskab, som opgør forbruget af varme, el og vand i de kommunale bygninger.

I 2020 var der afsat 3 mio. kr. til energiforbedrende tiltag. Beløbet blev hovedsageligt prioriteret til at udvide den centrale styring af tekniske anlæg (CTS), udskiftning af belysning til mere bæredygtige LED-løsninger og indregulering af ventilationsanlæg.

I Grønt Regnskab for 2019 blev det varslet, at vejbelysningen ville indgå i Grønt Regnskab 2020. Forsinkelse af de fjernaflæste målere til vejbelysningen har gjort, at der på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelig dokumentation til rådighed for et fyldestgørende billede.

Da der er en stor energibesparelse, ved udskiftning af gamle lyskilder til LED, arbejder vi løbende på udskiftning af alle lyskilder til LED. Ud over energibesparelsen bliver komforten for brugerne også markant bedre, da LED giver et bedre lys i forhold til gamle lysstofrør, og levetiden er desuden højere for LED sammenlignet med fx lysstofrør. Udskiftningen sker ved driftsfejl eller ved renoveringsprojekter.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen samt de relevante områder (hovedsagligt børneinstitutioner og skoler).

Faser

Udskiftning til LED vil ske løbende i takt med driftsfejl og renoveringsprojekter. Bygningsafdelingen holder løbende øje med energiforbruget ved hjælp af MinEnergi2, og udpeger steder hvor det giver god mening at udskifte lyskilderne. Derudover indsamles viden om belysningen ved at besøge de forskellige institutioner i kommunen og ved erfaringer fra brugerne.

Der er i 2022 afsat 6. mio. kr. årligt til energirenoveringsprojekter.

Økonomi

I 2022 er der afsat 600.000 kr. fra Energipuljen til at udskifte lyskilder til LED.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved at udskifte de gamle lyskilder til LED, nedbringes energiforbruget for de enkelte bygninger og områder, og dermed også udledningen af CO₂. Samtidig vil en udskiftning af de gamle lyskilder give en

mere behagelig belysning og oplevelse for brugerne, da lyset fra LED giver et bedre arbejdsmiljø.

Mål eller delmål

Inden 2030 skal alle kommunens lyskilder være udskiftet til LED.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 3:

ENERGIRENOVERING I DE KOMMUNALE BYGNINGER

Rødovre Kommune har ambitioner om, at alle kommunens bygninger som minimum opnår energimærke C eller bedre inden 2040. Som nævnt tidligere, er størstedelen af kommunens samlede kvadratmeter opført inden bygningsreglementet stillede krav til bygningers energiforbrug. Der er derfor en stor energibesparelse at hente ved renovering af de kommunale bygninger.

Hvert år bliver der afsat midler til at energieffektivisere de kommunale bygninger. Siden 2021 er beløbet for energieffektivisering hævet fra 3 mio. kr. til 6 mio. kr. De afsatte midler prioriteres med fokus på at udnytte energien på en bæredygtig måde i fremtiden. De årlige tiltag indebærer alt fra tilføjelse af vedvarende energi, supplerung af energiforsyningen, til adfærden ved brugen af den tilførte energi til bygningerne.

I Rødovre Kommune bliver der også løbende arbejdet med nye teknologier og løsninger for at fremme bæredygtigheden. Rødovre Kommune opdaterer løbende opvarmningsanlæg og andelen af vedvarende energi og anvender certificeringsordninger når der bliver opført og renoveret bygninger.

Hver år udgives et Grønt Regnskab for kommunen som virksomhed, der opgør varmemeforbruget, vandforbruget og elforbruget i kommunens bygninger samt beskriver de energieffektiviseringsprojekter der er udført i løbet af året.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen og relevante entreprenører.

Faser

- Kortlægning af energibesparelses potentialet for kommunes bygningsmasse og udførelse af en prioritets liste for størst energirenoveringspotentiale udformes hvert år ved årets udgang.
- Herefter påbegyndes de årlige energirenoveringsprojekter med prioritering af de bygninger, der har lavest energieffektivitet. Herunder er der også fokus på adfærd mv.

Økonomi

Rødovre Kommune har i 2022-2029 afsat 6 mio. kr. årligt til energitiltag i kommunale bygninger. Udover den årlige energipulje er der for 2022 planlagt energirenoveringer for 3,5 mio. kr. fra vedligeholdelsespuljen, og 44 mio. kr. fra anlægsbudgettet.

Der er også planlagt energiprojekter i overslagsårene.

CO₂-potentiale (Effekter)

Energirenoveringsprojekterne og evt. afledte effekter i forhold til reduktion i CO₂-udledningen opgøres årligt i Grønt Regnskab.

Mål eller delmål

Energimærkning C eller bedre af kommunale bygninger inden 2040.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 4:

UDBYGNING AF SOLCELLER PÅ KOMMUNALE BYGNINGER

Vores øgede energiforbrug kræver, at elproduktionen i højere grad baseres på vedvarende energi. For at nå i mål med den nationale målsætning for 2030, skal elproduktionen i Danmark tidobles frem mod 2030. For at indfri denne målsætning må alle kommuner agere proaktivt. Kommunerne kan som virksomhed gå forrest og lave planer/mål for opsætning af solceller på egnede kommunale bygninger.

Etablering af solceller på Rødovre Kommunes tage skal derfor fremme den lokale elproduktion i kommunen. Der kan på nuværende tidspunkt uproblematisk etableres solceller på nybygninger, tilbygninger og ved omfattende energirenoveringer af kommunale bygninger. Etablering af solceller på eksisterende bygninger kræver, at solcelleanlægget administreres i et selvstændigt forsyningsselskab.

Rødovre Kommunes samlede elbehov på 456 TJ opdeles i import og egen produktion. Kommunen producerer selv 46 % (210 TJ) gennem kraftvarme og solceller, hvoraf kun 2,8 % (6 TJ) stammer fra solceller. Der ses derfor et stort potentiale i placering af solceller på kommunens samlede tagareal på 224.000 m². Rødovre Kommune råder på nuværende tidspunkt over solcelleanlæg på Teknisk Forvaltning (årlig produktion på 40.000 kWh), Børnehuset Kæret (årlig produktion på 8.000 kWh), kontorpavillonen ved Jobcenteret (årlig produktion på 5.000 kWh) og Rødovre byggelegeplads.

Ved store renoveringer og nybyg er der en betydelig økonomisk besparelse i modsætning til hvis solceller placeres på eksisterende bygninger.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen.

Faser

Etablering af solcelleanlæg på kommunens bygninger i forbindelse med nybyggeri og store energirenoveringer vil ske løbende. Opstart af indsatsen vil ske efter politisk vedtagelse af Klimahandlingsplanen. Muligheden for at etablere et forsyningsselskab til at administrere solcelleanlæg på eksisterende bygninger undersøges med henblik på at kortlægge de økonomiske konsekvenser både i forhold til drift af et sådan selskab og i forbindelse med afledte konsekvenser fx i forbindelse med bloktilskud. Der vil være behov for ekstern konsulentbistand til den undersøgelse.

Økonomi

2023: 150.000 kr. til afdækningen af muligheden for etablering af et forsyningsselskab til administration af solcelleanlæg på eksisterende bygninger. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

I forhold til nybyggeri og store energirenoveringer vil medarbejdertimer og konsulentudgifter være inden for det eksisterende budget.

- Etablering af solcellerne vil blive dækket af energipuljen eller særskilte energiprojekter.

CO₂-potentiale (Effekter)

I det følgende angives CO₂-effekten ved installationen af 4 MW solceller, svarende til et tagareal på 22.400 m², på kommunens tage. Dette svarer til 10 % af kommunens samlede tagareal på 224.000 m². Dette giver en CO₂-reduktion på 1.800 ton i 2018. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes at have den store effekt på Rødovre Kommunens CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til den grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

Målet er at få opsat så mange solceller på de kommunale bygninger, som overhovedet er muligt.

INDSATS 5:

VEJEN TIL ENERGIVENLIGE BOLIGER I RØDOVRE – TILBUD OM ENERGITJEK OG RENOVERING HOS PRIVATE

Hovedfokus for indsatsen er at tilbyde energivejledning for private boliger. Indsatsen henvender sig til borgere i Rødovre Kommune, som ønsker at energirenovere egen bolig, med henblik på at nedsætte den samlede CO₂-udledning i kommunen. Projektet skal drives over en årrække, hvis varighed besluttet nærmere. Forslaget tager udgangspunkt i en treårig pilotperiode, hvor der annonceres og kommunikeres bredt ud til borgerne via en kampagne og tilbud om tilskud til udarbejdelse af energirapport og efterfølgende tilskud per færdigmeldt energirenovering. Projektets formål er at nedbringe CO₂-udledningen fra private boliger og at højne viden blandt borgere.

Hovedaktiviteterne i projektet:

- Tilskud til udarbejdelse af energirapport, med henblik på at energirenovere egen bolig.
- Energirådgivning og/eller økonomisk tilskud til energirenovering, når et energi renoveringsprojekt er færdigt.

Det antages at ca. 35 husejere i gennemsnit per år får udført en energirenovering og at 65 husejere får udført et energitjek med dertilhørende energirapport (Reference: Svenborg Kommunes energirenoveringsprojekt).

Indsatsen skal ses i relation til energireno-

veringsprojekter i andre indsatsen og kan sammen med "Taskforce", "Flere solenergianlæg i Rødovre kommune" og "Informationsmøder for borgere og virksomheder om udskiftning til fjernvarme", højne viden om energirenovering i egen bolig. Indsatsen kan desuden danne et kvalificeret grundlag for den enkelte borgers initiativ til energirenovering i egen bolig.

Aktører

Danmarks Naturfredningsforening, energirådgiveraktiviteter, andre lokale foreninger, borgersammenslutninger eller andre initiativer fx SAGIR. Fra Rødovre Kommune; Byudvikling og Miljø og Affald.

Faser

2023:

- Projektets koncept færdigudvikles.
- Kampagne opstartes.
- Energivejleder ansættes som konsulent.
- Energirapporter udføres løbende.
- Udvælgelse af ansøgere som skal have tilskud til energirenovering.
- Udførelse af energirapporter.
- Opfølgende branding af udvalgte projekter.

Økonomi

2023-2026 – energirapporter og tilskud:
2023: 150.000 kr., 2024: 150.000 kr.,

2025: 100.000 kr., 2026: 100.000 kr.

2023 - færdigudvikling og planlægning: 30.000 kr. (udvikling og tilpasning af projektets tid, tilpasning af skabeloner, projektets ledelse og organisering, administration mv.).
2023-2026 - kampagner, artikler: 90.000 kr.
2023-2026 - borgerarrangementer: 60.000 kr.

Budget i alt: 680.000 kr. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten ved 7 % varmebesparelser i private husholdninger i Rødovre vil i dag have en reduktion i CO₂ på 1.800 ton pr. år. Effekten kan i 2030 være faldet til 640 ton CO₂, hvis det lykkes Rødovre Kommune at konvertere alle naturgas og oliefyrrer til grøn fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

De første tre år: minimum 50 boliger bliver energirenoveret om året. Efterfølgende vedvarende energirenovering i Rødovre Kommune, evt. ved fortsat vejledning til borgere. Målet er at højne viden blandt borgerne om energirenovering.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

INDSATS 6:

FLERE SOLCELLEANLÆG I RØDOVRE KOMMUNE

Hovedfokus for denne indsats er opsætning af flere solenergianlæg i Rødovre Kommune, henvendt til private boliger. Indsatsen henvender sig til borgere i Rødovre Kommune, som ønsker at energirenovere egen bolig med henblik på at nedsætte den samlede CO₂-udledning i kommunen. Projektet skal drives over en årrække, og på sigt blive en stærkere del af vejledningen fra Rødovre Kommune. Forslaget tager udgangspunkt i en treårig pilotperiode, hvor der annonceres og kommunikeres bredt via en kampagne og tilbud om hjælp og vejledning til opsætning af solenergianlæg.

Det eksisterende materiale, som anvendes i Teknisk Forvaltning, Byggesags- og Erhvervsafdelingen danner base for den videre udvikling af et mere gennemgribende materiale og kompetenceløft, både internt og blandt borgerne. Her er det vigtigt, at de gode eksempler på placering af anlæg og rammerne for opsætning af anlæg tydeliggøres og kommunikeres bredt ud i kommunen. Der skal blandt andet kigges på, hvordan flere borgere, som bygger nyt, vælger solceller til og understøtte borgere, som på forskelligvis står med boligtyper, som udgør en del af Rødovres kulturarv. Indsatsen skal ses i relation til energirenoveringsprojekter i andre oplæg og kan sammen med indsatsen som ”Taskforce”, ”Vejen til energivenlige boliger i

Rødovre – Tilbud om energitjek og -renovering hos private” og ”Informationsmøder for borgere og virksomheder om udskiftning til fjernvarme” højne viden om energirenovering i egen bolig blandt borgere og danne et kvalificeret grundlag for den enkelte borgers initiativ til energirenovering i egen bolig.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Byggesags- og Erhvervsafdelingen, Byudvikling samt lokale foreninger eller borgersammenslutninger fx SAGIR eller øvrige grundejerforeninger.

Faser

2023: Færdigudvikling og opstart af indsatsen.

2023-2026: Kampagner, borgerarrangementer og dokumentation.

Økonomi

2023-2026:

- Vidensløft, nyeste viden inden for solenergianlæg: 90.000 kr.
- Udvikling af vejledning og formidlingsmateriale: 40.000 kr.
- Kampagner, artikler og eksempelvisning: 45.000 kr.
- Borgerarrangementer og udstillinger af solenergianlæg: 60.000 kr.

Budget i alt: 235.000 kr. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen forudsætter, at der opsættes solenergianlæg på ca. 3 % af tagarealet for private husstande i Rødovre Kommune, hvilket svarer til at der opsættes en kapacitet på 5,9 MW. Under opsætningen skal der tænkes over placeringen i forhold til at skabe en arkitektonisk sammenhæng i byen. CO₂-reduktionen vil som følge af opsætningen være ca. 3.200 ton CO₂. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes at have den store effekt på Rødovre Kommunens CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til den grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

At flere solenergianlæg etableres i Rødovre Kommune på en måde, som sikrer at anlægene indgår i en arkitektonisk sammenhæng. Her henvises til Rødovre Kommunes solcellemanual, som beskriver mulighederne inden for de eksisterende planforhold.

INDSATS 7:

ENERGIRENOVERING OG BYGNINGSKULTURARV - LIVSCYKLUSANALYSER (LCA) SOM KRITERIUM I BYGGESAGER

Ny viden indenfor livscyklusperspektiver på byggematerialer sætter gamle bygninger i nyt positivt lys i relation til klimabelastning i byggeriet. Gamle huses varmetab og energiforbrug er en kendt faktor, der oftest giver et negativt resultat i beregning af en bygnings klimaaftryk. I sammenligninger af renovering i forhold til at rive ned og bygge nyt, ses det, at klimabelastningen ved renovering kun er ca. 20 procent af belastningen ved at rive ned og bygge nyt.

Rødovre Kommunes eksisterende bygningsmasse udgør langt den største del af byggeriet. En stor del er bygget i en periode før man fik energikrav i bygningsreglementet. Samtidigt er mange af disse bygninger en væsentlig del af Rødovres DNA – en arkitektur, der er særlig for sin tid og for Rødovre.

Set i lyset af Rødovre Kommunes kulturarv og nedbringelse af klimapåvirkning i byggeriet, går denne indsats ud på at lade energirenovering og kulturhistoriske værdier gå side om side.

En gammel bygning med fx utidssvarende pladskrav eller et stort energimæssigt forbrug kan ofte være udslagsgivende for, om en bygning ønskes revet ned på trods

af bygningens åbenlyse arkitektoniske og kulturhistoriske værdi. Ved andre større eller mindre udvidelser af boligen, tilbygning eller ombygning kan det ligeledes være relevant, at bygherre har mulighed for at forholde sig til materialers livscyklus for at opnå det mindste klimaaftryk på den samlede boligmasse i Rødovre.

Materialers livscyklus LCA

Livscyklusperspektiver er beregninger af det samlede energiforbrug for et byggemateriale – altså den egentlige klimabelastning for et givent materiale i dets levetid, holdt op imod omkostninger såsom produktion af materialet, transport og bortskaffelse etc. Det giver os en ny mulighed for, at vurdere om man skal bevare historiske huse fremfor at bygge nyt. En vurdering, der tilføjer et "bæredygtighedslag" i byggesager (nybyg, tilbyg og ombyg) og samtidigt er med til at sikre, at Rødovre Kommunes særlige arkitektur vedbliver med at være en del af den fælles identitet og historie. LCA er en pågående vidensindsamling, som varetages af RealDania og Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD), Bolig og Planstyrelsen.

Rødovre Kommunes boligkultur

Mange boliger og boligbebyggelser i Rødovre er en vigtig del af den senmoderne

bygningkultur. En arkitektonisk kvalitet og kulturarv, som tegner Rødovres historie og dermed er en vigtig del af Rødovres selvforståelse. Selvom gamle bygninger står for en væsentlig del af CO₂-udledningen (fordi de er dårligt isolerede eller trænger til at få skiftet vinduer) er klimaregnskabet ikke gjort positivt ved at opføre nyt. Nybyggeri er problematisk og yder en mindst lige så stor, og i mange tilfælde større CO₂-udledning.

Vi – kommune og borgere - kan blive bedre til at vejlede i, hvornår og hvordan en bygning bedst bevares og energirenoveres. Ny viden (BUILD) peger på, at den samlede klimabelastning er mindre ved renovering af historiske huse i stedet for at rive ned og bygge nyt. På den måde kan klimabelastningen mindskes og samtidigt bevare Rødovres kulturarv.

Byudvikling kan hjælpe/facilitere borgeren/bygherren med at kvalificere beslutninger om, hvornår det er bedst at renovere i stedet for at bygge nyt og hvilke materialer der i et klimaperspektiv kan bruges.

Det kan gøres via forskellige virkemidler:

- Katalog over klimavenlige materialers LCA.
- Fremhæve eksempler fra gode renoveringer i Rødovre Kommune, fx tilbygninger, udskiftning af vinduer, efterisolering mv.
- Sagsbehandling - vejledning og anbefalinger præsenteres på dialogmøder.
- Kan skrives ind i lokalplaners redegørelse/vejledning.
- Eksempelvisning af 3 forskellige LCA beregner af bygninger i Rødovre Kommune.

Aktører

Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD), Realdania, grundejerforeninger, boligselskaber. Rødovre Kommune, Byplansafdelingen og Byggesags- og Erhvervsafdelingen.

Faser

2023 – 2028:

- Udvikling af materialekatalog henvendt til borgere.
- Kampagne der forbinder og formidler historier/eksempler ud i klima med kulturmiljø.

- Materialesamling/udstilling på biblioteket eller i borgerhus/kulturhus.
- LCA værktøj tilpasset så det er tilgængeligt for borgere - evt. i eksempler digitalt.

Økonomi

- Udvikling af materiale: De bæredygtige eksempler fra Rødovre Kommune i billede og tekst (60.000 kr.).
- Formidling - Podcastserie: I forlængelse af Rødovre Kommunes formidling af udpegede kulturmiljøer – fremhæves fortællingen om klimavenlig kulturarv, bæredygtig byudvikling og fremhæve eksempler som er i Rødovre (45.000 kr.).
- Rødovre arkitektur og bæredygtige tiltag fremhæves i artikler i relevante medier (15.000 kr.).
- Katalog over klimavenlige materialer LCA.
- Fremhæve eksempler fra gode renoveringer i Rødovre, fx tilbygninger, udskiftning af vinduer, efterisolering mv. Og benytte eksisterende eksempler. Eksempelvisning af 3 forskellige LCA beregner af bygninger i Rødovre Kommune. Eksempler og beregninger udgives digitalt i samarbejde med partnere (45.000 kr.).
- Udvikling af materiale til brug ved sagsbehandling: Vejledning og anbefalinger præsenteres på dialogmøder (25.000 kr.).

Budget i alt: 190.000 kr. Der er ikke afsat

midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Reduktionen i CO₂ vil i 2030 estimeres til 200 ton. Dette lyder ikke af meget, men størstedelen af CO₂-gevinsten vil ikke blive afspejlet i Rødovre Kommunes regnskab, men derimod hos produktionen af byggematerialer. Indsatsen vil reducere CO₂-udledningen fra byggebranchen og fra produktionen af nye materialer, samt styrke ældre bygningers kulturhistoriske værdier. Renovering af eksisterende boliger vil som oftest give et bedre indeklima og dermed også mere sundhed blandt borgerne.

Mål eller delmål

- At reducere klimaafttrykket i byggeriet og samtidig fastholde og endda styrke ældre bygningernes kulturhistoriske eller arkitektoniske værdier.
- At kvalificere borgere/bygherrerens valg når der skal bygges om, tilbygges, (energi) renoveres i tråd med det gældende Bygningsreglement.
- At højne viden også blandt administrative medarbejdere. At give redskaber til at vejlede bygherre/borgere.

MERVÆRDIER**SUNDHED & TRIVSEL**

INDSATS 8:

TASKFORCE - VIDEN OM KLIMATILTAG

Med indsatsen vil vi danne en kommunal taskforce (fx bestående af fagfolk fra Miljø-, Natur- og Bygningsafdelingen), som skal yde inspiration og vejledning til private grundejere omkring CO₂-udledning i hjemmet. Tiltaget udspringer sig af en oplevelse i forvaltningen af, at private grundejere ikke ved tilstrækkeligt om CO₂-udledning der er forbundet med deres bolig, særligt i forbindelse med renoveringsprojekter, men også i forbindelse med energiforbruget i hjemmet generelt.

I rapporten "Klimamål og planlægning" udgivet af KTC, Concito, Gate21 og Dansk Byplanlaboratorium beskrives nødvendigheden af at udvikle og udfolde klimamålene på lokalt niveau i samspil med borgerne. Herunder spiller fællesskabelementet en vigtig rolle, da det kan være løftestangen, som får borgerne til at gå sammen.

Endvidere er tiltaget inspireret af Assens Kommunes DK2020 indsats "Grønne Fællesskaber" som er udarbejdet i samarbejde med Deltager Danmark. Indsatsen har til formål at få borgerne til at igangsætte grønne fællesskaber, som kommunen på borgernes initiativ hjælper med at starte op.

I dag er der desværre ikke tilstrækkeligt lovhjælp til at bremse private grundejere i at nedrive eksisterende byggerier eller at tvinge forbrugere til at opføre sig energivenligt i hjemmet. Med taskforcen ønsker vi at skabe en borgerinddragende tilgang til

at opfylde fremtidens klimamål. Igennem oplysning og vejledning af borgerne er formålet at nudge dem til at tænke og handle anderledes når det gælder energiforbruget i hjemmet.

Konkret skal taskforcen først og fremmest henvende sig til to målgrupper;

- Private grundejerforeninger, som mangler viden og inspiration til energirenovering af eksisterende boliger og energiforbrug i hjemmet.
- Ejendomsmæglere, som får de nødvendige oplysninger til kommende boligejere, angående renoveringen af den eksisterende bolig.

Taskforcens arbejdsgruppe vil blive etableret i 2023-2024.

Del 1: I første del af taskforcens opgave vil de interne ressourcer i forvaltningen vedrørende viden om renovering af og energiforbrug i hjemmet bliver kortlagt. Herunder vil det også fremgå hvilken viden vi ikke har internt i forvaltningen. Indsatsen formodes at trække på viden fra den energivejleder der bliver planlagt at ansættes. Alternativt skal der indhentes viden/ressourcer udefra.

Del 2: Når de relevante grundejerforeninger og ejendomsmæglere er kortlagt, vil arbejdsgruppen igangsætte en omfattende borgerinddragelse, for at

identificere hvilke udfordringer ejendomsmæglere og grundejerforeninger står overfor på renoverings-/energiområdet, og hvilken viden de ønsker, at taskforcen skal bidrage med. Herunder hvordan taskforcen bedst kan understøtte, at private boligejere nudges til at arbejde hen imod DK2020's klimamål. Igennem borgerinddragelsen er formålet at få aktiveret de lokale ildsjæle, som ønsker at starte klimafællesskaber op med andre borgere, som vedrører sig energiforbrug i hjemmet.

Relevante erfaringer fra andre kommuner indhentes ved brug af eksempelvis netværk indenfor DK2020 regi eller Gate21.

Grundejerforeninger og ejendomsmæglere skal kontaktes og inviteres til at få mere viden om renovering af boligerne og CO₂-udledning i hjemmet. Der etableres evt. en kontakt til taskforcen, som en ejendomsmægler løbende kan trække på.

Aktører

- Rødovre Kommune, Miljø og Affald, Park- og Naturafdelingen, Bygningsafdelingen, Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning og Byudvikling.
- NEXT – håndværkeruddannelsen (energiejledningslinjen).
- Lokale private grundejerforeninger og ejendomsmæglere.

Faser

2023-2024: Taskforcens arbejdsgruppe bliver etableret. Ressourcerne findes i relevante faggrupper. Ejendomsmæglere og grundejerforeninger kontaktes og inddrages.

2024: Taskforcens specifikke arbejdsopgaver og form bliver defineret. Ejendomsmæglere og private grundejerforeninger får viden om renovering af huse.

Økonomi

Del 1: Indsamling/kortlægning af viden internt/ekstern:

1. Det forventes, at denne indsats kommer til at trække på ressourcer fra den energivejleder der planlægges at blive ansat til vejledning af borgerne. Alternativt skal der tilkøbes viden udefra.

Del 2: Projektledelse:

1. Årsværk fordelt på 2-3 medarbejdere i et år.

2. Markedsføring og kommunikation: Udarbejdelse af materiale, kampagner, videoer mm.: 250.000 kr.

Budget i alt: 250.000 kr. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten af 7 % varmebesparelser i private husholdninger vil i dag have en reduktion i CO₂ på 1.800 ton pr. år. Effekten kan i 2030 være faldet til 640 ton CO₂, hvis det er lykket Rødovre Kommune at konvertere

alle naturgas og oliefyrt til grøn fjernvarme og varmepumper.

Taskforcens indsats har til formål at sikre, at ældre boliger bliver bevaret såfremt dette er muligt, og ikke bliver revet ned til fordel for nybyggeri. Herunder vil private grundejere få større indsigt i CO₂-udledning i deres boliger og blive inspireret til at forbruge mindre energi i alle af hjemmets aspekter. Taskforcen vil medvirke til, at borgere som ikke i forvejen arbejder hen imod klimamålene i deres private hjem, bliver nudget til at gøre dette. Herunder vil en afledt effekt være, at borgerne kommer i meningsfulde klimafællesskaber og på den måde understøtter hinanden i at tackle klimaudfordringerne.

Mål eller delmål

Målet er at borgerne bliver mobiliseret til at danne og indgå i klimafællesskaber, som afhjælper udledningen i deres private hjem.

Målet er endvidere, at alle nye boligejere i Rødovre Kommune modtager information og vejledning angående energirenovering af hjemmet. Herunder vil alle grundejerforeninger have mulighed for at modtage generel vejledning om CO₂-udledning i hjemmet.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

Side 56

GRØN MOBILITET

Transportsektoren står for 32 % af Rødovres udledning af CO₂. Brugen af transportmidler kommer ikke til at falde men derimod stige frem mod 2050 i takt med den øget befolkningstilvækst, øget vejinfrastruktur, økonomisk vækst, og at folk pendler længere. Klimafremskrivningen forudsætter en årlig vækst på 1,69 % for personbiler, 0,86 % for varebiler, 1,38 % for lastbiler og 0,47 % for busser.

Derfor er tiltag inden for transport nødvendigt at prioritere for at få nedbragt udledningen inden 2030 og 2050.

Transportområdet berører FN's 11. verdensmål "Bæredygtige byer og lokalsamfund", der sammen med de nationale mål danner rammen for indsatserne om reduktion af miljøkonsekvenser ved transport.

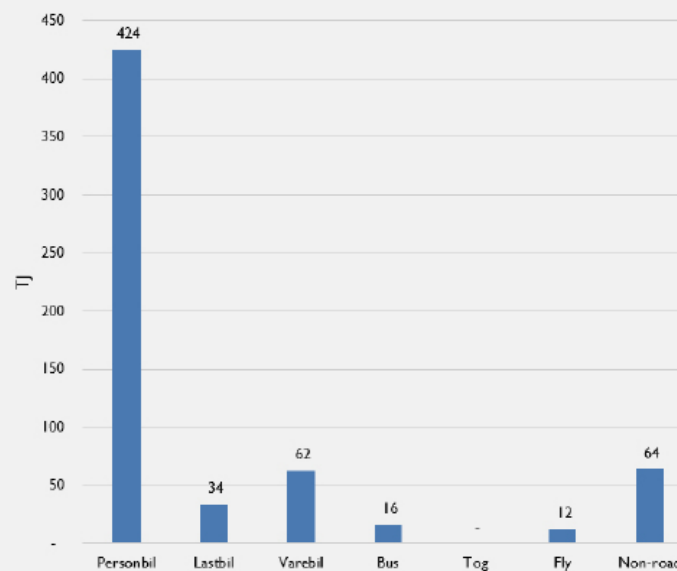
Rødovres fokus på cykeltrafik berører FN's 3. verdensmål "Sundhed og trivsel" i forhold til sundhedseffekterne ved aktiv transport.

Den nationale målsætning for trafik er fossilfri busdrift og 775.000 nul- og lavemissionsbiler i 2030. Dette er en udfordring for en kommune som Rødovre, der er en gennemfartskommune for mange pendlere via de gennemskærende

veje – Slotsherrensvej, Jyllingevej, Roskildevej og Tårnvej. Rødovre er geografisk en lille kommune centralt placeret mellem København og den københavnske vestegn. Det giver et potentiale for, at andre

transportmidler end bilen kan bruges i dagligdagen. Rødovre Kommune arbejder derfor med udviklingen af den kollektiv trafik og cykeltrafikken.

Transportsektorens energiforbrug i Rødovre

OBS
OPLØSNING

I 2021 godkendte Rødovre Kommune Cykelstrategien ”En stærk cykelby 2021-2033”. Strategien indeholder målsætninger for det videre arbejde med at øge cykeltrafikkens andel af korte og mellemlange ture under 10 km, udbygning af cykelinfrastrukturen samt at flere af kommunens medarbejdere skal bruge cyklen i arbejdstiden.

Udbud og løbende opfølgning på den kollektive bustrafik sker via det tværkommunale og regionale trafikelskab Movia. I 2018 besluttede Rødovre Kommune, at de kollektive buslinjer igennem Rødovre skal køre på el. Omlægningen skal ske via de kommende udbud af busdriften. Beslutningen støtter op om Movia's målsætning om, at alle busser skal køre fossilfrit i 2030, heraf skal 50 % af busserne være emissionsfrie.

BRT (Bus Rapid Transit) er et koncept, hvor busserne blandt andet kan køre en betydelig strækning af deres rute i dedikerede busbaner, og hvor der er busprioritering i vejkryds. Rødovre samarbejder med Gladsaxe, København, Brøndby, Hvidovre, Movia og staten med planer for anlæggelse af en BRT-linje mellem Gladsaxe Trafikplads og Avedøre Holme via Rødovre. Et BRT-pro-

jekt vil skabe en højklasse busforbindelse nord-syd igennem Rødovre og give gode kollektive trafikforbindelser til industri- og erhvervsområderne i Gladsaxe og Hvidovre som erstatning for den nuværende regionale buslinje 200S.

Rødovre er medejere af Hovedstadens Letbane som anlægger en letbaneforbindelse mellem Ishøj og Lyngby langs Ring 3 med driftsstart i 2025. Letbanen kommer til at køre på el, og medfører en opgradering af den kollektive trafikbetjening langs Ring 3, hvor letbanen erstatter de nuværende regionale buslinjer 300S og 30E.

Rødovre Kommune arbejder for en metroforbindelse til kommunen som opgradering af den kollektive trafikforbindelse til København og Frederiksberg, da der i dag er tætte rejseforbindelser mellem de tre kommuner.

Som del af udbygningen af kollektiv trafik er Rødovre i 2018 blevet del af samarbejdet om Bycyklen ”hvide elbicykler”. Bicykelsystemet skaber bedre forbindelser mellem særlige rejsemål og områder til den kollektive trafik som en ”last mile” løsning.

Rødovre mangler ladeinfrastruktur til private bilejere, der ikke kan lade på egen grund. Kommunen har 12 elladestander tilgængelige på offentlige veje eller kommunale arealer.

I 2022 skal Rødovre Kommune udarbejde en elladestanderstrategi i forhold til udvalningen af ladestander til private elbiler på de offentlige arealer. Det sker med udgangspunkt i den kommende lovgivning på området, som forventes vedtaget i april 2022.

I Rødovres Trafikplan 2020 er en af målsætningerne, at der skal arbejdes med MaaS (Mobility as a Service). Det omfatter bedre kobling af den kollektive trafik og private mobilitetsstøtterser som f.eks. delebiler, delecycler og samkørselsordninger. I 2021 er der ved Rødovre Centrum oprettet et knudepunkt med pladser til samkørsel, almindelige rutebuskørsel og taxier.

32%

Af Rødovres udledning af CO₂ stammer fra transportsektoren.

775.000

Så mange biler med nul- og lavemission skal være i drift i 2030 ifølge den nationale målsætning.

INDSATS 9:

STRATEGI FOR ELLADESTANDER

Et vigtigt incitament for at få flere til at vælge elbil frem for biler baseret på fossile brændstoffer, er opladningsmulighederne. Der er derfor behov for udarbejdelse af en strategi for udbredelsen af elladestander i Rødovre. Strategien har til formål at sætte rammerne for infrastrukturen i henhold til udbredelsen af elladestander i Rødovre Kommune.

I starten af 2021 udgjorde elbilerne 2 % af alle biler i Rødovre, hvilket er det samme som på landsplan. Ifølge Klimarådet skal antallet af elbiler på landsbasis op på minimum 1 mio. for at indfri det nationale 2030 klimamål, hvilket svarer til ca. 30 % af alle personbiler.

Der er en relativt stor andel af Rødovre Kommunes borgere, som har fællesparkering i forhold til landsgennemsnittet. Fællesparkering er typisk tilknyttet etageboliger og ligger på private arealer. Kommunen har selv få fællesparkeringsarealer, som ikke allerede er tilknyttet en offentlig funktion. Af praktiske grunde, er det hovedsageligt personer, som har mulighed for at få en elladestander på egen grund, der forventes at drive omstillingen til elbiler. Rødovre Kommune har således en større opgave med at udbrede opladningsmuligheder på fællesparkeringspladser end den gennem-

snitlige danske kommune, da disse ligger på private arealer tilknyttet almene og private etageboliger.

Strategien skal sætte rammerne for en infrastruktur for elladestander i Rødovre Kommune og skal på sigt anvendes i forbindelse med udbud blandt operatørerne, så lokale muligheder, efterspørgsel og begrænsninger for opsætning af elladestander kan afklares.

En direkte afledt effekt af udbredelsen af elladestander er en reduktion i antallet af parkeringsmuligheder til biler med fossile brændstofmotorer, når pladserne reserveres til elbiler.

Aktører

- Leverandører og operatører af elladestander.
- Private og almene boligselskaber (disse ligger dog uden for kommunens direkte påvirkning).
- Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej og Trafikafdelingen.

Faser

Forår 2022: Der kommer ny lovgivning fra Folketinget for ladestander på veje og offentlige arealer.

2022: Udarbejdelse af oplæg til strategi for elladestander.

2023: Politisk godkendelse af strategien.

Økonomi

Anslået 50.000 kr. til ekstern rådgivning og vejledning.
Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

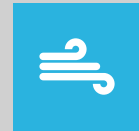
CO₂-potentiale (Effekter)

Fordi andelen af borgere som kan parkere på egen grund, er betydeligt lavere end på landsplan, antages Rødovre Kommune også at opnå en lavere andel elbiler. Dette estimeres til ca. 26 %, hvilket er 4 % lavere end landsgennemsnittet på 30 %. CO₂-reduktionspotentialet ved at forbedre ladestanderinfrastrukturen i Rødovre er opgjort til 3.600 tons CO₂.

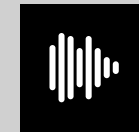
Mål eller delmål

En forøgelse af elladestander til elbiler og reduktion i antallet af parkeringsmuligheder til biler med fossile brændstofmotorer.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 10:

BÆREDYGTIGE BUSLÆSKURE

I Rødovre er der ca. 130 buslæskure inklusiv 100 reklamevitruiner, som er ejet af et reklameselskab. På markedet findes der forskellige modeller af buslæskure, hvor der er indarbejdet grønne tage eller solceller. Afhængig af løsningen kan energiforbruget til drift af buslæskure (belysning) blive reduceret eller biodiversiteten kan øges lokalt. Ved at installere solceller på buslæskure kan Rødovre Kommune efterleve de nationale krav om CO₂-neutralitet og medvirke lokalt til, at Danmark forsynes af 100 % grøn el i 2030.

Det antages, at omkring 50 % af buslæskurene har de rigtige forhold (hældning mv.) i forhold til installering af solceller. Et standard buslæskur antages af have 4 m² tagareal. Dermed kan der sættes solceller på op mod 260 m² i hele kommunen. Solceller antages at producere 180 W/m², hvilket betyder, at der kan opstilles 47 kW solceller. De resterende 50 % af buslæskurenes tage, som ikke er ideelle for opsætning af solceller, kan i stedet blive beklædt med grønne tage. De grønne tage bidrager til lokal nedsvivning af regnvand, formindskelse af varme-ø-effekten samt til et grønnere udtryk i byen, hvilket indirekte påvirker borgernes sundhed og trivsel.

Aktører

Leverandører af buslæskure vil blive en vigtig aktør, men indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

Inden 2023: Kortlægning af mulighederne for opsætning af bæredygtige buslæskure.

2023-2024: Valg af modelkrav til læskure og en afklaring af de muligheder der allerede er på markedet samt udbud af udskiftningen af buslæskure.

2024-2029: Opsætning/udskiftning af buslæskure i byrummet. Udskiftningen vil ske løbende i takt med, at læskurene trænger til at blive udskiftet, da det ud fra både et klimamæssigt og økonomisk perspektiv ikke er hensigtsmæssigt at udskifte læskure, før der reelt er behov for udskiftning.

Økonomi

Anslået 7,0 mio. kr. for udskiftning af samtlige buslæskure. Den endelige pris afhænger af valgte modelkrav samt udbuddet. Det forventes, at den reelle udbudspris er lavere end den anslåede værdi. Der er ikke afsat midler til projektet i det eksisterende budget. Såfremt projektet fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres det.

CO₂-potentiale (Effekter)

Solceller kan reducere energiforbruget i forbindelse med driften af buslæskuret og giver eventuelt mulighed for videre salg af grøn el til elnettet. Grønne tage kan bruges til øget biodiversitet, regnvandsforsinkelse eller formindskelse af varme-ø-effekten.

Udskiftningen vil give en CO₂-reduktion på 20 ton i 2018. Det antages, at elsektoren i 2030 vil være 100 % bæredygtig. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes, at have en effekt på Rødovre Kommunes CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til det grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

Etablering af solceller eller grønne tage på alle buslæskure inden 2030.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 11:

BRT (BUS RAPID TRANSIT)

En attraktiv kollektiv bustrafik kan give konkurrence til valget af bilen som transportmiddel. Det er derfor vigtigt at udføre fremkommelighedstiltag for bustrafikken og arbejde for en udvidet drift og kapacitet. BRT (Bus Rapid Transit) er et koncept, hvor busserne blandt andet kan køre en betydelig strækning af deres rute i dedikerede busbaner, og hvor der er busprioritering i veikryds. BRT skaber en øget frekvens og driftssikkerhed for bustrafikken, hvilket kan medføre øget pålidelighed og konkurrenceevne for den kollektive bustrafik i forhold til biltrafikken, som vil påvirkes af en formentlig øget trængsel på vejene.

Tiltaget omhandler buskørsel i eget tracé fra Gladsaxe Trafikplads til Avedøre Holme, som igennem Rødovre forløber ad Tårnvej. Det er en forudsætning, at der langs strækningen holdes en høj busfrekvens og busmateriellet opgraderes som del af BRT-konceptet. Dette giver køretidsbesparelser for busdriften i og uden for myldretiden, heraf afledt reduktion i rejsetiden for buspassagerer i forhold til biltrafikken samt øget passagerkapacitet i busserne. Det forventes, at en attraktiv bustrafik kan øge antallet af passagerer og påvirke driftsøkonomi positivt for buslinjerne.

Afledte effekter ved BRT:

- Udformningen af BRT kan medføre reduceret fremkommelighed for biltrafik ved indførelse af lavere hastighedsgrænser, reducerede svingmuligheder i kryds eller mindre kapacitet til biltrafikken i kryds på BRT-strækningen.
- BRT-stationer giver mulighed for, at der for nærområdet kan tillægges stationsnærhedsprincippet ved lokal planlægning af byudvikling.

I tillæg til dette er der indgået partnerskab med Movia om, at busdriften skal være fossilfri i 2030.

Aktører

Staten, Region Hovedstaden, Movia, Gladsaxe Kommune, Københavns Kommune, Brøndby Kommune og Hvidovre Kommune. Indsatsen for BRT i Rødovre drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej og Trafikafdelingen, samt Byudvikling.

Faser

2020-2021: Kortlægning af potentialet af ruteføring og ansøgning om stationsnærhedsprincip for udvalgte BRT-stationer. 2021: Statens infrastrukturaftale 2035 om statslig medfinansiering.

2022-2024: VVM-proces og projektering af anlægsprojektet. Politisk godkendelse af igangsættelse og medfinansiering af anlægsprojektet samt udbud af nyt busmateriel. 2025-: Anlæggelse af BRT-tracé og BRT-stationer i Rødovre.

Økonomi

Anslået 1.050 mio. kr. for hele BRT-projektet. Heraf 525 mio. kr. afsat af Staten i Infrastrukturaftale 2035. Rødovre Kommunes andel udgør forventeligt 100.000 - 150.000 mio. kr. og forudsættes lånefinansiering.

CO₂-potentiale (Effekter)

BRT-linje gennem Rødovre vil give en øget busfrekvens, driftssikkerhed for bustrafikken, og en øget pålidelighed i forhold til køretidsplaner, hvilket på sigt vil give den kollektive bustrafik en stærk konkurrenceevne i forhold til biltrafikken. Forventningen er, at BRT-linjen vil rykke flere passager over i bustrafikken og dermed væk fra bilerne. Indsatsen vil derfor give en reduktion i udledningen af CO₂ fra bilismen.

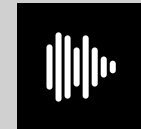
Mål eller delmål

Det er endnu ikke muligt at fastsætte mål, da projekteringen af anlægsprojektet først foreligger i 2024.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 12

UDBREDELSE AF ORDNINGER FOR DELE- OG BYBILER

Delebilsordninger er private ordninger, hvor en brugergruppe deles om fælles biler, som gruppen råder over. Fælles bilerne kan bruges af flere og er dermed med til at reducere behovet for, at hver bruger har deres egen bil.

Konceptet hedder typisk delebiler, når det er mindre private brugergrupper fx en gruppe borgere tilknyttet en almen eller privat boligafdeling. De større ordninger, som kan have en kommerciel vinkel omtales typisk også som bybiler, og kan opleves mere som en leasingordning for meget begrænsede tidperioder (1-2 bilture på en hverdag).

Delebiler indgår som del af transportmulighederne for den fleksible rejsende, som har skiftende transportbehov. Målgruppen er særligt personer, hvor bilen ikke er nødvendig på daglig basis, men hvor bilen indgår i særlige rejser eller indkøb, hvor rejser på cykel eller med det offentlige ikke løser transportbehovet tilstrækkeligt.

Bybilsordningerne er begyndt i større grad at tilbyde elbiler, hvilket vil bidrage til at øge andelen af elbiler i byrummet og kørsler på el.

Formålet med indsatsen er at arbejde for at få ordninger for dele- og bybiler

til Rødovre som koncept. Placeringen af bilerne skal kobles op på andre transportmuligheder fx ved knudpunkter som S-tog stationer og busterminaler.

Indsatsen omfatter dialog med eksisterende ordninger i forhold til udbredelse af konceptet til Rødovre, samt dialog om behovet for og placering af reserverede parkeringsmuligheder til ordningerne på både private og offentlige parkeringsområder.

Siden december 2021 har bybilsordningen SHARE NOW været tilgængelig for borgere i Rødovre. Det har dermed været muligt for rødovreborgere at benytte sig af dele-bilsordningen og kun betale for den tid bilen reelt bruges.

Aktører

Private delebilsordninger, herunder SHARE NOW, boligselskaber og andre mulige interessenter. Indsatsen forankres i Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

Fra 2021-: Gennemgang af de offentlige parkeringspladser i forhold til antal og udpegning af pladser, som kan reserveres til delebilsordninger. Der skal indledes en dialog med eksisterende delebilsordninger

i forhold til udbredelse af konceptet til Rødovre, herunder behov for og placering af parkeringsmuligheder både på private og offentlige arealer, samt evt. videreformidle kontakten mellem potentielle brugergrupper af ordningerne.

Økonomi

Anslået 150.000 kr. til dialog og til afmærkning og skiltning af P-pladserne. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

I Rødovre Kommune sidder der i gennemsnit 1,31 personer i personbiler anvendt til pendlerkørsel til og fra arbejde. Ved at understøtte samkørsel og delebilsordninger kan biltrafikken og dermed CO₂-udledningen fra personbiler reduceres. Konkret, undersøges effekten af at indfri målet fra Rødovre Kommunes mobilitetsplan om, at 10 % af alle bilpendlerture er samkørselsture. Hvis yderligere 10 % af alle bilpendlerture er samkørselsture, vil CO₂-effekten i 2030 være 470 ton CO₂.

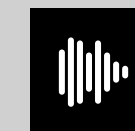
Mål eller delmål

Det videre arbejde skal sætte mål for andelen af delbilspladser vs. offentlig parkering.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

FÆLLESSKABER

INDSATS 13:

UNDERSTØTTE ANVENDELSE AF CYKLER PÅ KORTE DISTANCER (CYKELSTRATEGI)

Kommunalbestyrelsen vedtog den 5. oktober 2021 Rødovres Cykelstrategi. Udformningen af strategien har taget afsæt i dialog med borgere og virksomheder, samt trafiktal og registrering af rejsemønstre. Strategien strækker sig over en periode på i alt 12 år, det vil sige frem til 2033, hvor der hvert fjerde år evalueres på de igangsatte handlinger.

Hovedmålet for Cykelstrategien er, at andelen af cykelture skal fordobles fra 16 % til 25 % for alle turene. Heraf med særligt fokus på de korteste ture på under 5 km, hvor cykelandelen skal fordobles fra 20 % til 40 %, samt interne pendlerture i Rødovre som skal hæves fra en cykelandel på 44 % til 60 % af alle turene.

Undersøgelser af transportvalg og rejsemønstre viser, at borgerne i Rødovre i væsentlig grad benytter sig af bilen, når der foretages ture (64 %). Dette er tilfældet, selvom data viser, at rejserne primært er til lokale mål i Rødovre og nabokommunerne. 37 % af turene starter og ender i Rødovre og 40 % går til de tilstødende nabokommuner og Frederiksberg. Dette vil sige, at knap 8 af 10 ture ligger inden for cykelafstand.

Cykelstrategien opstiller en række mål-

sætninger som omhandler valget af cykel i forskellige situationer. Fokus er rettet på korte og mellemlange transportafstande, transport til arbejde og uddannelse, særlige befolkningsgrupper, den generelle tilfredshed samt kommunens arbejdsrelaterede persontransportture. Frem mod 2033 skal målsætningerne gradvist indfries – dette skal evalueres hvert fjerde år.

Med afsæt i Cykelstrategien skal Rødovre Kommune se på, hvordan vi kan få rykket borgerne fra bilerne til cyklerne på de korte distancer (under 5 km). Dette skal dels gøres ved at udbygge stinettet, og derved sikre gode cykelstier på strækningerne i kommunen, særligt tæt på skolerne, men også ved at se på en adfærdsændring og undervisning af særligt skoleelever.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen og Skoleområdet.

Faser

- Idekataloget i strategien skal være med til at formulere indsatserne for at nå i mål med fordoblingen af cykelture, med særligt fokus på de kortere ture under 5 km.

- Strategien skal frem mod 2033 evalueres hvert 4. år, for at sikre at målsætningerne gradvist indfries.

Økonomi

Udmundingen af konkrete projekter som følge af strategien, vil blive fremlagt politisk inden igangsættelse.

CO₂-potentiale (Effekter)

I Rødovre Kommune bliver ca. 16 % af alle ture på under 5 km foretaget med bil. Hvis dette halveres gennem fx cykelkampagner, kan der spares udledning af 1.400 tons CO₂ pr. år. Frem mod 2030 vil CO₂-reduktionen falde til 930 tons CO₂ pr. år som følge af den stigende andel af elbiler. Ud over en besparelse i CO₂, vil indsatsen være med til at bidrage til borgenes sundhed og trivsel samt sikre en bedre luftkvalitet og mindre støj, som direkte effekt ved fravælgelse af bilen.

Mål eller delmål

- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 25 % af alle ture i 2033.
- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 40 % af alle ture under 5 km.

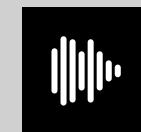
MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 14:

UDBYGNING AF CYKELSTINET (CYKELSTRATEGI)

Endnu et projekt under Cykelstrategien er udbygning af cykelstinet. Cykelstrategien rummer ud over idékataloget også en række helt specifikke fysiske cykelprojekter, der alle kan bidrage til at øge cykeloverskuddet og gøre Rødovre Kommune attraktivt at leve og arbejde i.

Udbygning af stinettet skal sikre, at der er god tilgængelighed for lette trafikanter i hele kommunen, således at børn og voksne kan komme trygt, sikkert og hurtigt frem. Der bør være særligt fokus på at sikre gode stiforbindelser til skoler og større arbejdspladser. Derudover bør der være god fremkommelighed på det overordnede stinet, så det er attraktivt at vælge cyklen frem for andre transportmidler, hvilket desuden gavner både borgernes sundhed og miljøet. Frem mod 2033 skal målsætningerne gradvist indfries – dette skal evalueres hvert fjerde år.

Frem til 2026 vil kommunen have fokus på anlæggelse af cykelstier på veje, hvor der er skole- og/eller pendlertrafik samt cykelforbindelser mellem eksisterende cykelruter. Især veje med skoletrafik prioriteres, da børn cykler mere, hvis der er gode og trygge cykelforhold. Dette kan medvirke til, at færre børn køres i skole.

Aktører

Staten er en vigtig aktør i forhold til muligheder for ansøgning om statslig medfinansiering ved cykelprojekter via Statens cykelpuljer. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

2022-2023: Projektering og anlæg af cykelsti Hendriksholms Boulevard, Veronikanvej og Randrupvej.

2023-2024: Projektering og anlæg af cykelsti Ejbyvej og Brandholms Allé.

2024-2025: Projektering og anlæg af cykelsti Viemosevej (Islevbrovej-Viemosebro).

2025-2026: Projektering og anlæg af cykelsti Sommerfuglevej.

Økonomi

Det er anslået, at anlægsbudgettet for alle cykelprojekter frem til 2026 er ca. 60 mio. kr., hvor Staten medfinansierer tiltag på supercykelstierne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Udbygning af cykelstinet med de angivne etaper giver en årlig besparelse på 40 ton CO₂. Frem mod 2030 vil CO₂-reduktio-

nen falde til 26 ton pr. år som følge af den stigende andel af elbiler.

Mål eller delmål

- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 25 % af alle ture i 2033.
- Bedre forhold for cyklister.
- I 2033 skal 90 % af alle cyklister i Rødovre føle sig generelt tilfredse med omfanget af cykelstinet, herunder 50 % der er meget tilfredse.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 15:

OMSTILLING TIL ELBILER

Rødovre Kommune valgte tidligt, at gå forrest i den grønne omstilling og udskiftede biler i bl.a. Teknisk Forvaltning og hjemmeplejen til elbiler. Kommunen er i dag i besiddelse af ca. 42 elbiler. Der er stadig mange køretøjer – både personbiler, varebiler, lastbiler og traktorer, som kan skiftes fra benzin eller diesel til el.

De fleste af køretøjerne, kan udskiftes med det samme, men det vil være hensigtsmæssigt at udskiftningen foregår i en prioriteret rækkefølge, hvor der tages højde for alder, pris m.m. Der er identificeret 107 køretøjer i kategorierne: Personbil, varebil eller traktor/lastbil, som pt. kører på benzin eller diesel.

De 107 køretøjer har forskellig alder, funktion og restlevetid. De ældste biler er omkring 20 år gamle og de nyeste er købt i 2021.

Det årlige brændstofforbrug for Rødovre Kommunes køretøjer var i 2020 på ca. 6.500 liter benzin og 68.400 liter diesel. Det vurderes, at der kan udskiftes 31 køretøjer i Teknisk Forvaltning til el (ud af i alt 64 køretøjer på benzin/diesel). Det vurderes, at der kan udskiftes 29 køretøjer i øvrige forvaltninger til el (ud af i alt 43 køretøjer på benzin/diesel). Biler i Affald og Genbrug redegøres for i indsatsen ”Omstilling til eldrevne skraldebiler”.

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb og Jura samt Teknisk Forvaltning.

Faser

1. Prioritering og rækkefølge for udskiftning.
2. Undersøgelse af marked.
3. Indkøb eller udarbejdelse af udbud og bekendtgørelse af udbud (for de største biler).
4. Indgåelse af kontrakt og levering.

Indregistrerede køretøjer	Antal på benzin/diesel	Antal på el	Benzin pr. år	Diesel pr. år
Teknisk Forvaltning				
Personbiler og varebiler	33	5	1.000 L	Indgår nedenfor
Lastbiler og traktorer over 3500 kg	31			49.000 L
Øvrige Forvaltninger				
Personbiler og varebiler	33	29	5.500 L	
Lastbiler og traktorer over 3500 kg	10			19.400 L
I alt	107	34	6.500 L	68.400 L

Faser gentages for hver prioritet, medmindre der er tale om et mindre køretøj. Her vil der blive bedt om tilbud fra forskellige leverandører. Efterspørgslen på elbiler er øget markant over den seneste periode. Dels stiger interessen blandt almindelige forbrugere, og dels har flere og flere kommuner valgt at gå over til el, hvilket presser leverandørerne og øger leveringstiden.

En fuldstændig udskiftning vil derfor strække sig over en periode. Desuden er teknologien endnu ikke til, at samtlige køretøjer udskiftes.

Økonomi

Den samlede udgift for omstilling til elbiler i Teknisk Forvaltning vurderes pt. at ligge i omegnen af 16,5 mio. kr. til nye eldrevne biler, hvis alle 31 mulige køretøjer udskiftes. Dertil kommer udgifter til etablering af ladestandere. Baseret på tidligere opsatte ladestandere på Tørringvej og Tæbyvej vurderes det at udgiften er ca. 15.000 – 20.000 kr. pr. stander.

Eksisterende driftsmidler til bilpark og besparelse som følge af mindre vedligehold og reparation anvendes som en del af finansieringen af indsatsen. Derudover er der behov for yderligere 14,0 mio. kr. for at finansiere omstillingen til elbiler inkl. etablering af ladestandere i Teknisk Forvaltning, hvilket der ikke er afsat i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres

den. Økonomien er forudsat, at der reinvesteres, når den økonomiske levetid for bilerne er udløbet.

Den samlede udgift for omstilling til elbiler i de øvrige forvaltninger vurderes pt. at ligge i omegnen af 11,5 mio. kr. til nye eldrevne biler, hvis alle 29 mulige køretøjer udskiftes. Dertil kommer udgifter til etablering af ladestandere. Baseret på tidligere opsatte ladestandere på Tørringvej og Tæbyvej vurderes det at udgiften er ca. 15.000 – 20.000 kr. pr. stander.

Det skal kortlægges i hvilket omfang eksisterende driftsmidler mv. kan finansiere indsatsen. Behovet for finansiering vil indgå i Klimahandlingsplanen ved næste opdatering.

CO₂-potentiale (Effekter)

En udskiftning af personbiler og varebiler vil give en CO₂-reduktion på 30 ton i 2030. En udskiftning af de resterende lastbiler og traktorer mv. vil give en CO₂-reduktion på 190 ton i 2030. Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og partikelforurening.

Mål eller delmål

Udskiftningen kan foretages med det samme for næsten alle biler, det skal afklares hvorvidt det skal være køb eller leasing. Enkelte biler vil skulle afvente nye modeller.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 16:

OMSTILLING TIL ELDREVNE SKRALDEBILER

Da Rødovre Kommune hjemtog affaldsindsamlingen i 2020, blev der indkøbt nye skraldebiler til formålet. Rødovre Kommune valgte tidligt at gå forrest i den grønne omstilling og vælge, at det primære drivmiddel til de nye skraldebiler skulle være el frem for diesel eller gas. På daværende tidspunkt var der ikke så mange bilproducenter, som kunne levere elskraldebiler, og teknologien var forholdsvis ny. Derfor blev indkøbet af nye skraldebiler en kombination af eldrevne skraldebiler til husholdningsaffald, som afleveres på Vestforbrænding i Glostrup, og dieseldrevne skraldebiler til storskrald og haveaffald, som afleveres på modtageanlæg længere væk. Hensigten har dog hele tiden været, at udskifte dieselmotorerne med elbiler, i takt med at teknologien udvikles, og elbilernes køreradius bliver større.

I løbet af de seneste år er der flere store bilproducenter, som er kommet med bud på eldrevne lastbiler, og lastbilernes køreradius udvides i takt med udviklingen af nye og bedre batterier. Vi vil derfor gerne sætte en proces i gang, hvor markedet afsøges, og udskiftningen af dieselskraldebiler til elskraldebiler sættes i gang. Det er ikke realistisk at udskifte alle biler på en gang, og derfor vil et godt udgangspunkt være en prioriteret rækkefølge, hvor der bl.a. tages højde for alder, pris, leveringstid osv.

Den dieseldrevne bilpark i Affald og Genbrug består af 12 køretøjer med forskellig alder og restlevetid, og med forskellige funktioner i affaldsindsamlingen.

De ældste biler er fra 2012-2013 og er købt brugt. Den ældste fungerer som reservebil, og er derfor ikke med i prioriteringsrækkefølgen. De to andre er et-kammer komprimatorbiler som begge indgår i driften. De to vil umiddelbart være de første, som står til udskiftning. Efterfølgende kan de tre skraldebiler, som er finansieret med en leasingaftale der kan førtidsindfries, udskiftes.

Det drejer sig om to stk. et-kammer komprimatorbiler og en specialopbygget storskralds-

bil. Leasingaftalen blev i sin tid indgået med henblik på, at udskifte bilerne med elbiler, i takt med at teknologien udvikles, og elbilernes køreradius bliver større. Det kunne ske om fire-fem år.

De to kranbiler har en forventet levetid på 10 år, så det vil give mening, at starte en udskiftningsproces i slutningen af deres levetid om ca. fire år (pga. lang leveringstid).

De resterende køretøjer er, ud over en et-kammer komprimatorbil mindre køretøjer til genbrugsstationen. De kan blive udskiftet i løbet af hele perioden, da de ikke kræver EU-udbud.

Indregistrerede køretøjer	Antal med motor på benzin/diesel	Antal på el	Diesel pr. år
Skraldebiler m.m. over 3500 kg	12	7	80.000 L
Varebiler under 3500 kg		1	
I alt	12	8	80.000 L

SØJLE III

Udskiftning af den sidste et-kammer komprimatorbil vil ske, når dens forventede restlevetid er udløbet om ca. 7 år. Det vil være i proces sammen med kranbilerne.

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb og Jura.

Faser

1. Markedsundersøgelse.
2. Udarbejdelse af EU-Udbud og bekendtgørelse af udbud.
3. Indgåelse af kontrakt og levering.

Ovenstående faser gentages for hver prioritet, medmindre der er tale om et mindre køretøj. Her vil der blive bedt om tilbud fra forskellige leverandører.

Efterspørgslen på eldrevne lastbilchassis er øget markant over den seneste periode. Dels stiger interessen blandt vognmænd og dels har flere og flere kommuner valgt at gå over til el. Eksempelvis har Københavns Kommune behov for 130 nye elskraldebiler. Det presser leverandørerne og det forlyder, at leveringstiden på elskraldebiler i øjeblikket er over 2 år. En fuldstændig udskiftning til elskraldebiler vil derfor strække sig over en periode på 8 - 10 år.

Økonomi

Da processen strækker sig over en længere årrække er det ikke muligt at estimere et eksakt beløb til udskiftning af skraldebiler. Den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 40 mio. kr. til indkøb af nye biler/køretøjer. I dette beløb er der ikke indregnet udgifter til etablering af ladestandere, da pladsen til skraldebiler allerede er gjort klar med seks ekstra ladestandere.

Opladning af de eksisterende syv elskraldebiler koster et elforbrug på ca. 17000 kWh pr. måned. Det svarer til omkring 2400 kWh pr. elskraldebil pr. måned.

Udgifter til elskraldebiler gebyrfinansieres. Bilerne købes via en leasingaftale og udgifterne til afdrag gebyrfinansieres som en driftsudgift i affaldsindsamlingen. På den måde spares en stor mængde CO₂ årligt, på en relativ billig måde (det vurderes ca. 150.000 kr. pr. bil pr. år ekstra).

CO₂-potentiale (Effekter)

Omstillingen af de resterende fossildrevne skraldebiler og andre varevogne til grønne løsninger på el, vil have en reduktion på 230 ton CO₂ i 2030.

Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og mindre lokal partikelforurening.

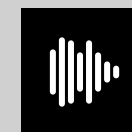
Mål eller delmål

Udskiftningen af skraldebiler til el foretages i etaper.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 17:

UDSKIFTNING AF NON-ROAD MASKINER TIL EL

Rødovre Kommune valgte tidligt, at gå forrest i den grønne omstilling og udskiftede biler i bl.a. Teknisk Forvaltning og hjemmeplejen til elbiler. Kommunen er i dag i besiddelse af ca. 42 elbiler. Nu er tiden kommet til at kigge på kommunens non-road maskiner.

De fleste af maskinerne kan udskiftes med det samme, men det vil være hensigtsmæssigt at udskiftningen foregår i en prioriteret rækkefølge, hvor der tages højde for alder, pris m.m.

Aktører

Teknisk Forvaltning og eventuelt Indkøb og Jura.

Faser

- Indhentning af tilbud fra forskellige leverandører.
- Udarbejdelse af handlingsplan for udskiftning af de enkelte typer af maskiner, baseret på alder, pris m.m.
- En fuldstændig udskiftning af non-road maskiner (enkelte er det ikke muligt at udskifte) er mulig inden for en relativ kort periode.

Økonomi

Den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 1,8 mio. kr. til indkøb af nye eldrevne

maskiner, hvis de mulige non-road maskiner udskiftes. Der vil være en besparelse på brændstofforbrug, som skal sammenholdes med strømforbrug til de nye eldrevne maskiner. Eksisterende driftsmidler anvendes som en del af finansieringen af indsatsen. Derudover er der behov for 50.000 kr. årligt for at finansiere indsatsen, hvilket der ikke er afsat i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den. Der er behov for at reinvestere, når den økonomiske levetid er udløbet.

CO₂-potentiale (Effekter)

En udskiftning af de fossildrevne mindre maskiner til eldrevne vil give en CO₂-reduktion på 30 ton i 2030.

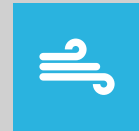
Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og partikelforurening.

Mål eller delmål

Udskiftningen kan foretages med det samme, eller foretages i etaper.

Non-road maskiner	Antal på benzin	Antal på el	Pris pr. stk. inklusiv batteripakke	Benzin pr. år og oliebl. benzin pr. år	I alt
Vej og Park:					
Græsklippere - ridere og håndbugserede	36	1	54.000 kr.		756.000 kr.
Hækklippere	47	15	7200 kr.		338.400 kr.
Buskrydere	40	11	7000 kr.		280.000 kr.
Løvblæsere	48	3	6700 kr.		321.600 kr.
Motorsave	37 (15)	3	6500 kr.		97.500 kr.
Pladevibratører	19	0			
Betonhamre	4	1			
I alt	231	33		9950 l	1.793.500 kr.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 18:

DE GENNEMSKÆRENDE VEJE (BEGRØNNING AF VEJENE)

I budget 2021 er der afsat midler til en undersøgelse af, hvordan kvaliteten af byrum kan højnes langs de gennemskærende veje ved at reducere støjen, øge begrønning og dermed biodiversiteten samt ændre på de vejtekniske forhold. Teknisk Forvaltning har fået udarbejdet et prioriteringskatalog med delelementer, der kan være med til at skabe bedre byrum langs de gennemskærende veje. Undersøgelsen danner også grundlag for mulig prioritering af de afsatte anlægsmidler til støjreducerende slidlag på kommunens gennemskærende veje.

I dag fremtræder de gennemskærende veje mange steder som bagsider til byen. Vejene er præget af støj, luftforurening og biler kørende med høj hastighed. Derudover udgør vejrummet en fysisk og visuel barriere for bevægelse på tværs af byen - særlig for den bløde trafik.

Ud over at reducere støjen, er formålet med at arbejde med de gennemskærende veje, at reducere vejenes barriereeffekt og få vejrummene til at indgå i helhedsorienterede og bæredygtige byrumsløsninger, der binder byen sammen i stedet for at dele den op. Det kræver større fokus på de grønne elementer i byrummet, men også på trafiksikkerheds- og tryghedstiltag.

Muligheder for grønne elementer langs vejene skal udnyttes og i højere grad medvirke til at sikre biodiversitet og håndtering af vejvand ved regnvej.

Som følge af prioriteringskataloget vil der i 2022 blive igangsat tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Park- og Naturafdelingen samt Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

2022: tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej.

Økonomi

2022: 5.0 mio. kr.

2023: 11.0 mio. kr.

2024: 9.0 mio. kr.

2025: 10.0 mio. kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten af projekterne i prioriteringskataloget varierer, men de overordnede linjer beskriver, at ved hastighedsnedsættelse opnås færre støjgener for borgerne. De flere grønne elementer kan bidrage til at absorbere partikelforureningen fra bilerne på strækningerne.

Herudover vil de grønne elementer lokalt øge biodiversiteten langs de gennemskærende veje. Hastighedsnedsættelse på specifikke strækninger kan øge trygheden for de bløde trafikanter og potentielt gøre det mere attraktivt at cykle eller gå langs vejstrækningerne.

Mål eller delmål

2022: Tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej. De øvrige år er der endnu ikke prioriteret konkrete vejstrækninger.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

HOVED-
TEMA

ERHVERV

Handel og service står for 23 % af bygningsmassen i Rødovre Kommune. Hertil forbruger handel og service årligt 264 TJ el og står for 18 % af nettovarmeforbruget.

For erhvervet i Rødovre Kommune er det særligt FN's 8. verdensmål, om anstændige jobs og økonomisk vækst, der er relevant og sammen med de specifikke mål i erhvervspolitikken danner det rammen for indsatserne i erhvervet.

I Rødovre har der traditionelt været mange virksomheder, som er grundlagt af Rødovreborgere, og som har ligget her i mange år. Det er gode solide virksomheder, som tager et stort socialt ansvar i kommunen. De stimulerer fællesskabet på tværs af virksomheder, foreninger, uddannelse og borgere.

Den demografiske udvikling vil medføre, at nye virksomheder kommer til i de kommende år. Virksomheder, der ikke nødvendigvis identificerer sig med Rødovre som bysamfund, men vælger Rødovre til på grund af den gode beliggenhed, fordi prisen på erhvervslejemål er gunstig og fordi vores erhvervskvarterer giver gode rammer for

virksomhedens udvikling. Både nye og etablerede virksomheder i Rødovre har fælles udfordringer: Øget digitalisering, krav om bæredygtighed og grøn omstilling, stigende behov for højt specialiseret arbejdskraft, krav om attraktive miljøer for medarbejdere og samarbejde gennem partnerskaber. Dette bliver pejlemærker for den fremtidige udvikling.

Rødovrestrategien og kommunens forpligtelse i den ambitiøse Klimahandlingsplan samt Erhvervspolitikken sætter i høj grad bæredygtighed og grøn omstilling på dagsordenen som en katalysator for vækst for de lokale virksomheder. Rødovre Kommune kommer til at indtage en faciliterende rolle i forsøget på at tilskynde udvikling af og samarbejdet med lokale virksomheder om den grønne omstilling. Vi skal som kommune kunne bistå virksomhederne med at skabe bæredygtig værdi.

Rødovre er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, hvor mange knytter sig til byggebranchen, detailhandel og transport. Det er brancher, som over de næste år kommer til at skulle forholde sig til klima og bæredygtighedsdagsordenen.

Både i form af deres CO₂-aftryk og brug af ressourcer, ændrede forbruger- og kundepræferencer og i forhold til, hvordan deres produkt, service eller leverance medvirker til positiv samfundsudvikling.

Som følge af Erhvervspolitikken vil kommunen facilitere brancherettede arrangementer om grøn omstilling med særligt fokus på de små og mellemstore virksomheder, etablere lokale erhvervspartnerkaber med afsæt i grøn omstilling, understøtte virksomhedernes implementering af klimaplanens målsætninger og indføre bæredygtige og klimavenlige parametre i Rødovre Kommunes indkøbsaftaler.

23 %

Af bygningsmassen i Rødovre består af handel og service

264 TJ

Så meget forbruger handel og service årligt af el.

INDSATS 19:

MERE BIODIVERSITET I ERHVERVSKVARTERENE

Det primære formål med udvikling af biodiversitet i erhvervskvarterne, er at øge den samlede mængde af biodiversitet i hele Rødovre Kommune.

Erhvervskvarterne er ofte kendetegnet ved enten fravær af grønne arealer eller enkelte og driftsøkonomiske monokulturer, som fx stedsegrønne hække og klippet græs omkring parkeringsarealer.

I forbindelse med indsatsen "Biodiversitetsplan", skal der udvikles særlige tiltag for gruppen af lodsejere, som traditionelt har deres fokus på virksomhedens produktion og salg, og ikke de ydre visuelle rammer.

En mulighed kan være at udarbejde oplysende og illustrativ information til ejerne i samarbejde med Rødovre Kommunes Byggesags- og Erhvervsafdeling. En anden mulighed kan være at invitere relevante eksterne undervisere/aktører, som med deres erfaring inden for formidling og uddannelse, kan fremme interessen for mere biodiversitet på lodsejernes erhvervsarealer.

Indsatsen kan bidrage til at understøtte Rødovre Kommunes andre indsatsområder på både offentlige arealer og i private

parcelhushaver, foruden de relative store arealer, som ejes af den almennyttige boligsektor.

Aktører

Relevante eksterne aktører og partnere kan være Danmarks Naturfredningsforening og andre eksterne rådgivere inden for biodiversitet og en naturvejleder. Fra Rødovre Kommune: Park- og Naturafdelingen samt Byggesags- og Erhvervsafdelingen.

Faser

Indsatsen "Mere biodiversitet i erhvervskvarterne", er indeholdt i Biodiversitetsplan, og vil følge dennes tidsplan:

Forår 2023: Politisk godkendelse af indsats Biodiversitetsplan.

Efterår 2023 - forår 2024: Udarbejdelse af Biodiversitetsplan.

2024 og frem: Investeringsønsker og gennemførelse af konkrete projekter fra planen.

Økonomi

Det skønnes, at der skal afsættes 120.000 kr. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen

fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mere biodiversitet i form af flere arter af træer, blomstrende buske og uklippede græsarealer, vil optage mere CO₂ og dermed udlede mindre CO₂ i atmosfæren, samt mindske varmeø-effekten.

Mål eller delmål

Mere biodiversitet i kommunen som helhed, og større viden omkring biodiversitet blandt de erhvervsdrivende og deres ansatte. Smukke og varierede grønne pletter i de arkitekturforladte erhvervskvarterer, flere habitater, som sikrer levesteder for insekter og fugle. Herudover en højere trivsel og velvære for gennemkørende, for lodsejerne, de ansatte og dem som har et ærinde i området.

MERVÆRDIER

FÆLLESSKABER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 20:

ENERGIRENOVERING HOS VIRKSOMHEDER

De store erhvervs kvarterer i Rødovre, Islevald og Valhøjs Allé, er kendetegnet med bygninger af ældre dato, som står for hele 23 % af bygningsmassen i kommunen. Som størstedelen af bygningsmassen i Rødovre er erhvervs kvarterene også udbygget gennem 60'erne og 70'erne, hvor der endnu ikke fandtes et bygningsreglement, som stillede krav til bygningers energiforbrug. Derfor er der et stort potentiale i at energirenovere og effektivisere de gamle industribygninger. De nyeste data fra BBR viser, at der i Rødovre Kommune er ca. 557.000 m² opvarmet bygningsareal til service og erhverv.

Som følge af Erhvervspolitikken vil kommunen facilitere arrangementer om grøn omstilling for særligt små og mellemstore virksomheder. I tråd med dette, ønsker denne indsats at sætte turbo på den grønne omstilling ved at informere virksomhederne om fordelene ved energirenovering og effektivisering. En stor del af erhvervs kvarterene er allerede konverteret til fjernvarmeforsyningen, og fokus vil derfor være på den bygningsmæssige energirenovering i stedet for udelukkende at se på varmekilden.

Rødovre Kommune vil derfor facilitere et årligt møde for kommunens virksomheder,

med information og vejledning omkring energirenovering og energieffektivisering. På baggrund af en energikortlægning udført med overflyvning af en drone, vil fokus særligt være på de virksomheder og ejendomme, hvor der ses det største energjudslip. Som følge af det årlige møde vil kommunen stille en energivejleder til rådighed for virksomhederne, der ønsker at se på deres energiforbrug.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald og Byggesags- og Erhvervsafdelingen. Herudover Erhvervsrådet, Energistyrelsen, privat energivejleder og de lokale virksomheder.

Faser

2023: Der laves en energikortlægning af erhvervs kvarterernes bygningsmasse, for at kunne målrette indsatsen.

2024: Årlig facilitering af møde med fx Erhvervsrådet omkring energirenovering og energieffektivisering.

2025-2030: Årlig facilitering.

Økonomi

- Energikortlægning med drone ca. 5.000-10.000 kr.

- ¼ årsværk i medarbejdertimer til facilitering og koordinering af årligt møde med Erhvervsrådet og evt. mindre forums.
- Brug af ekstern energivejleder ca. 15.000 kr. pr. år.
- Udarbejdelse af kampagnemateriale til uddeling hos virksomheder ca. 15.000 kr.

Budget i alt: 50.000 kr. i opstartsåret. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

At få minimum 5 % af virksomhederne og erhvervs ejendommene til at energirenovere eller energieffektivisere vil give en CO₂-reduktion årligt på 380 ton. Effekten vil gradvis falde frem til 2030, hvis det lykkes Rødovre Kommune at konvertere naturgas- og oliefyrt til grøn fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

Få minimum 5 % af kommunens virksomheder og større erhvervs ejendomme til at blive energirenoveret eller energieffektiviseret inden 2030.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

HOVED-
TEMA

VARMEPLANLÆGNING

For Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning er det særligt FN's 7. verdensmål om bæredygtig energi, der er relevant og danner rammen for den videre udvikling i kommunen.

Hele 32 % af Rødovres samlede CO₂-udledning stammer fra varme. Fjernvarme dækkede 51 % af Rødovre Kommunes opvarmningsbehov i basisåret (2018), svarende til 532 Tj. Fjernvarmen i Rødovre Kommune bliver leveret af VEKS og er forbundet med Hovedstadsområdet. Derfor er tiltag inden for fjernvarmen nødvendigt at prioritere for at få nedbragt udledningen inden 2030 og 2050.

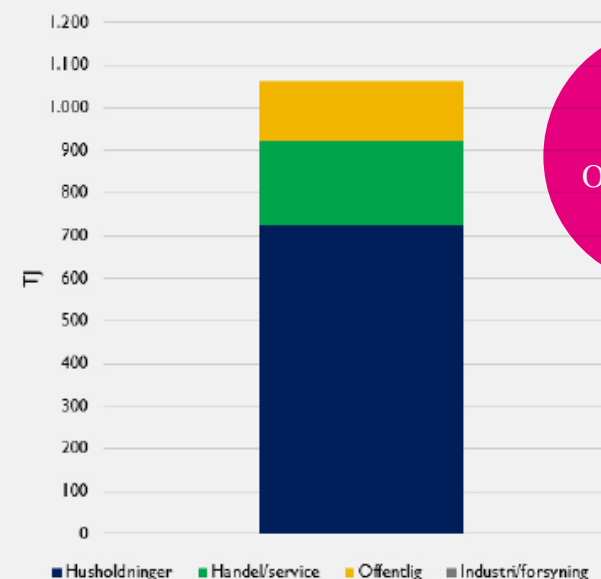
Rødovre Kommune vedtog i 2010 en Varmeplan og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning vedtog tilsvarende i 2010 en tilhørende Udbygningsplan. Begge planer beskriver en fuld udbygning af fjernvarme til hele kommunen inden 2030. Der er siden 2010 udbygget i tre erhvervskvarterer og en boligforening. Med den nye projektbekendtgørelse fra 2021 er Kommunalbestyrelsen begyndt på et strategiarbejde med prioritering af de resterende naturgasforsynede områder.

Projektforslag for to af områderne (syd for Rødovre Parkvej og øst for Tårnvej) er i efteråret 2021 sendt i høring for en konvertering til fjernvarme. De to områder har et registreret varmebehov på i alt 47 GWh. Rødovres Kommunalbestyrelse har sideløbende med ønskerne om udbygning, arbejdet med nye tiltag for at tiltrække flere kunder til fjernvarmen. Disse tiltag forventes sat i drift i 2021 og 2022.

Særligt muligheden for at tilbyde fjernvarme på abonnement er der store forventninger til. Det forventes, at en stor andel af de nye kunder blandt enfamilieboliger vil tage imod tilbuddet om fjernvarme på abonnement. Dette giver Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning bedre mulighed for at overvåge de aktuelle driftsforhold, og at give kunderne råd om dårlig afkøling og mulighed for afhjælpning af samme.

Beregningen er udført på grundlag af nuværende forbrug, ledningsnettets dimensioner og forventet forbrug baseret på vedtagne lokalplaner for området.

Opvarmningsbehov fordelt på sektorer

OBS
OPLØSNING

Byggeprojekter i Bykernen begynder at tage form, og byggerierne tilsluttes fjernvarme. En beregning fra et rådgivende ingeniørfirma har vist, at det eksisterende ledningsnet er tilstrækkeligt til det forventede nye forbrug. Beregningen er udført på grundlag af nuværende forbrug, ledningsnettets dimensioner og forventet forbrug baseret på vedtagne lokalplaner for området. Selv om de nye byggerier er større boligbyggerier end de nuværende mindre erhvervsbyggerier, forventes der ikke brugt mere fjernvarme, fordi kravene til isolering i nybyggeri er kraftigt forøget de senere år.

Rødovre Kommunalbestyrelse har i tråd med de nye regler i projektbekendtgørelsen fravalgt fossile brændsler som et alternativ i fremtidige projektforslag. Fremover holdes fjernvarmeforsyning kun op imod individuelle varmepumper som alternativ i de samfundsøkonomiske beregninger i projektforslag.

Som forsøg er det besluttet at give 100 % rabat på tilslutningsbidraget i perioden 2021-2022 i et udvalgt område (Espely kvarteret). Området har været konver-

teret til fjernvarme siden 2014. Rabatten på 100 % er derfor et tiltag for at få så mange kunder som muligt med allerede i anlægsfasen. I fremtidige projektforslag vil det være en forudsætning i den samfundsøkonomiske beregning, at tilslutningen kun er gratis i anlægsfasen for den pågældende kunde.

Tilslutningsbidraget nedsættes for alle kunder til samme niveau. De private kunder betaler fremover samme lavere bidrag som erhvervs-kunder, og sparer 30.000 kr. inkl. moms i forhold til hidtil gældende takstblad. Der tilbydes også lån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til umiddelbar udskiftning. På den måde er det forventningen, at kunderne ikke skifter deres udtjente gasfyr ud med et nyt eller skifter til varmepumpe, men netop venter og i stedet tilslutter sig fjernvarme. Skillelinjen mellem kundegrupperne er blevet ajourført, så der fremover er bedre muligheder for også at tiltrække små og mellemstore erhvervsvirksomheder. Typisk selvstændige håndværkere med både virksomhed og bolig på samme matrikel.

I den kommunale Varmeplan 2010 og fjernvarmeforsyningens tilhørende Udbygningsplan 2010 er der planlagt fuld konvertering af kommunen inden 2030. De tidligere gældende statslige regler for projektforslag satte udbygningen på ufrivillig midlertidig pause. Med den nye politiske bevågenhed fra Christiansborg og de afledte regler i projektbekendtgørelsen, forventes udbygningen at fortsætte. I det langsigtede kommunale budget er der afsat midler til fuld udbygning af fjernvarme inden 2030 med en forventet tilslutning på 50 %.

32%

Af hele Rødovres samlede CO₂-udledning stammer fra varme.

Inden 2030

Er der planlagt en fuld konvertering af kommunen til fjernvarme.

INDSATS 21:

UDBYGNING AF FJERNVARMENETTET

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning vedtog i 2010 en Udbygningssplan, med beskrivelse af en fuld udbygning af fjernvarme i hele kommunen inden 2030. Siden 2010 er der blevet udbygget med fjernvarme i tre erhvervs kvarterer og en boligforening. Med den nye projektbekendtgørelse fra 2021 er der påbegyndt et strategiarbejde med prioritering af de resterende naturgasforsynede områder i kommunen. Projektforslag for to af områderne er i efteråret 2021 sendt i høring for en konvertering til fjernvarme.

Rødovre Kommune har arbejdet med en række nye tiltag for at tiltrække flere kunder til fjernvarmen, primært private en-familieboliger. Disse tiltag forventes sat i drift i 2021 og 2022. Særligt muligheden for at tilbyde fjernvarme på abonnement er der store forventninger til. Forventningen er, at en stor andel de nye kunder blandt en-familieboliger vil tage imod tilbuddet om fjernvarme på abonnement. Som forsøg gives der 100 % rabat på tilslutningsbidraget i perioden 2021-2022 i et udvalgt område. Området har været konverteret til fjernvarme siden 2014. Rabatten på 100 % er derfor et tiltag for at få så mange kunder som muligt med allerede i anlægsfasen. I fremtidige projektforslag vil det være en forudsætning i den samfundsøkonomiske beregning, at tilslutningen kun er gratis i

anlægsfasen indtil ud for den pågældende kundes grund. Det vil give mulighed for at kunderne kan tilslutte sig fjernvarme uden at stå for den indvendige del; køb og tilslutning af fjernvarmeunit. Samtidig giver det bedre mulighed for at overvåge de aktuelle driftsforhold. Tilslutningsbidraget nedsættes for alle kunder til samme niveau.

De private kunder betaler fremover samme lavere bidrag som erhvervs-kunder, og sparer 30.000 kr. inkl. moms i forhold til hidtil gældende takstblad. Der tilbydes også lån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til umiddelbar udskiftning. På den måde er det forventningen, at kunderne ikke skifter deres udtjente gasfyr ud med et nyt eller skifter til varmepumpe, men netop venter og i stedet tilslutter sig fjernvarme. Skillelinjen mellem kundegrupperne er blevet ajourført, så der fremover er bedre muligheder for også at tiltrække små og mellemstore erhvervsvirksomheder.

Aktører

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning er en del af Rødovre Kommune. Der er derfor en direkte forbindelse mellem Rødovre Kommunalbestyrelse og fjernvarmeforsyningen. Projektforslag udarbejdes i tæt samarbejde med VEKS, der som transmissi-

onsselskab står for levering af fjernvarme til Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning.

Faser

I 2021 forventes det første projektforslag for to områder endeligt godkendt.
2022: Detailprojektering og udbud af opgaven.
2023-2026: Udrulning af fjernvarme i de to områder udføres.
2024-2030: Udrulning af fjernvarme i de resterende tre områder udføres.
Tilslutningen til fjernvarme er i løbet af foråret 2022 steget, og denne øgede tilslutning kan på den lange bane have betydning for udrulningen til hele kommunen.

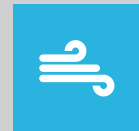
Økonomi

I det langsigtede kommunale budget er der afsat midler til fuld udbygning inden 2030, med en forventet tilslutning på 50 %.

CO₂-potentiale (Effekter)

En fuld udbygning af fjernvarme i den resterende del af kommunen fortrænger ca. 20.000 tons CO₂ i 2030. Fuld udbygning i de to udbygningsområder fortrænger ca. 9.000 tons CO₂ i 2030. Det er i første omgang forventningen, at der sker en tilslutning på 25 % i udbygningsperioden på ca. 3 år; og herefter tilsluttes ca. 6 % om året op til 90 % efter 10 år.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

INDSATS 22:

INFORMATIONSMØDER FOR BORGERNE OG VIRKSOMHEDER OM UDSKIFTNING TIL FJERNVARME

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning har som mål at understøtte den grønne omstilling og vil derfor medvirke til at udbrede fjernvarmen, hvor dette er samfundsøkonomisk attraktivt.

Formålet med indsatsen er, at oplyse borgerne og virksomheder om de samfundsøkonomiske og klimamæssige fordele ved at konvertere fra gas- eller oliefyr til fjernvarme. Alternativt til varmepumper, de steder hvor udbygning af fjernvarme endnu ikke er muligt.

Der vil årligt blive afholdt to informationsmøder, henholdsvis forår og efterår enten på rådhuset eller lokalt i forsamlingshuse med oplæg fra fagpersoner, fx SparEnerg i fra Energistyrelsen, Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning og evt. lokale håndværkere. Møderne skal illustrere fordelene ved konvertering fra olie og naturgas til fjernvarme samt informere omkring fx udlån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til udskiftning. De områder som endnu ikke er planlagt tilslutning af fjernvarme præsenteres for andre alternativer såsom varmepumper.

Borgere og virksomheder bliver inviteret til informationsmøderne enten via Rødovre Kommunes hjemmeside, e-boks invitationer, facebookside, lokalnyt eller lignende.

Aktører

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning, Rødovre Kommune, Miljø og Affald. Herudover vil der blive taget kontakt til Energistyrelsen.

Faser

Foråret 2022-2025: Afholdelse af to årlige informationsmøder omkring de samfundsøkonomiske og klimamæssige fordele ved at konvertere fra gas- eller oliefyr til fjernvarme.

2025: Effekten af informationsmøderne tages op til revurdering.

Økonomi

Det forventes at der skal afsættes medarbejderressourcer til forberedelse og afholdelse af informationsmøder for borgere og virksomheder to gange årligt.

CO₂-potentiale (Effekter)

Hvis Rødovre Kommune kan opnå en tilslutningsprocent på 35 % i stedet for 25 % i startåret for fjernvarme tilslutning, opnår

man en besparelse på 700-2.000 ton CO₂ i 2030. Dette er afhængigt af, hvor mange områder som får gennemført fjernvarmeudbygning op til 2030.

En CO₂-besparelse på alene 700 tons kan opnås gennem højere tilslutning i områderne:

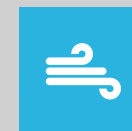
- Nord for Roskildevej
- Syd for Roskildevej

Det er antaget, at det nye forbrug ved udbygning vil blive forsynet af bæredygtige energikilder.

Mål eller delmål

Øge tilslutningsprocenten til fjernvarme fra 25 % til 35 % i 2030.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

AFFALDSOMRÅDET

På affaldsområdet er det særligt FN's 12. verdensmål, om ansvarligt forbrug og produktion, der er relevant, og sammen med de nationale mål for genanvendelse danner det rammen for indsatserne om affald i Rødovre Kommune.

Den nationale målsætning for affald om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse af husholdningsaffaldet i 2035, som er en ambitiøs målsætning. Det er en udfordring for en kommune som Rødovre, hvor en stor del af boligmassen er etageejendomme med fælles affaldsløsninger.

I Rødovre Kommune har de private husholdninger kunnet sortere deres affald ved husstanden i flere år, og vi er også nået et godt stykke frem mod målet.

Siden 2012 er vi gået fra en genanvendelsesprocent på 16 % til en genanvendelsesprocent på 44 % i 2020, men udviklingen er stagneret de seneste par år, og da der stadig er et stykke vej til opfyldelsen af målene, skal vi være kreative og nysgerrige på nye metoder, så vi kan få vendt kurven igen.

De konkrete indsatser på affaldsområdet er beskrevet i Affaldsplan 2022-2033, men de indgår som en naturlig del i Rødovre Kommunes klimaindsats og bidrager også til reduktion af CO₂.

Med Affaldsplan 2022-2033 igangsættes adskillige indsatser med det formål at forbedre den samlede genanvendelse af affald fra kommunen. De handler først og fremmest om at hjælpe borgere, virksomheder og kommunale arbejdspladser med at sortere mere af deres affald, så andelen af affald til deponi og forbrænding reduceres og andelen til genanvendelse øges. Indsatserne skal på den måde være med til at sikre, at ressourcer forbliver så længe som muligt i cirkulation, og i sidste ende kan blive genanvendt til nye produkter, og reducere det samlede CO₂-aftryk i kommunen.

Rødovre Kommune vil udarbejde forskellige typer kampagner der er målrettet forskellige grupper med fokus på at motivere og oplyse om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse og inspirere til en mere bæredygtig levevis. Affaldsanalyser skal identificere, hvor der skal sættes ind, og hvilke affaldstyper det er særligt

nødvendigt at have fokus på. Et særligt fokusområde er udsortering af madaffald, som desværre stadig udgør en stor del af restaffaldet i etageboliger.

Direkte genbrug, cirkulær økonomi og grønne indkøb er også et fokusområde i Affaldsplan 2022-2033. Rødovre Kommunes indsatser om direkte genbrug, indkøb og kommunens egne byggeprojekter tager udgangspunkt i et totaløkonomisk perspektiv, hvor der i materialevalg, design og indretning tages højde for, at indkøb og projekter understøtter en cirkulær tankegang.

Rødovre Kommune er en af Vestforbrændings 19 interessentkommuner, og det affald der indsamles fra de private husstande i Rødovre bortskaffes via Vestforbrænding. Enten via afsæftningsaftaler til genanvendelse eller som forbrændingseget affald. Der er tradition for, at Rødovre Kommune samarbejder med de øvrige interessentkommuner under I/S Vestforbrænding, og det samarbejde vil vi fortsat deltage i, så vi sammen kan drage fordel af fælles undersøgelser og dele viden og erfaringer inden for affaldsområdet.

CCS LAGRING

Rødovre Kommune er medejere af Vestforbrænding som med deres Strategi 2030 har sat en målsætning om, at Vestforbrænding er CO₂-neutral i 2030.

Det skal primært ske ved at etablere et anlæg til CO₂-fangst (også kaldet CCS, Carbon Capture & Utilization) på produktionsanlægget i Glostrup, da CO₂-fangst er en forudsætning for at sikre kapacitetsudnyttelse og produktion af klimaneutral fjernvarme.

Ambitionen er, at det bidrager med en reduktion på op mod 500.000 tons CO₂ om året fra 2030. Det vurderes pt., at et CO₂-fangstanlæg i Glostrup vil kunne etableres med en samlet planlægningshorisont på ca. fem år.

INDSATS 23:

AFFALDSSORTERING I ETAGEEJENDOMME

Madaffald udgør desværre stadigvæk en stor andel af restaffaldet i etageboliger, derfor skal der arbejdes for en bedre sortering af især madaffald i etageboliger. Der bliver igangsat en undersøgelse for udvalgte etageboliger, der skal belyse hvilke udfordringer og barrierer, der er i forbindelse med sorteringen af madaffald. Resultaterne heraf vil blive et kampagnekoncept, som kan udbredes til etageejendomme i hele kommunen. Der vil blandt andet blive undersøgt, om det vil have en positiv effekt, hvis kommunen og/eller boligselskabet udleverer sorteringsløsninger til køkkenet.

Indsatsen omfatter endvidere (1) afprøvning af informationskampagner, der skal vise, hvor det sorterede affald skal smides ud i affaldsgårdene, (2) pop-up-events og (3) hvordan blandt andet indsamlingen af farligt affald kan udbredes hos de mindre etageejendomme, hvor hverken viceværtordningen med miljøskab eller de røde miljøbokse er de bedste løsninger.

Derudover vil det blive undersøgt om udleveringen af farvede poser til forskellige affaldstyper kan have positiv effekt på affaldssorteringen. Hvis det er tilfældet kan det senere blive fremlagt til en politisk beslutning om kommunen skal tilbyde dette.

Aktører

Rødovre Boligselskab og Almennyttige boligforeninger i Rødovre Kommune. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2024: Informationskampagne.

2022-2024: Pop-up-events.

2025-2027: Farligt affald og elektronik.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes ca. 790.000 kr. til projektet i perioden 2022-2024. Udgifter til kampagner og forsøg finansieres via affaldsgebyrer. Udgifter ved eventuel uddeling af farvede affaldsposer til alle etageboliger skal besluttes politisk og vi få indflydelse på affaldsgebyrerne fremover.

Gebyret forventes at stige i alt ca. 25 kr. over tre år pr. etagebolig.

CO₂-potentiale (Effekter)

1 ton madaffald bliver til 90 m³ biogas, hvilket svarer til en besparelse på 90 kg CO₂ samt kompost med i alt 10 kg kvælstof, fosfor og kalium.

Ved bedre sortering af vores affald vil det kunne nedbringe CO₂-udledningen, særligt indsamlingen af madaffald har stor indflydelse herpå. På nuværende tidspunkt er det via kvalitative analyser blevet slået fast, at der er op til 40 % madaffald i restaffaldet ved etageejendomme.

Sidste år indsamlede Rødovre Kommune 2119 ton madaffald, hvilket giver en udledning af 848 ton CO₂. Der er derfor potentiale for en stor CO₂-besparelse ved øget sortering.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 24:

MERE AFFALDSSORTERING OG GENANVENDELSE – VILLAER OG RÆKKEHUSE

Det er vigtigt, at det er nemt for borgerne at sortere deres affald. Rødovre Kommune ønsker derfor at motivere borgerne til at sortere deres affald og vil løbende dække informationsbehovet borgerne eventuelt kunne have.

Der skal også skabes fokus på anmeldelse og håndtering af bygge- og anlægsaffald for at holde de skadelige stoffer, såsom asbest, PCB, tungmetaller og klorforbindelser ude af materialestrømmen der går til genanvendelse. Formålet er, at boligejere får nødvendig viden om håndtering af bygge- og anlægsaffald, så det er muligt at undgå de skadelige stoffer i byggeaffald til genanvendelse.

Da metal er en begrænset ressource er det vigtigt at få skabt fokus på genanvendelse heraf. Rødovre Kommune vil derfor sætte særligt fokus på genanvendelsen af elektronik og elektriske apparater for at skabe et grundlag for i højere grad at kunne genanvende de metaller der indgår heri.

Indsatsen omfatter udarbejdelse af kampagner med fokus på at motivere og oplyse borgerne om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse, informationskampagne om håndtering af bygge- og an-

lægsaffald, samt en informationskampagne om at den røde miljøboks med fordel også kan bruges til elektronik.

Aktører

Grundejerforeninger, borgere i Rødovre Kommune. Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2027: Bygge- og anlægsaffald fra renoveringer.

2022-2027: Farligt affald og elektronik.

2022-2027: Sorteringskampagner, som er specielt målrettet boligtypen og som oplyser borgerne om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes 180.000 kr. i begge perioder til kvalitative affaldsanalyser.

Derudover forventes der afsat ca. 150.000 kr. til informationskampagner i perioden 2022-2027.

Udgifter i forbindelse med indsatsen finansieres via affaldsgebyrerne.

Gebyret forventes at stige i alt ca. 30 kr. over hele perioden pr. villa/rækkehus.

CO₂-potentiale (Effekter)

Bedre sortering af vores affald vil kunne nedbringe vores CO₂-udledning. Informationskampagnerne skal sikre, at mest muligt affald går til genanvendelse.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 25:

AFFALDSSORTERING I DET OFFENTLIGE RUM

I Rødovre Kommune er der 350 offentlige skraldespande, der bidrager til at holde gadebilledet rent. De er typisk placeret ved busstoppesteder, ved bænke og på åbne arealer som fx Damhustorvet og Islev Torv, samt ved rekreative områder og i parker. Hovedparten af de offentlige skraldespande er ikke indrettet til affaldssortering. Fremadrettet skal der i langt højere grad affaldssorteres i det offentlige rum, særligt de steder hvor der færdes flest mennesker og dermed også forekommer mest affald.

Teknisk Forvaltning har udviklet en ruminddelt skraldespand med tre rum til sortering. Det er denne type skraldespand, som sættes op de steder, hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt. Det er også denne type som er anvendt indtil nu, og med kombinationen: restaffald, glas og metal. I de nye skraldespande vil kombinationen blive: Restaffald, glas og plast, da erfaringerne viser, at rummet til metal er det som fyldes mindst og derfor bedst kan udskiftes med frasortering af plast.

Der vil blive opsat flere offentlige skraldespande til affaldssortering med kombinationen rest-, glas-, og plastaffald. På offentlige vejarealer vil der blive udskiftet 16 skraldespande om året de næste seks

år, og i parker og grønne områder er der udpeget 11 områder, hvor skraldespandene med affaldssortering vil blive sat op i løbet af planperioden for affaldsplanen.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Park og Naturafdelingen, Vej og Trafikafdelingen samt Affald og Genbrug. Indsatsen faciliteres af Park og Naturafdelingen.

Faser

2022-2027: Flere skraldespande til sortering, og inden 2025 skal der være etableret en mulighed for sortering af plast i det offentlige rum.

Økonomi

Økonomi bag indsatsen er skattefinansieret og driftsudgiften ligger hos Vej- og Parkafdelingen i Teknisk Forvaltning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Muligheden for at affaldssortere i det offentlige rum vil skabe et bedre grundlag for at materialerne kan genanvendes og dermed bidrage positivt til den cirkulære økonomi. Ved en øget genanvendelse af affald, vil det bidrage positivt til nedbringelsen af CO₂.

Særligt fokus på bedre frasortering af plast inden 2025, vil bidrage til nedbringelsen.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 26:

MERE AFFALDSSORTERING I SKOLER, INSTITUTIONER, IDRÆTSANLÆG OG KULTURINSTITUTIONER

Der skal være mere fokus på synlig affaldssortering i de kommunale institutioner, skoler, idrætsanlæg og kulturinstitutioner.

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

De kommunale idrætsanlæg er et samlingspunkt for mange rødovreborgere, både børn og voksne. Det skal derfor gøres synligt, at der bliver affaldssorteret, og hvordan det skal sorteres. Der skal både være løsninger både indenfor og udenfor. Sorteringen skal samtidig være indrettet på en måde, som tager hensyn til den enkelte institutions karakter, ressourcer og rammer. Som følge heraf skal laves en undersøgelse, der kan give en status på den aktuelle affaldssortering på de enkelte anlæg. Der skal skabes et overblik over de løsninger der allerede er etableret, herunder antal og placering af faciliteter til affaldssorteringen, og der skal findes forbedringsmuligheder. Herefter udarbejdes en plan i samarbejde med kommunens idrætsanlæg og kulturinstitutioner for mere affaldssortering både ude og inde, som vil blive fremlagt til politisk godkendelse.

Skoler og institutioner

Vi vil sikre, at børn og unge har en grundlæggende viden om affaldssortering i Rødovre Kommune, og der skal derfor være fokus på information om dette. Undervisningsma-

teriale om genanvendelse og affaldssortering vil blive opdateret mindst hvert tredje år, så det fremstår nyt og aktuelt. Samtidig fortsætter vi med vejledende affaldsbesøg i daginstitutionerne efter behov. Ydermere vil vi samarbejde med skolerne for at undersøge, hvordan fejlsorteringer på skolernes arealer minimeres.

Derudover vil vi udnytte potentialet, der er, når børn og unge bliver "ressourceambassadører" og går hjem og fortæller deres familie og omgangskreds om vigtigheden i at sortere og genanvende affaldet. Dette vil føre til en bedre affaldssortering og dermed en højere genanvendelsesprocent.

Aktører

Rødovre Kommune, Affald og Genbrug, Børne og Kulturforvaltningen, Vestforbrænding, Genbrugsstationen samt idrætsanlæg og kulturinstitutionerne.

Faser

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

2025-2027: Implementering af affaldssortering på kulturinstitutioner.

Skoler og institutioner

2022-2027: Opdatering af informationsmateriale.

2022-2027: Undervisningsforløb på genbrugsstationen.

Økonomi

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

Implementering af affaldssortering på kulturinstitutioner vil blive fremlagt til politisk behandling. Udgifter i forbindelse med indkøb ligger hos Børne- og Kulturforvaltningen.

Skoler og institutioner

Det forventes, at der skal afsættes 300.000 kr. til udvikling, opsætning og tryk af materiale samt klistermærker til uddeling. Udgiften finansieres via affaldsgebyrerne. Et egentligt undervisningsforløb skal behandles politisk inkl. økonomien hertil.

CO₂-potentiale (Effekter)

Viden og mulighed for mere genanvendelse, vil have en positiv effekt på sorteringen af affald og dermed også en effekt på ressourceforsbruget.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035. Vi vil arbejde for mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne – mere og bedre genanvendelse.

INDSATS 27:

UDVIKLING AF INDSAMLINGSORDNINGER – STORSKRALD OG HAVEAFFALD

Storskrald

En spørgeundersøgelse viser, at mange gerne vil aflevere storskrald til genbrug samt byggeaffald som en del af storskrald. Derudover viser en undersøgelse, at op til 40 % af det affald, der afskaffes som forbrændingseget affald reelt kunne genanvendes. Dette skal i Rødovre Kommune blive en realitet dels gennem information og dels gennem teknologi til eftersortering.

Blandt borgerne er en stor interesse og velvillighed til at give ting væk til genbrug, og derfor undersøges det, hvordan dette kan lade sig gøre, uden det giver anledning til gene for borgerne, fx klunsere og lignende. Der skal derfor findes en løsning for, hvordan vi kan få flyttet storskrald til genbrug.

Haveaffald

En spørgeskemaundersøgelse viser, at der er stor tilfredshed med ordningen med haveaffaldssække, især da mange ikke har plads til flere beholdere. Sækkene er dog ikke den bedste løsning, når haveaffald består af grene. Et supplement til ordningen kunne være, at tilbyde grundejerforeninger, kolonihaver og etageejendomme med sækketømning en mulighed for at få en stor container i weekenden ved fællesarbejder

eller få hentet store mængder haveaffald med kran fra et fælles opsamlingssted. Det kan være en fordel for den enkelte borger, der ikke skal tage hensyn til vægten på haveaffaldssække eller størrelsen på haveaffaldsbundter; samtidig vil fældede træer ikke behøve at blive kørt til genbrugsstationen.

Vi vil også undersøge, om vi kan tilbyde en afhentning i løbet af vinterperioden. I stedet for at få kørt haveaffald væk, kunne det være attraktivt for nogle borgerne, at låne en flishugger, så næringsstoffer ikke køres væk, men bruges som jordforbedring i egen have. Den samme tankegang kan overføres til den æblemøster, som Rødovre Kommune allerede råder over. Vi vil derfor lave informationskampagne om brug af æblemøster og se på muligheder for leje af flishugger.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug, Boligorganisationer i Rødovre, grundejerforeninger og Agenda 21-gruppen.

Faser

2022-2024: Æblemøster, byggeaffald, eftersortering af forbrændingseget storskrald, direkte genbrug af storskrald.
2025-2027: Lån af flishugger.

Økonomi

Udgifterne til indsatserne finansieres via affaldsbebyrerne. Udgifterne er indregnet i affaldsgebyrerne og giver ikke anledning til yderligere stigning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mindre storskrald vil gå til forbrænding, og materialerne og tingene vil dermed kunne blive genbrugt og genanvendes. Dette vil bidrage positivt til ressourcestrømmen og dermed også en reduktion i udledningen af CO₂.

Mål eller delmål

Opfylde det nationale mål. Det skal blandt andet ske ved at flytte 500 ton storskrald fra forbrænding til genanvendelse.

INDSATS 28:

DIREKTE GENBRUG PÅ GENBRUGSSTATIONEN OG LOKALT

Mange borgere i Rødovre Kommune vil gerne give deres aflagte ting videre, men under forhold der sikrer, at det de lægger frem på fortov eller i affaldsgården ikke ender som rod og giver udgifter til oprydning. Der er derfor blevet etableret en genbrugsbutik på genbrugsstationen, så borgere kan give deres gode ting videre til andre, der undgår at købe nyt.

Direkte genbrug behøver ikke kun at være noget, der sker på Rødovre Kommunes genbrugsstation. I mange boligselskaber er der en affaldsgård, hvor vi vil undersøge muligheden for at der afsættes et lille areal til direkte genbrug. På den måde vil borgere kunne sætte deres ting, som andre kunne have glæde af. Borgerne skal inddrages i mulige løsninger. Dette kan være hjælp til at arrangere et loppemarked eller lån af borde. Det kan også være mobile genbrugscontainere som en slags genbrugshus, der kan opstilles i lokalområdet. Rødovre Kommune har ved en spørgeskemaundersøgelse undersøgt borgernes holdning til lokale byttecontainere, og her har tilbagemeldingerne langt overvejende været positive. Rødovre Kommune ønsker derfor at undersøge muligheden for at gøre dette til en realitet ved at se på erfaringer fra andre kommuner og forsyningsselskaber.

En ting er direkte genbrug, men der er også potentiale for at forlænge levetiden for de enkelte ting inden de bliver til affald. Borgerne i Rødovre Kommune efterspørger derfor reparations- og værkstedsfaciliteter. Rødovre Kommune vil derfor inddrage interesserede borgere, der har mod på at bidrage med ideer og indspark til direkte genbrug. Det skal undersøges, hvilke muligheder der er for reparation og upcycling af forskellige typer affald med hjælp fra virksomheder eller frivillige, eller i samarbejde med andre forvaltninger i kommunen. Samtidig vil borgere blive inviteret til en dialog om brug af genbrugsstationen.

Aktører

Borgere, virksomheder, boligselskaber, grundejerforeninger og frivillige organisationer der arbejder med genbrug i Rødovre, samt Social- og Sundhedsforvaltningen, Teknisk Forvaltning og Vestforbrænding. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2027: Indretning og drift af faciliteter til direkte genbrug.

2022-2024: Undersøge mulighederne for indkøb, indretning og drift af byttecontainer lokalt.

Økonomi

- Indretning og drift af værkstedsfaciliteter inkl. økonomi vil blive fremlagt til politisk behandling.
- Indretning af værkstedsfaciliteter vil kræve en politisk godkendelse, hvor der skal tages stilling til økonomi og gebyrstigning. Udgifter til container vil betyde en gebyrstigning på ca. 5 kr. pr. husstand.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mulighed for at kunne aflevere og tage ting der virker til direkte genbrug, øger de forskellige elementers levetid, og der vil dermed ikke være behov for samme mængde ressourcer. Det samme gælder muligheden for at reparere tingene.

Mål eller delmål

Rødovre Kommune vil sætte genbrug og cirkulær økonomi på dagsordenen, både hos borgere og virksomheder. Miljøbelastningen fra byggeri og nedrivning skal reduceres ligesom forbruget af plastik. Gennem direkte genbrug for storskrald og på genbrugsstationen skal vi flytte 100 ton affald fra behandling (deponi, forbrænding, genanvendelse) og til genbrug.

MERVÆRDIER

FÆLLESSKABER

INDSATS 29:

DIALOG MED ERHVERVSFORENINGEN OM AFFALDSSORTERING

Kravene til virksomhedernes affaldssortering er blevet skærpet i den seneste affaldsbekendtgørelse. Med udgangen af 2022 er virksomhederne forpligtet til at sortere deres husholdningslignende affald i de samme affaldstyper som de private husstande.

Rødovre Kommune ønsker at skabe en dialog med forskellige virksomheder og brancher for på den måde at undersøge, hvordan Rødovre Kommune bedst muligt kan vejlede virksomhederne i affaldssortering.

Der ønskes at skabe kontakt mellem virksomheder, der i bedste fald kan etablere samarbejder omkring ressourcer (den enes affald er den andens ressourcer). Muligheder og potentialer for at fremme cirkulær økonomi i forbindelse med erhvervsaffaldet skal undersøges, herunder også potentialet for en cirkulær strøm af ressourcer og materialer hos virksomhederne lokalt.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug, Erhvervsrådet og virksomheder i Rødovre.

Faser

2022-2024: Dialog med Erhvervsrådet omkring affaldssortering.

Økonomi

Der skal afsættes medarbejderressourcer til dialogen med Erhvervsrådet. Udgifterne er en del af drift- og tilsynsopgaver.

CO₂-potentiale (Effekter)

En afledt effekt af indsatsen er mindre behov for ressourcer, samt bedre affaldssortering hos virksomhederne. En øget genanvendelse af affald, vil bidrage positivt til nedbringelsen af CO₂-udledningen, særligt en øget frasortering af plast hos virksomheder vil føre til en reduktion i CO₂-udledningen.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

INDSATS 30:

FREMME AFFALDSSORTERING HOS MINDRE VIRKSOMHEDER OG EJENDOMME MED FLERE ERHVERVSLEJEMÅL

Virksomhederne skal fremover sortere deres husholdningslignende affald i samme affaldstyper som de private husstande, da selv de mindste mængder korrekt sorteret affald kan være med til at bidrage positivt i genanvendelsesprocenterne. Det er derfor vigtigt at have fokus på de små virksomheders affaldshåndtering.

Små virksomheder har ikke altid plads til at have deres egen udendørs affaldsløsning, men der er mulighed for at flere virksomheder i samme ejendom kan have fælles affaldsløsning. Ved at små virksomheder i samme bygning begynder at dele affaldsbeholdere, kan det motivere dem til at sortere selv små mængder affald, da udfordringen med plads til opbevaring af beholderne dermed afhjælpes. Endvidere kan det hjælpe dem til at overholde lovgivningen, da alle virksomheder fra 31. december 2022 er forpligtede til at sortere selv små mængder af husholdningslignende restaffald.

Indsatsen omfatter kampagner, der har til formål at vejlede virksomhederne om affaldssortering og muligheden for partnerskaber i forhold til affaldssortering, hvor flere virksomheder deler affaldsbeholdere. Herudover gennemføres en tilsynskam-

pagne, hvor små virksomheder vejledes i forhold til en nem affaldssortering og bortskaffelse.

Aktører

Små virksomheder, ejere af erhvervs ejendomme og Erhvervsrådet. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald.

Faser

2022-2024: Kampagneindsats.

2022-2024: Fremme fælles affaldsløsninger i ejendomme med flere virksomheder.

2022-2027: Vejledning af virksomheder til mere affaldssortering.

Økonomi

Udgifterne finansieres som en del af Miljø og Affalds tilsynskampagner.

CO₂-potentiale (Effekter)

Selv de mindste mængder korrekt sorteret affald kan være med til at bidrage positivt i genanvendelsesprocenterne. Ved mere sorteret affald øges andel af affald til genanvendelse og genbrug samt indsatsen vil synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

INDSATS 31:

AFFALDSSORTERING PÅ BYGGEPLADSER

Når en nedrivning er afsluttet og bygge- og anlægsaffaldet er bortkørt, påbegyndes opførelsen af nybyggeri. Afhængig af byggeriets størrelse kan der nærmest etableres en hel "miniby" på byggepladsen. Ud over fx papir- og madaffald fra skurbyen, kan der også genereres andre affaldstyper, når eksempelvis byggematerialerne er emballeret i plast eller bliver leveret på træpaller. Det er derfor vigtigt at have fokus på sortering af erhvervsaffald fra byggepladserne.

Indsatsens formål er at øge fokus på sortering af erhvervsaffald fra byggepladser. Dette understøttes ved at gennemføre tilsyn på alle de større byggepladser, hvor der vejledes om affaldssortering. I tillæg til dette skal vejledning om affaldssortering ved større byggeprojekter integreres som et punkt på det indledende byggeopstartsmøde, som forvaltningen afholder med bygherre, byggeleder og entreprenør.

Yderligere vil der blive udarbejdet en minisorteringsguide for det mest almindelige erhvervsaffald, der opstår i forbindelse med et byggeri.

Aktører

Bygherrer og entreprenører, men indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald.

Faser

Fra 2021 er der udført tilsyn på udvalgte større byggepladser i Rødovre.

Fra 2022 forventes der, at tilsynsgruppen i Miljø og Affald årligt udføre tilsyn på større byggepladser.

Økonomi

- Det forventes, at der skal afsættes ca. 10.000 kr. til informationsmateriale. Udgiften finansieres via affaldsgebyrerne.
- Medarbejderressourcer til gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af en vejledning om affaldssortering på byggepladser.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved at besøge de større byggepladser øges frasortering af materialer, og dermed øges genanvendelsesprocenten. Dette vil i det samlede regnskab reducere udledningen af CO₂.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

Side 90

KLIMATILPASNING OG BIODIVERSITET

Klimatilpasning hører ind under FN's 13. verdensmål om klimaindsats og herunder især delmål 13.1, som siger, at modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici og naturkatastrofer i alle lande skal styrkes. Dette verdensmål danner sammen med de nationale politikker for klimatilpasning rammen omkring arbejdet med klimatilpasning i Rødovre.

Arbejdet med klimatilpasning i Rødovre begyndte i 2011 med en kortlægning af risikoen for oversvømmelser på terræn fra kloak og vandløb under skybrud. I 2014 vedtog Rødovre Kommune en klimatilpasningsplan, som ud over oversvømmelseskortlægningen fra 2011 også var baseret på en værdikortlægning og udpegede 8 risikoområder.

Det første konkrete klimatilpasningsprojekt i Rødovre var Lørenskogvej, som blev indviet i 2013. Regnvand fra Lørenskogvej nedsvives nu i regnbede og belaster dermed ikke den offentlige kloak. Siden 2013 er der gennemført flere andre klimatilpasningsprojekter. Blandt de vigtigste kan nævnes udvidelse af Tårnvejsbassin, udvidelse af Hvissingegrøften og forsikning af regnvand i 5 af Rødovre Boligselskabs afdelinger. Endvidere er Rødovre Kommune

en del af det tværkommunale projekt om at øge kapaciteten i Harrestrup Å.

Siden 2020 har Rødovre Kommune i samarbejde med HOFOR arbejdet på at udarbejde masterplaner for delområder af kommunen. Masterplanerne beskriver forslag til anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan. Masterplanerne beskriver også, hvor det er relevant, forslag til projekter, som kan medvirke til separatkloakering af fælleskloakerede områder samt begrænse overløb til recipienter. Masterplanerne giver dermed et samlet overblik over de nødvendige investeringer på afløbsområdet.

Masterplanerne er udarbejdet med særligt fokus på at skabe projekter, der kan anlægges i synergi med den øvrige byplanlægning i områderne. For at opnå dette er udarbejdelse af masterplaner et tæt tværfagligt samarbejde i Teknisk Forvaltning, hvor alle fagområder er repræsenteret. Dermed er masterplanerne et godt fundament for planlægning og implementering af klimatilpasning i den fremtidige byudvikling.

Når klimatilpasning indtænkes i byudviklingen er det oplagt at have fokus på, hvordan vi kan øge biodiversiteten. Der har i løbet af de seneste år været en stigende opmærksomhed på biodiversitetens vilkår i byerne og på, hvordan den kan fremmes. Græsrodsbevægelser som Plan Bi og Vild med vilje er blomstret op, og de er med til at sætte fokus på, hvordan kommuner og privatpersoner helt praktisk kan bidrage til at højne naturkvaliteten og biodiversiteten i byerne. Også i Rødovre Kommune mærker vi denne udvikling, hvor Teknisk Forvaltning får mærkbart flere henvendelser, som efterspørger tiltag, der styrker biodiversiteten i kommunen.

Forventninger til vores grønne områder og byrum ændrer sig over tid. Noget af det, der præger de nye tendenser er mere naturpræg, større biodiversitet og lokal håndtering af mere regnvand. Tendenserne bliver forstærket af, at flere og flere organisationer slutter sig til at arbejde for FN's 17 verdensmål – heriblandt Kommunernes Landsforening.

Især verdensmål 15 om Livet på land sætter fokus på biodiversiteten og dens vilkår i verden. Herhjemme vil det sige, at der rundt omkring i landet i højere grad vil opleves parker, byrum og vejrabatter med forskellige græstyper og større artsvariation.

Rødovre Kommune har gennem de seneste år også gennemført forskellige initiativer for at fremme biodiversiteten og ikke mindst forbedre forholdene for vilde bestøvere (bier, sommerfugle m.fl.). Initiativerne sigter efter at ramme så bredt som muligt og dækker bl.a. over: større variation i blomstring, flere levesteder, økologiske forbindelser/spredningskorridorer, drift og anlæg samt kommunikation og borgerinvolvering.

INDSATS 32:

MASTERPLAN FOR RØDOVRE NORD

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet en masterplan for klimatilpasning og skybrudssikring for et område, der kaldes Rødovre Nord og omfatter erhvervs kvarteret i Islev. Området dækker blandt andet risikoområde 1, der er udpeget i Kommuneplanen. Masterplanen beskriver forslag til syv anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Nord jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

En detaljeret beskrivelse af anlægsprojektforslagene kan ses i Masterplan for Rødovre Nord, som er bilag til Klimahandlingsplanen.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet Masterplan for Rødovre Nord. I analysefasen og etableringsfasen af masterplanens projekter vil Rødovre Kommune og HOFOR fortsat arbejde tæt sammen.

Faser

2022: Afventer politisk vedtagelse af Klimahandlingsplanen.

2022-2029: Der er udarbejdet en overordnet implementeringsplan for realisering af masterplanens projekter. Planen er fleksibel og må løbende justeres. Implementeringsplanen er skitseret groft med en analysefase (A), der omfatter alle planlægningsaktiviteter som: Analysefase, design, projektering og myndighedsprojekt. Samt en etableringsfase (E), der omfatter selve udførelsen og idriftsættelsen af anlægget.

Økonomi

For de enkelte projekter i Masterplan for Rødovre Nord er der lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser.

Det skal bemærkes, at anlægsoverslagene er udarbejdet på et meget tidligt projektstadium, og derfor er forbundet med væsentlige usikkerheder. Et anlægsoverslag for projekterne kan ses i Masterplan for Rødovre Nord, som er bilag til Klimahandlingsplanen. Anlægsomkostningerne til regnvandshåndtering finansieres via spildevandstakster. Hvis der i forbindelse med de konkrete projektforslag ønskes indarbejdet yderligere biodiversitet i projekterne, skal der afsættes midler til det.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 33:

MASTERPLAN FOR RØDOVRE ØST

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet en masterplan for klimatilpasning og skybrudssikring for et område, der kaldes Rødovre Øst. Masterplanområdet er et knapt 4 km² stort byområde, der ligger mellem Harrestrup Å og Vestvolden.

Masterplan Rødovre Øst er aktuel, fordi de første etaper af byomdannelseprojektet Bykernen er igangsat. Bykernen omfatter blandt andet et eksisterende erhvervsområde, der planlægges omdannet til boligområde over de kommende 10 år. Når områderne omdannes, skal de separatkloakeres. Masterplanen skal sikre, at projekterne i Bykernen spiller sammen med klimatilpasning og skybrudssikring i det samlede masterplanområde.

Masterplanen beskriver forslag til ni anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Øst jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet Masterplan for Rødovre Øst. I analysefasen og etableringsfasen

af masterplanens projekter vil Rødovre Kommune og HOFOR fortsat arbejde tæt sammen.

Faser

2022: Afventer politisk vedtagelse af Klimahandlingsplanen.

2022-2029: Der er udarbejdet en overordnet implementeringsplan for realisering af masterplanens projekter. Planen er fleksibel og må løbende justeres. Implementeringsplanen er skitseret groft med en analysefase (A), der omfatter alle planlægningsaktiviteter som: Analysefase, design, projektering og myndighedsprojekt. Samt en etableringsfase (E), der omfatter selve udførelsen og idriftsættelsen af anlægget.

Økonomi

For de enkelte projekter i Masterplan for Rødovre Øst er der lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser. Det skal bemærkes, at anlægsoverslagene er udarbejdet på et meget tidligt projektstadium, og derfor er forbundet med væsentlige usikkerheder.

Et anlægsoverslag for projekterne kan ses i Masterplan for Rødovre Øst, som er bilag til Klimahandlingsplanen. Anlægsomkostningerne til regnvandshåndtering finansieres via spildevandstakster. Hvis der i forbindelse med de konkrete projektforslag ønskes indarbejdet yderligere biodiversitet i projekterne, skal der afsættes midler til det.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 34:

MASTERPLAN FOR DEN SYDLIGE DEL AF RØDOVRE

Rødovre Kommune vil sammen med HOFOR udarbejde en Masterplan for den sydvestlige del af Rødovre efter Klimahandlingsplanens vedtagelse. Masterplanen skal beskrive forslag til anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Øst jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Masterplanen vil blive udarbejdet med særligt fokus på at skabe projekter, der kan anlægges i synergi med den øvrige byplanlægning. For at opnå dette vil udarbejdelse af masterplanen være et tæt tværfagligt samarbejde i Teknisk Forvaltning, hvor alle fagområder vil være repræsenteret på samme måde som i udarbejdelsen af Masterplan for Rødovre Nord og Masterplan for Rødovre Øst. Dermed vil masterplanen blive et godt fundament for planlægning og implementering af klimatilpasning i den fremtidige byudvikling.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR vil i fællesskab udarbejde en masterplan for den sydvestlige del af Rødovre.

Faser

Udarbejdelsen af en masterplan for den sydøstlige del af Rødovre vil påbegynde efter vedtagelsen af Klimahandlingsplanen.

Økonomi

For de enkelte projekter i masterplanen vil der blive lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser. Anlægsomkostningerne til regnvandshåndtering finansieres via spildevandstakster. Hvis der i forbindelse med de konkrete projektforslag ønskes indarbejdet yderligere biodiversitet i projekterne, skal der afsættes midler til det. Til udarbejdelsen af mastplanen skal der afsættes medarbejderressourcer i Teknisk Forvaltning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 35:

BIODIVERSITET PÅ PARKSTRØGET LANGS RØDOVRE PARKVEJ

Rødovre Parkvej er en markant og gennemgående vej på tværs af kommunen, der forbinder Damhussøen i øst med Vestvolden i vest. Strækningen er i Kommuneplan 2022-2034 udlagt som en grøn og potentiel økologisk forbindelse. De grønne/økologiske forbindelser i Rødovre skal styrkes med henblik på biodiversitet, så de i højere grad indgår som en del af den grønne struktur i Hovedstadsregionen.

Indsatsen omhandler den del af Rødovre Parkvej, kaldet Parkstrøget, der ligger i tilknytning til Rødovre Centrum, Rådhuset og biblioteket. Arealet er ét af flere langs Rødovre Parkvej, hvor der er potentiale til at styrke både den rekreative, byrumsmæssige og biologiske kvalitet, hvilket indsatsen har fokus på.

Arealet er allerede i dag tilplantet med store fuldkronede træer, primært eg, fuglekirsebær og fyr, stående i klippet græs. Træer – og især store træer – bidrager i bymæssig sammenhæng med læ, skygge, sanselige oplevelser, biologisk diversitet, arkitektoniske kvaliteter, nedbringelse af varme-ø-effekten, binding af er partikelforurening samt optag af CO₂ fra atmosfæren. Af den grund ønskes træerne i vid udstrækning bevaret, men da de også trykker hinanden, fordi de

står tætte, skal der tyndes ud i dem, så de kan folde kronerne mere ud og der skabes lys og luft til jorden mellem træerne. Således skabes der grundlag for større biodiversitet og et mere vildt udtryk under og mellem træerne.

Byrummet skal endvidere invitere forbi passerende væk fra fortovets lige og ledende linjer ind i bugtet forløb mellem træer, buske, blomstrende urter og gerne give lyst til en pause med ophold, hvor et lille stykke bynatur kan sanses og bidrage til naturforståelse – og værdsættelse.

Aktører

Indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Park- og Naturafdelingen. Relevante aktører kan være Danmarks Naturfredningsforening, Agenda 21-gruppen, eksterne rådgivere inden for biodiversitet, skoler mv.

Faser

Tidsplan udarbejdes, såfremt der afsættes midler til projektet.

Økonomi

Projektet er budgetteret til 500.000 kr. Projektet er budgetteret til 500.000 kr. Der er ikke afsat midler til projektet i det

eksisterende budget. Såfremt projektet fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres det.

CO₂-potentiale (Effekter)

At fastholde og udvikle Rødovre Parkvej som en grøn økologisk forbindelse i byen, med fokus på at bevare store fuldkronede træer og øge biodiversiteten, vil alt sammen bidrage til en grønnere by. En grøn by med mange store træer og grønne arealer bidrager til at optage CO₂ i atmosfæren, binde forurenende partikler, optage vand og mindske varme-ø-effekten.

Mål eller delmål

Målet med indsatsen er at forskønne byrummet og øge den rekreative værdi og biodiversiteten, herunder indpasse borgerens input fra en gennemført borgerinddragelse. Det vil være et delmål i projektet at udbrede og formidle viden om og betydningen af mere biodiversitet i byen. Det kan fx gøres ved at kombinere indsatsen med en læringsindsats på skolerne, så børnene involveres og derved både bidrager med ideer og samtidig lærer om biodiversitet og betydningen af natur i byen.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

INDSATS 36:

KLIMATILPASNING PÅ AAGE KNUDSENS STRØG

Gartnerbyen er den første etape af byomdannelsen i helhedsplanen for Bykernen. Som en del af byomdannelsen separatkloakeres oplandet, og der etableres lokale regnvandsbassiner til forsinkelse af hverdagsregn i området. Bassinerne placeres i Aage Knudsens Strøg, der er en grøn forbindelse gennem området. Området er omfattet af lokalplan 144 og 145.

Afløbssystemet omkring Gartnerbyen klimatilpasses og skybrudssikres, ved at regnvandet forsinkes i de planlagte bassiner. Derudover mindskes risikoen for overløb, og spildevandsplanens indsatskrav opfyldes.

Ved at lave klimatilpasningsløsninger på overfladen er der endvidere mulighed for at skabe nye attraktive byrum og øge biodiversiteten. De nye grønne byrum kan indbyde til fysisk aktivitet, leg, læring, fordybelse og nye fællesskaber i lokalområdet.

Rødovre Kommune arbejder for at gøre klimatilpasning til en integreret del af bybilledet. I projekter på overfladen vil Rødovre Kommune inddrage relevante aktører med henblik på at skabe ejerskab og merværdi i projekterne.

Klimatilpasningsprojektet på Aage Knudsens Strøg indgår i Masterplan for Rødovre Øst. Masterplanen beskriver forslag til ni anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i den sydvestlige del af Rødovre jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Aktører

Rødovre Kommune, HOFOR, Projekterende landskabsarkitektfirma SLA og relevante aktører. Indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Vej og Parkafdeling, samt Miljø og Affald.

Faser

Klimaprojektet på Aage Knudsens Strøg er færdigprojekteret og vil blive anlagt i etaper i takt med at lokalplanernes realiseres. I. etape mellem Gunnekær og Kristine Pedersens Vej forventes anlagt i 2022.

De øvrige etaper forventes anlagt i 2024-2025.

Økonomi

Budget for Aage Knudsens Strøg er 55 mio. kr. Det forventes at HOFOR finansierer den hydrauliske del af projektet.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 37:

MERE KLIMATILPASNING OG BIODIVERSITET I BOLIGSELSKABERNE

Rødovre Kommune er en tæt bebygget bykommune, og mange af de grønne arealer i kommunen er ejet af boligselskaber. Rødovre Kommune vil derfor gerne samarbejde med boligselskaberne om at få mere biodiversitet og klimatilpasning på boligselskabernes arealer.

Ved at lave klimatilpasningsløsninger på overfladen, er der mulighed for at skabe nye attraktive udearealer og øge biodiversiteten. De nye udearealer kan indbyde til mere fysisk aktivitet, leg, læring, fordybelse og nye fælleskaber for boligselskabets beboere.

Der skal arbejdes for, at emner som klimatilpasning og biodiversitet bliver taget op på boligselskabernes styringsdialog møder, og der vil blive indkaldt til en workshop via Fællesrepræsentationen.

Rødovre Kommune vil endvidere arrangere en inspirationstur, hvor boligselskaber som allerede har etableret klimatilpasnings- og biodiversitetsprojekter kan fortælle om proces og erfaringer.

Klimatilpasningsprojekterne i boligselskaberne skal planlægges i synergi med den øvrige planlægning for klimatilpasning i Rødovre Kommune og i samarbejde med HOFOR.

Aktører

Rødovre Kommune, boligselskaber i Rødovre og HOFOR.

Faser

Efter vedtagelsen af Klimahandlingsplanen vil Rødovre Kommune igangsætte indsatsen for mere klimatilpasning og biodiversitet i boligselskaberne.

I 2023 vil Rødovre Kommune invitere boligselskaber i Rødovre Kommune til den første workshop om klimatilpasning og biodiversitet. Derefter vil der blive arrangeret en inspirationstur for boligselskaberne.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes medarbejderressourcer til planlægning og facilitering af workshops og til en inspirationstur for boligselskaberne, samt til koordinering og kortlægning af mulighederne for klimatilpasningsprojekter i boligselskaberne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 38:

HARRESTRUP Å

10 kommuner og deres forsyningsselskaber har indgået en aftale om at øge kapaciteten af Harrestrup Å samt sikre åens omgivelser mod oversvømmelser. Der er udarbejdet en plan kaldet Kapacitetsplan 2018, som beskriver en række delprojekter, der skal gennemføres over en periode på 20 år. Delprojekterne består i at indrette oversvømmelsesarealer langs vandløbet, fjerne flaskehalse, udvide den nederste strækning samt sikre brinkerne.

I Rødovre er planlægningen af et delprojekt omkring oversvømmelsesareal i Kagsmosen i fuld gang. Delprojektet ligger også i Herlev og København, og de tre kommuner deltager alle i arbejdet med Københavns Kommune som er projektleder. Kommende planlagte projekter i Rødovre er oversvømmelsesareal i Stadionparken/Krogeparken, brinksikring på to delstrækninger samt en mulig 2-delning af vandløbet på strækningen gennem Damhusdalen.

Aktører

Tværkommunalt samarbejde med følgende aktører; Albertslund Kommune, Ballerup Kommune, Brøndby Kommune, Frederiksberg Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Herlev Kommune, Hvidovre Kommune, Københavns Kom-

mune, Rødovre Kommune, Frederiksberg Forsyning, Glostrup Forsyning, HOFOR og NOVAFOS.

Faser

Projektet omkring oversvømmelsesareal af Kagsmosen er allerede igangsat.

De kommende delprojekter i Harrestrup Å kapacitets projektet løber frem til 2039.

Økonomi

Kapacitetsplan 2018 har en anslået anlægssum på 1,1 mia. kroner (2018-niveau), som fordeles mellem de deltagende forsyningsselskaber ud fra størrelsen af det befæstede areal i oplandet til Harrestrup Å. Fordelingsnøglen betyder, at vandselskabet i Rødovre skal dække 19,1% af udgifterne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Målet for Kapacitetsplan 2018 er at muliggøre skybrudssikring i oplandet, uden at risikoen for skadesvoldende oversvømmelser langs vandløbets forøges.

Det valgte sikringsniveau er en 100-års regn i 2048. Det er en del af aftalen, at der senere skal tages stilling til, om der er behov for yderligere tiltag efter 2048.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 39:

BIODIVERSITETSPLAN

Biodiversiteten er i Danmark nedadgående. Tabet af biodiversitet har stor betydning for vores samfund. Vi er afhængige af, at økosystemerne fungerer og leverer tjenester som rensning af vand, jord, luft og bestøvning af vilde planter og afgrøder. Ifølge forskerne er forringelserne af den biologiske mangfoldighed nu så omfangsrige, at der er tale om en økologisk krise, som kan sammenlignes med klimakrisen i omfang.

Ved at skabe mere biodiversitet i Rødovre, kan vi være med til at vende den udvikling og skabe flere varierede grønne områder, samt nogle mere naturnære og vilde områder i Rødovre.

Vi vil udarbejde en biodiversitetsplan, som vil indeholde en formålsbeskrivelse og kan derudover fx indeholde målsætninger om indsatsområder:

Kommunale arealer (ca. 25 %)

- Parker, grønne områder og Vestvolden
- Plejeplaner med fokus på biodiversitet
- Omlægning af drift til mere naturnær drift
- Skole - og dagsinstitutionsområdet
- Samarbejde om biodiversitet
- Plejehjem - og idrætsområdet
- Samarbejde om biodiversitet

- Byudvikling
- Samarbejde om biodiversitet i lokalplaner
- Veje og andre belagte områder
- Øvrige
- Træplan
- Plan for bekæmpelse af invasive arter

Private arealer (ca. 75 %)

- Kommunikation og formidling til borgere om muligheder for indsatser på private arealer
- Erhvervsområder
- Boligforeninger
- Parcelhushaver

Naturformidling og Kommunikation

Aktører

Relevante aktører og partnere kan være Danmarks Naturfredningsforening, boligselskaber og rådgivere inden for biodiversitet, Agenda 21-gruppen, naturvejledere, Park- og Naturafdelingen, Byplanafdelingen, Rødovre Kommunale Ejendomme, Miljø og Affald, og evt. øvrige afdelinger i Teknisk Forvaltning.

Faser

Forår 2023: Politisk godkendelse af biodiversitetsplan i DK2020.

Efterår 2023 - forår 2024: Udarbejdelse af biodiversitetsplan.
2024 og frem: Investeringsønsker på konkrete projekter fra planen.

Økonomi

Rådgiver honorar: 150.000 kr.
Medarbejdertimer: 500 timer.

Der er ikke afsat midler til rådgiverhonorar i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den. Efterfølgende er der behov for, at skal der politisk afsættes yderligere midler til udmøntning af biodiversitetsplanen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Flere træer og mere grønt i kommunen som vil optage CO₂ og derved skabe mindre CO₂ i atmosfæren, samt mindske varmeø-effekten.

Mål eller delmål

Målet er at skabe mere biodiversitet i Rødovre Kommune og større viden omkring biodiversitet blandt borgere, brugere og ansatte i kommunen. Herunder også smukke og varierede grønne områder, som er med at skabe højere trivsel og velvære samt flere varierede habitater, som sikres for eftertiden.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

FÆLLESSKABER

INDSATS 40:

BIODIVERSITETSEKSPERT - UD I DE PRIVATE HAVER

De seneste par år har der været en stigende interesse blandt både borgere og kommuner for vilde haver og dermed også mere biodiversitet. Ikke mindst har Miljøstyrelsen bidraget til interessen med konkurrencen om at blive Danmarks vildeste kommune, og Hjørring Kommune har yderligere inspireret os alle med sin spændende håndtering af naturen.

Vi ser derfor et behov for at nå ud til vores borgere, som ønsker råd og vejledning i forhold til omlægning eller ændring af deres eksisterende have.

Ved at give naturen mere plads fx ved vilde elementer i haverne, kan det skabe en større biodiversitet lokalt og tiltrække flere insekter, fugle og smådyr. Dette kan blandt andet ske ved at skære ned på græsplænsens areal. Græs agerer aggressivt og dominerende, så det udkonkurrerer mange andre arter, hvilket giver en lavere biodiversitet i haven.

Rødovre Kommune vil derfor med denne indsats stille en ekstern ekspert i biodiversitet til rådighed for private borgere, for at give dem råd og vejledning i, hvordan de lokalt kan øge biodiversiteten.

Eksperten i biodiversitet vil blive stille til rådighed 1-2 gange årligt, hvor borgerne aktivt skal tilmelde sig til en havevandring med inspiration til at øge biodiversiteten i egen have.

Vi ser to veje at gå i forhold til, hvordan borgerne kan en biodiversitetsekspert ud:

1. Det målrettes grundejerforeninger/ ejerforeninger, som efter først til mølle, kan tilmelde sig og få besøg i foreningen. Her er det foreningen, som er ansvarlig for at få deltagere med og finde frem til de antal haver i foreningen, som der skal besøges på en havevandring. Her samler man borgerne i geografiske fællesskaber.

2. Der udvælges et par temaer (fx børnenvenlige og vilde have, den ambitiøse have, den vilde have for begyndere), som borgere så kan tilmelde sig. Herefter organiseres havevandringerne med biodiversitetseksperter. Dette vil være tematiske fællesskaber, men kan være udfordret af logistik.

Om vi vælger den ene eller anden løsning, vil blive aftalt med den eksterne ekspert, da der er fordele og ulemper ved begge muligheder.

Indsatsen spiller også sammen med ”Mere liv i haven” og det skal løbende drøftes, hvordan de gensidigt kan styrke hinanden ved at opbygge stærke lokale fællesskaber rundt om temaet vilde haver og biodiversitet.

Aktører

Rødovre Kommune, Park- og Naturafdelingen samt Miljø og Affald. En ekstern ekspert/konsulent i biodiversitet som kan rådgive borgere, Rødovre grønne fællesskab, SAGIR og øvrige grundejerforeninger/ ejerforeninger.

Til formidling: Blomsterhandlerne i/uden for Rødovre Centrum og bibliotekerne.

Faser

Efteråret 2022: En ekspert i biodiversitet kontaktes og en kontrakt udarbejdes.

Foråret 2023: Første havevandring arrangeres og faciliteres i borgernes haver. Kommunen står for kommunikation af tilbuddet og evt. tilmelding.

Efter det første fulde år (efter pilotfasen), tages indsatsen op til revidering og det afklares, hvor indsatsen skal ændres/styrkes/koordineres yderligere med øvrige indsatser.

2024-2027: 1-2 gange årlig havevandring med biodiversitetseksperter.

Økonomi

De forventes, at der årligt skal afsættet mellem 30.000 – 50.000 kr. alt afhængig af brugen af ekstern biodiversitetseksperter. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres

den. Herudover skal der afsættes en lille andel medarbejderressourcer til kommunikation og opfølgning på indsatsen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Hvis flere haveejere fx lader træer og haveaffald blive på grunden samtidig med at øge andelen af blomster, træer og buske, vil en stor andel CO₂ optages. Hvorimod hvis træstammer og andet haveaffald bliver kørt til genbrugsstationen til afbrænding, udledes CO₂.

Mål eller delmål

At øge biodiversiteten i borgernes egne haver.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 41:

MERE LIV I HAVEN – FRA GRØN ØRKEN TIL LEVENDE BYNÆR NATUR

Mere Liv i Haven er et partnerskabsprojekt, som skal samle borgere i fællesskaber omkring en vedvarende forbedring af biodiversitet og grøn kvalitet på Rødovre Kommunes store samlede private haveareal. Borgere vil i fremtiden blive mødt med krav og forventning om, at de kan løfte en del af klimaopgaven. Man skal være i stand til at tage et kvalificeret valg, som gavner det fælles mål om at nedbringe CO₂-udledningen.

Mere liv i Haven indsatsen fokuserer på hvad man som borger kan gøre på egen matrikel, i fællesskab med andre borgere, som er i tråd med Rødovre Kommunes kommende Biodiversitetsplan. Borgere skal have mulighed for at engagere sig i et samarbejde om større biodiversitet, hvor der udveksles erfaringer og gode ideer. Vi er Sammen om Rødovre, også i de klimaopgaver, man møder fremover og helt naturligt skal være i stand til at gøre noget ved – gerne lige uden for egen dør.

En stor del af kommunens areal består af private haver og fælles grønne områder ved etageboliger. De fleste kan rumme en langt rigere diversitet af vilde planter og insekter, til glæde for både mennesker og natur. Rødovre Kommunes kan skabe bedre

forhold for naturen sammen med haveejere, andels- og boligforeninger. Arealet rummer et stort potentiale i forhold til at gøre den bynære natur robust, divers og samtidigt danne grundlag for vedvarende større binding af CO₂.

Filosofien er, at hver enkelt grundejer ikke kan gøre det hele alene, men at alle kan gøre noget. Grundejere og foreninger skal derfor mødes tværs af Rødovre Kommune og dannes fællesskaber, for deling af viden og praksis omkring hvordan en matrikel indrettes og vedligeholdes på en klimavenlig måde. Det skal på sigt danne grundlag for en mere hensigtsmæssig grøn dannelse inden for biodiversitet og havekultur.

Aktører

Projektet løftes af et partnerskab mellem Rødovre Kommune og relevante og anderkendte organisationer, som på professionel vis driver netværks- og videndelingsprogrammer for levende bynær natur fx Landsforeningen Praktisk Økologi (PØ), som driver programmet "Mere liv i Haven" med uddannelse af ambassadører i bynær biodiversitet og fællesskaber. Se link til udgivelse: [Haefte_VildNatur_A5_2oplag_.pdf](#) (merelivihaven.dk)

- Danmarks Naturfredningsforening (DN), som kortlægger private haver under kampagnen Giftfri Have.
- Dyrenes beskyttelse.

Rødovre Kommune: Miljø og Affald, Park- og Naturafdelingen, Bygningsafdelingen og Byplanafdelingen.

Faser

2023-2026:

- Etablering af samarbejde mellem Rødovre Kommune og samarbejdspartnere.
- Planlægning af indsats.
- Facilitering af netværk og borgergrupper på tværs af kommunens grundejere.
- Åbne arrangementer, uddannelse af borgere (program under PØ Mere liv i Haven).
- Fællesskaber overgår fremadrettet via PØ videndeling- og netværksplatform på merelivihaven.dk.

Økonomi

Overslag af poster i budget for 3 år:

Projektledelse: Etablering af samarbejde mellem aktører og partnerskaber, facilitering af møder, projektkoordinering Rødovre Kommune/samarbejdspartnere: 140.000 kr.

Kommunikation og formidling - materiale (digitalt/ tryk) og arrangementer: 35.000 kr.

Fordeling mellem partnere: Kr. Rødovre Kommune 60 %, Praktisk Økologi 30 %, Danmarks Naturfredningsforening 10 %: 25.000 kr.

Facilitering af fællesskaber i samarbejde med foreninger. Efter 3 år videreføres netværk til at blive selvkørende, overdragelse og videreførelse: 35.000 kr.

Dannelse af lokale netværk (opfølgning på eksisterende program i partnerorganisationer).

Netværksmøder og eksisterende platforme og Rødovre Kommunes hjemmeside: merelivihaven.dk, rk.dk, dn.dk. Udvikling af materiale til rk.dk.

Budget i alt på 235.000 kr. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen skal øge optaget af CO₂ fra de private grønne arealer. Biodiversiteten højes lokalt samt viden og praktisk erfaring blandt borgere.

Mål eller delmål

Mere biodiversitet i kommunen som helhed, og større viden omkring biodiversitet blandt parcelhusejerne. Forøgelse af insekt- og fugleliv og bidrag til grønne korridorer, i samspil med øget biodiversitet på omkringliggende offentlige eller private arealer. Flere varierede habitater, som sikrer levesteder for insekter og fugle.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

FÆLLESSKABER

INDSATS 42:

BØRNETRÆER PÅ PRIVAT GRUND

Plant et træ er et årligt tilbud for nybagte forældre, som kan få plantet et træ for deres barn, såfremt de tilmelder sig ordningen. Dette foregår ved, at Rødovre Kommune vælger art, placering på kommunalt areal samt planter og drifter træerne. Ligeledes arbejder Rødovre Kommune også på plant et træ-projektet på boligselskabernes arealer. Det vil sige, at interesserede boligselskaber henvender sig til Rødovre Kommune, ved ønske om at få plantet et vis antal træer på deres private arealer. Rødovre Kommune vurderer herefter hvilke af disse arealer, som er relevante fx ud fra betragtningen at placeringen skal kunne ses af omgivelserne og dermed have værdi for hele byen.

Indsatsen vil øge udplantning af børnetræer på boligselskabernes arealer. Dette gøres ved, at boligselskaberne selv udpeger arealerne, som kan være relevante for kommende træplacering, og aftaler i samarbejde med Rødovre Kommune hvilke træarter og størrelser der er passende. Rødovre Kommune står for plantningen og laver en aftale om kommende drift af de pågældende træer fremover, for at undgå uhensigtsmæssig beskæring. Derefter overdrages træerne til boligselskabet, som passer og plejer fremadrettet. Hvis et træ bliver udsat for hærværk eller dør, udskifter Rødovre Kommune træet.

Aktører

Rødovre Kommune, Park- og Naturafdelingen, Park- og Natur driftsfolk (gartnerne), Sekretariatet og GIS samt boligselskaberne.

Faser

April-maj: Oprette kontakt til boligselskaber, der giver tilbagemelding med relevante plantningsarealer.

Juni: Der laves udtræk over alle nyfødte rødovreborgere det seneste år. Årets plant et træ brev formuleres og fremsendes.

Juli-august: Brev udsendes, og nybagte forældre kan tilmelde sig ordningen. Imens planlægges konkrete plantningsarealer. Der søges ledningsoplysninger, tjekkes lokalplaner m.v., for at se om arealerne er mulige til at plante på.

September: Plantelisten for året færdiggøres med det endelige antal af træer og art. Oktober: Planteskole besøges inkl. deltagere fra boligselskabets bestyrelse, og træerne udvælges på stedet, samt beskæringsforhold gennemgås.

November: Træerne ankommer og plantes. Træskilteudkast laves, og skiltene bestilles.

December: Skiltene påsættes, træerne GPS-mærkes og træerne lægges på hjemmesiden. Der udsendes breve til forældrene om træplaceringer. Træerne overleveres efter plantningen til boligselskabet.

Økonomi

200 timer pr. år såfremt projektet kan indføres under det årlige Plant et træprojekt. Udbredelsen til boligselskabernes arealer kan kræve mere planlægningstid, end hvad der på nuværende tidspunkt afsættes til projektet.

CO₂-potentiale (Effekter)

CO₂-udledningen nedsættes og medfører positiv virkning af varmeø-effekten og biodiversitet over tid såfremt der vælges hjemmehørende træarter. Indsatsen kan med tiden bidrage med flere økologiske korridorer i byen.

Mål eller delmål

Større mængde af 'beskyttede' træer i byens 'træbank'. Træerne kan bidrage til byens grønne udtryk, samtidig med at der opnås et bedre samarbejde med boligselskabsarealer omkring den grønne udvikling, og viden om beskæring/pleje af alle boligselskabets træer. Øget samarbejde med boligselskaberne omkring en udvikling af deres udearealer og friarealer til at etablere en bæredygtig og velplanlagt træbestand, som giver værdi for både beboere, men også byens borgere.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

FÆLLESSKABER

FORBRUG

Generelt tegner der sig det billede af, at de rigeste lande har det største CO₂-aftryk og Danmark ligger i top 5 over lande med den højeste CO₂-udledning pr. indbygger. Ifølge CONCITO udleder en dansker i gennemsnit 17 ton CO₂ om året. Denne beregning er imidlertid stadig behæftet med en del usikkerhed. Den største udledning pr. borger fordeler sig på fællesforbrug, ting og sager, herunder tøj, elektronik og lignende, energi (til opvarmning af bolig), service og kommunikation og flyrejser. Flytrafik står blandt andet for 8 % af den globale opvarmning .

Ifølge data fra 'Energi og CO₂-beregneren' fra Energistyrelsen, udleder hver borger i Rødovre Kommune angiveligt 4,09 ton CO₂ pr. år. Mangel på data gør imidlertid, at en egentlig opgørelse endnu ikke er mulig at udføre.

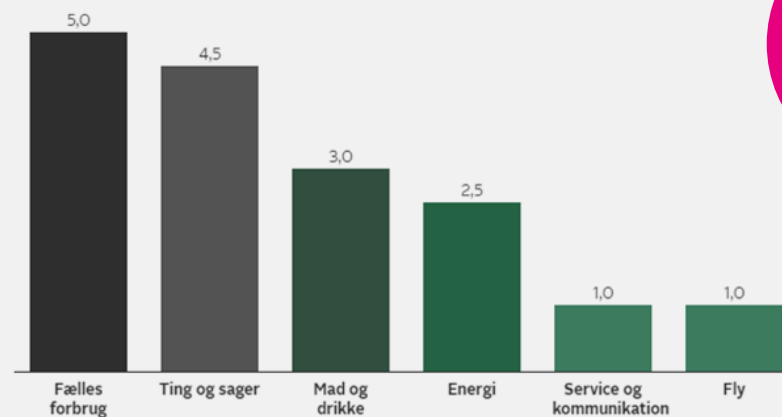
For at reducere CO₂-udledningen skal der ske en drastisk ændring i hver enkelt borgers forståelse og tilgang til, hvordan de kan træffe valg, der påvirker CO₂-udledningen. Det handler ikke bare om at vælge offentlig transport i stedet for at køre i bil, eller slukke for varmen eller lyset engang imellem.

Det er en kombination af hele vores forbrug set med hverdagsbrillerne på, fx hvilken type madvare du vælger i supermarkedet, hvor maden er produceret, og hvordan den er transporteret hertil.

Vi skal for at kunne leve op til Parisaftalens målsætning i 2050 have reduceret vores CO₂-aftryk fra 17 ton til 2 ton pr. indbygger. Det kan kun lade sig gøre, hvis vi forandrer vores forbrugsmønstre radikalt.

Gennemsnitsdanskerens udledning af drivhusgasser

Angivet i ton.

Kilde: Concito

OBS
OPLØSNING

Rødovre Kommune er i en rivende udvikling, dertil hører også en del nye byggerier og udviklingsprojekter. Dog sætter disse byggerier hovedsageligt deres aftryk i andre kommuner, fx cementproduktionen som findes i Aalborg, og tilskrives alene Aalborg Kommune, mens det reelle forbrug af cement sker lokalt i Rødovre. Denne problematik vil Rødovre Kommune forsøge at adressere og bearbejde gennem hovedtemaet "Forbrug".

Rødovre Kommune vil gerne gå forrest i forhold til at undervise vores unge borgere i bæredygtighed og klima. Og særligt andelen af unge borgere er stor i kommunen. Der findes 7 folkeskoler inden for kommunegrænsen, heriblandt også et helhedstilbud for børn med et eller flere handicap samt et ungecenter der rummer 10. klasser. Det samlede elevantal i skoleåret 2021/2022 udgør 4.166 elever.

Rødovre Kommune har et fælles kommunalt Åben Skole program med obligatoriske læringsforløb, hvoraf flere understøtter undervisning i og læring om FN's verdensmål, klima, miljø og bæredygtighed. Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb inden for disse emner.

Tinderhøj Skole er kommunens grønne profilskole, som særligt fokuserer i undervisningen på klimaspørgsmål og natur og bæredygtighed. Skolen modtog for femte gang det grønne flag af Friluftsrådet i 2021. Ikke kun viden om klima og miljøet, men også teknologisk udvikling vægtes højt i undervisningen.

Derfor arbejder alle kommunens 7 folkeskoler efter en politisk vedtaget læseplan for teknologi og innovation, der understøtter alle elever i at tilegne sig innovative kompetencer og viden om samt færdigheder inden for teknologi. På den måde styrker vi de kommende generationer til at kunne forholde sig kritisk konstruktivt og bidrage med innovative løsninger på ikke mindst de klimamæssige udfordringer, som verden står over for. Hermed er der et øget fokus på at påvirke de unge borgeres adfærd og ageren i forhold til vores samlede CO₂-aftryk.

For at nå i mål med vores ambition om CO₂-reduktion inden 2030 og 2050 er vi derfor nødt til at se på både borgernes adfærd, kommunens indkøbsadfærd, forbruget af CO₂-tunge ressourcer og hvordan vi sammen tilgår disse svære områder i fællesskab.

5 ton CO₂

Stammer fra fælles forbrug

2,5 ton CO₂

Stammer fra energiforbrug

4,5 ton CO₂

Stammer fra ting og sager

1 ton CO₂

Stammer fra service og kommunikation

3,0 ton CO₂

Stammer fra mad og drikke

1 ton CO₂

Stammer fra brug af fly

INDSATS 43:

PEJLEMÆRKER – BÆREDYGTIGHEDSTILTAG MED HENBLIK PÅ NY INDKØBSSTRATEGI

Den offentlige sektor indkøber årligt for omkring 300 mia. kr., og har derfor en stor indflydelse på indkøbsmarkedet. Rødovre Kommunes andel heraf er 561 mio. kr., og vores indkøb har derfor en stor betydning for både klima og miljø. Derfor inddrages miljø- og klimamæssige hensyn i planlægningen af Rødovre Kommunes indkøb og medvirker til at understøtte den løbende bæredygtighedsindsats, jf. Rødovrestrategi 2020 og senest vedtagne plan for Bæredygtighedsindsats 2021.

Indkøb & Jura vil i 2022/2023, og i fortsættelse af Klimahandlingsplanen, arbejde på identifikation af udvalgte pejlemærker for hvilke bæredygtighedstiltag der kan indarbejdes i ny indkøbsstrategi. Arbejdet vil tage udgangspunkt i Udbudslovens rammer for at stille bæredygtige kriterier i udbud, kortlægning af teknisk markedsmodenhed for udvalgte tiltag, og under hensyntagen til tiltagenes evidens (hvis det er muligt at fremskaffe data herfor).

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb & Jura, og relevante medarbejdere inden for DK2020-projektledelsen.

Faser

I 2022/2023: Igangsættes arbejdet med identifikation af udvalgte pejlemærker for bæredygtige tiltag, som skal indarbejdes i en ny indkøbsstrategi.

Økonomi

Hvorvidt bæredygtige indkøb medfører øgede udgifter er uafklaret. Det må påregnes at tiltag om bæredygtige indkøb vil medføre øgede udgifter til indkøb. Økonomiske konsekvenser forbundet med tiltag om bæredygtige indkøb vil blive forelagt politisk i forbindelse med indkøbsstrategien forlægges politisk.

CO₂-potentiale (Effekter)

De bæredygtige pejlemærker i den nye indkøbsstrategi vil bidrage til en reduktion af kommunens samlede udledning af CO₂, herunder med særligt fokus på reduktionen eller substitution af engangsplast.

Mål eller delmål

Eksempler på pejlemærker i den nye indkøbsstrategi:

- Afdækning af et realistisk måltal for andelen af miljømærkede, økologiske produkter og genbrugsprodukter for kommunens samlede vareindkøb, herunder indkøb af grøn strøm til kommunens eget forbrug.
- Afdækning af muligheden for skift til bæredygtige tømidler ved kommunes glatførebekæmpelse. Skiftet vil kunne ske inden for rammerne af den SKI-forpligtende aftale 50.80.
- Afdækningen af muligheden for nedbringelse af kommunens leverandører med ensartet varesortiment, med henblik på at reducere mængden af transportleverancer til kommunen.
- Afdækning af kommunens indkøb af transporttydelser, (ikke Servicebussen). Omstilling af kommunens egen bilflåde til el behandles i særskilt arbejdsgruppe.

INDSATS 44:

ETABLERING AF MARKEDSPLADS FOR GENBRUGSMØBLER

Indsatsen vil igangsætte en etablering af elektronisk markedsplads for genbrugsmøbler og andet kontorinventar i Rødovre Kommune, samt depot på rådhuset for rådhusets egne møbler til genbrug.

Den elektroniske markedsplads etableres i Rødovre Kommunes eksisterende e-handelssystem RAKAT. Forvaltninger og enheder indmelder en beskrivelse og foto af genbrugsmøblet, samt hvor genbrugsmøblet kan afhentes og evt. besigtiges, til e-handelskoordinatoren i Indkøb & Jura. Genbrugsmøblet vil så kunne ”handles” gennem RAKAT. Kommunens samlede indkøb af kontorinventar på den SKI-forpligtende aftale på kontormøbler gennem RAKAT, udgjorde i 2021 335.000 kr.

Aktører

Alle forvaltninger og enheder i Rødovre Kommune, herunder et særligt samarbejde med Affald og Genbrug. Indkøb og Jura faciliterer projektet.

Faser

2022/2023: Etablering af et depot i rådhusets kælder fordrer først og fremmest at der frigives plads i kælderen.

Der er allerede igangsat et større oprydningsarbejde i 2021, der dog forventes at række godt ind i 2022. Afslutningsvist skal der gøres noget reklame for depotet og de muligheder, det bringer med sig.

Økonomi

Indsatsen vil forventeligt på sigt lede til besparelse ved indkøb af nyt kontorinventar.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen vil give en reduktion i udledningen af CO₂ fra Rødovre Kommune. Ved at genbruge flere møbler og kontorinventar, skal mindre ligeledes også produceres, og her er der et stort CO₂-aftryk at hente. Herudover kan indsatsen rykke med medarbejdernes adfærd i forhold til genbrug.

Mål eller delmål

Reducere udsmidning af møbler og andet kontorinventar, som fortsat har lang levetid, og dermed også kan leve videre andre steder i kommunen.

INDSATS 45:

ØKOLOGISK BESPISNING I DAGINSTITUTIONERNE

Rødovre Kommune ønsker, at alle daginstitutioner i kommunen så vidt muligt køber økologisk mad og arbejder med at gøre børnene madmodige. Rødovre Kommune vil undersøge mulighederne ved at tilbyde så vidt muligt økologisk, sund, lokal og klimavenlig mad i kommunens daginstitutioner, herunder eventuelle konsekvenser for fx de forældrebetalte madordninger.

Aktører

Rødovre Kommune, Børne- og Kulturforvaltningen m.fl.

Faser

Indsatsen behandles som en budgetresolutionen i Kommunalbestyrelsen i maj 2022. Indsatsen skal undersøges nærmere og vil blive opdateret efter behandlingen i Kommunalbestyrelsen, men faserne vil bl.a. bestå af oplæring af personale i økologisk mad, herunder indkøb af økologisk mad og økologiske retter med f.eks. mindre kød, kortlægning af muligheder og omkostninger ved omstilling til økologisk mad mm.

Økonomi

Den forventede udgift til efteruddannelse af personale afholdes indenfor eksisterende budgetter.

I forhold til dagtilbuddenes mulighed for at indkøbe så vidt muligt økologiske råvarer inden for de eksisterende budgetter, vil der være behov for en analyse af den eksisterende økonomiske tildelingsmodel, da de større dagtilbud generelt har lettere ved at få økonomien til at række i forholde til økologisk bespisning end de mindre dagtilbud.

CO₂-potentiale (Effekter)

CO₂-potentialet skal undersøges nærmere og vil blive kortlagt efter budgetresolutionen i maj.

Mål eller delmål

Målet med økologisk bespisning er, at alle daginstitutioner så vidt muligt køber økologisk mad.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 46:

BÆREDYGTIGHED I SKOLERNE (ÅBEN SKOLE)

I Rødovre Kommunes skoler arbejder alle børn og unge med undervisning og læring om klima, miljø og bæredygtighed. Skolerne benytter således en række fælleskommunale obligatoriske læringsforløb på forskellige klassetrin, der med varierende tilgange alle har til formål at styrke elevernes viden om klima, affaldshåndtering, genbrug, bæredygtighed, FN's Verdensmål, teknologi og innovation mv. Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb inden for disse emner. Se blandt andet særskilt oversigt for Tinderhøj Skole – Rødovres grønne profilscole. Der er en forventning om, at dette fokus på klima fortsættes i kommende skoleår.

Fælleskommunale klimaforløb:

- 1. klasse: Besøg på Energi og Vand (HOFORS Skoletjeneste). Læring om el, energi, vand, kraft, varme og spildevand.
- 3. klasse: Besøg på Vestforbrænding og/eller genbrugsstationen. Læring om affaldshåndtering, sortering, genbrug og bæredygtighed.
- 5. klasse: Besøg i FN Byen eller virtuelt forløb om Verdensmålene (FN's skole-

tjeneste YOUNG) Besøg på TekX med forløbet Planet X. Læring om ansvarligt forbrug og produktion samt læring om Verdensmålene.

- 6. klasse: Besøg på TekX med forløbet Grønne oaser på byens tage. Eleverne arbejder med bæredygtighed, klimaforandringer, idégenerering og produktion.
- 7. klasse: Den innovative projektopgave. Eleverne arbejder med FN's Verdensmål, løsning af virkelige problemstillinger med brug af teknologi og innovation.
- 9. klasse: Besøg på Vestforbrænding. Eleverne arbejder i laboratorier med forløbene Powerlab eller Wastelab. Der sættes fokus på, hvordan affald udnyttes bedst muligt, hvordan energien udnyttes til strøm og fjernvarme og hvordan teknologien bagved fungerer.

Aktører

Rødovre Kommune, Børne- og Kulturforvaltningen, Vestforbrænding, HOFORS Skoletjeneste og FN Byen.

Faser

Klimaforløbene er opdelt efter klassetrin indtil 9. klasse, og tema for hvert klassetrin varierer.

Økonomi

Klimaforløbene er en del af det eksisterende budget inden for området.

CO₂-potentiale (Effekter)

Uddannelse og viden omkring klima, miljø og bæredygtighed vil kunne føre til adfærdssændringer hos eleverne på kommunens folkeskoler, som kan drive den bæredygtige udvikling i den rigtige retning.

Mål eller delmål

Målet med klimaforløbene gennem folkeskolens klassetrin er, at eleverne bliver bekendte og undervist inden for klima, miljø og bæredygtighed. Alt sammen for at styrke elevernes viden om klima, affaldshåndtering, genbrug, bæredygtighed, FN's Verdensmål, teknologi og innovation mv.

Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb inden for disse emner.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 47:

KLIMAVENLIG MADKULTUR I SKOLEN

Det er vigtigt, at have viden om en sund og klimavenlig madkultur, så vi kan øge bevidstheden om det klimaaftryk, som vores valg i køkkenet afsætter. For at øge viden om en sund og klimavenlig madkultur blandt især de unge borgere i kommunen skal alle skoler derfor tilbyde et undervisningsforløb i sund og klimavenlig madkultur og madlavning, i forbindelse med undervisning og læring i faget madkundskab.

Elever og lærere på kommunens skoler introduceres til og vejledes i klimavenlig madkultur og i, hvordan der kan tilberedes sunde og bæredygtige måltider på en energibesparende og klimavenlig måde.

Aktører

Rødovre Kommune, Skoleområdet (børnekulturkonsulenten og/eller koordinerende konsulent fra Børne- og Kulturforvaltningen), madkundskabslærerne fra alle skoler og ekstern aktør inden for bæredygtig og klimavenlig madlavning.

Faser

Forår 2023: Kontakt til og indgåelse af samarbejdsaftale med ekstern aktør inden for klimavenlig madlavning og madkultur.

Skoleåret 2023/24: Kompetenceforløb med ekstern samarbejdspartner for madkundskabslærere på alle kommunens skoler med henblik på, at lærerne fremadrettet selv kan undervise skolernes madkundskabsklasser i et sundt og klimavenligt madkundskabsforløb.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes 42.000,- kr. til kompetenceudviklingsforløbet. 6.000,- kr. pr. skole pr. forløb. I hvert af de syv forløb deltager skolens madkundskabslærere og en klasse sammen med ekstern samarbejdspartner/kok med speciale i sund, bæredygtig og klimavenlig madlavning. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Adfærdændringer i forhold til kostvaner skærer især ned på mængden af kød og mejeriprodukter, som har en tydelig effekt på CO₂-aftrykket.

En reduktion på 2.700 ton CO₂ pr. år kan potentielt sikres, hvis børn i den kommunale folkeskole og deres forældre spiser bælg-

frugter (fx bønner, ærter, linser, jordnødder mv.) eller kylling fremfor indtag af 130 gram oksekød. Dette vil være en halvering af det ugentlige oksekødsforbrug, som ligger på 260 gram. Hvis familierne helt holder op med at spise oksekød kan effekten fordobles til 5.400 ton CO₂ pr. år.

Mål eller delmål

Alle skoler skal tilbyde undervisning i sund og klimavenlig madkultur og madlavning herunder affaldssortering i forbindelse med undervisning og læring i faget madkundskab.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

INDSATS 48:

PLASTSTRATEGI - IMPLEMENTERING

Rødovre Kommunes Plaststrategi blev vedtaget i oktober 2021 og indeholder indsatser, som skal nedbringe, substituere eller erstatte brugen af engangsplast med mere bæredygtige alternativer. Indsatserne vedrører kommunens daginstitutioner, plejehjem, hjemmeplejen og den kommunale rengøring.

Fra januar 2022 er overtrækssko i kommunens daginstitutioner blevet afskaffet. Overtræksskoene substitueres med sutsko og/eller skofrie zoner. Derudover arbejdes der på udskiftning af nuværende beholdere til opvaskemiddel med faste sæbebeholdere med doseringspumpe, som skal sikre korrekt dosering af opvaskemiddel og dermed undgå unødigt spild. Indsatserne er permanente.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 12 mdr. hos to af kommunens plejehjem, hvor beboernes medicinbægere vil blive erstattet med et mere bæredygtigt alternativ (glas, pap eller fx sukkerrør). Derudover vil der blive arbejdet på en løsning, som kan reducere forbruget af engangsplastik bakker (PET-bakker) fra plejehjemmenes produktionskøkkener og cafeer.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 12 mdr. hos en afgrænset del af hjemmeplejen, hvor plastikposer med snoretræk til sårpleje

m.m. erstattes af stofposer med snoretræk. Der vil blive lagt vægt på partnerskaber med lokalsamfundet, materiale, pris og den cirkulære økonomi, når stofposerne skal indkøbes. Der vil også være fokus på at reducere forbruget af overtrækssko.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 6 mdr. på Broparken Ældrecenter, hvor plastikposer i skraldespande til papirhåndklæder fjernes. Herudover vil rengøringen sørge for, at engangsklude med indhold af mikroplast bliver substitueret med klude uden indhold af mikroplast.

Aktører

Rødovre Kommune, Miljø og Affald, Dagtilbudsområdet, Rødovre Kommunale Rengøring, Hjemmeplejen, Plejehjem og Indkøb samt leverandører af mere bæredygtige alternativer (lokale leverandører, hvis muligt), såsom Rebag (plastikfri fødevareemballage) og beskyttede værksteder i Rødovre Kommune.

Faser

2021-2022: Implementering af indsatserne.
2022-2023: Forsøgsordningerne på 12 og 6 måneder evalueres og eventuel implementering i resten af kommunen.

Økonomi

Udgifterne indgår i de berørte områders/afdelingens eksisterende budget.

CO₂-potentiale (Effekter)

Fjernelse af overtrækssko giver en besparelse på 0,2 ton CO₂, og yderligere kan spares 0,33 ton CO₂, hvis 100 kg plastik i medicinbægre, plastikposer i spande til brugte papirhåndklæder og engangsposer kan erstattes med alternative løsninger. De beregnede CO₂-effekter vedrører CO₂-udledningen forbundet med forbrændingen af plastikaffaldet. Indregnes også energiforbruget forbundet med produktionen af plastik er CO₂-reduktionen omkring dobbelt så stor. CO₂-udledningen for alternativerne til plast er ikke opgjort.

Mål eller delmål

Plaststrategien skal sikre, at kommunens forbrug af engangsplast reduceres, erstattes eller substitueres, og at CO₂-forbruget dermed også nedsættes. Herudover skal Plaststrategien bidrage til at realisere Danmarks nationale plasthandlingsplan, og indsatserne er forhåbentligt startskuddet til, at borgere og virksomheder i kommunen begynder at kigge på deres forbrug af engangsplast og bliver mere bevidste om at træffe bæredygtige valg.

INDSATS 49:

VELKOMSTPAKKE TIL NYE BORGERE

Indsatsens formål er, at nytilkomne virksomheder og borgere informeres om, at Rødovre Kommune som følge af DK2020 projektet har udarbejdet en ambitiøs Klimahandlingsplan, som også tager udgangspunkt i Rødovre strategiens fokus på bæredygtighed og samspillet med FN's verdensmål. Alt dette påvirker den måde kommunen i samspil med borgere og virksomheder tilgår bæredygtighed og i den forbindelse helhedsorienterede løsninger.

Konkret er indsatsen, at de eksisterende velkomstpjecer til henholdsvis borgere og erhverv tilpasses ved en redigering, inden næste oplag trykkes og udsendes. Den nuværende velkomstpjece indeholder; beskrivelse af frivillige foreninger, idræt, sport og fællesskaber, kulturoplevelser gennem året, krav om sortering af affald, kontakt til borgerservice, beskrivelse af dagtilbud, skolerne, seniorliv og sundhedstilbud.

Næste oplag skal derfor indeholde mere viden omkring den bæredygtige udvikling i kommunen.

Aktører

Rødovre Kommune, Stab for Politik og Kommunikation og Teknisk Forvaltning.

Faser

Stab for Politik og Kommunikation kortlægger behovet for redigering i forhold til, hvornår der skal trykkes og udsendes nye oplag af "Velkomsthilsen".

Når de nuværende oplag er nede på et niveau, så der skal trykkes nye, nedsætter Stab for Politik og Kommunikation og Teknisk Forvaltning en arbejdsgruppe, der indarbejder de redaktionelle ændringer og får dem godkendt af Borgmesteren.

Økonomi

Det forventes, at udgiften afholdes inden for det budget, der i forvejen er afsat til "Velkomsthilsen".

CO₂-potentiale (Effekter)

Den fortsatte boligbygning i Rødovre forventes de næste 5-10 år, at medføre en vækst på ca. 6.300 borgere. Med Velkomstpakken antages det at både virksomheder og borgere, hurtigt bliver sat ind i, hvad det er for en retning kommunen ønsker i forhold til klima og bæredygtighed. Samt betydningen af, at borgere og erhvervsliv arbejder i samme retning, hvis vi skal nå i mål med 70 % CO₂-reduktion i 2030 og nul-nettoudledning i 2050.

Mål eller delmål

Inden udgang af 1. halvår 2022 skal "Velkomsthilsen" til erhverv og borgere indeholde en tekst, der tydeliggør kommunens ambitioner i forhold til den grønne omstilling og bæredygtighed, samt nødvendigheden af, at alle i fællesskab medvirker til at løfte den grønne dagsorden.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

INDSATS 50:

STRATEGI FOR ØGET GENANVENDELSE FRA NEDRIVNINGER

Bygge- og anlægsbranchen står for omkring 40 % af samfundets ressource- og energiforbrug og 1/3 af den samlede danske affaldsmængde. Der ses et nationalt behov for ændring inden for branchen, hvis vi skal kunne mindske mængden af affald og få en mere bæredygtig byggebranche. Kortlægning af gamle bygninger kan være med til at skabe et overblik over, hvor stort potentialet er i vores eksisterende bygningsmasse. I bygninger før 1950'erne vil der i højere grad være mulighed for genanvendelse af materialerne, fordi der ofte er brugt gode og holdbare materialer. Bygninger efter 1950'erne kan derimod skabe udfordringer i forhold til skadelige stoffer såsom PCB og asbest.

Det er derfor en oplagt mulighed at kigge på, hvordan vi i Rødovre Kommune bliver bedre til at arbejde med cirkulært byggeri i forbindelse med nedrivning af udtjente bygninger og opførelse af nye.

Rødovre Kommune skal derfor udarbejde en strategi for genanvendelse af materialer fra egne nedrivningsmodne bygninger, som kan genanvendes i kommunens nye byggerier eller i samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Indsatsen vil være med til at støtte op om Indenrigs- og

boligministeriets Nationale strategi for bæredygtigt byggeri.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald, Bygningsafdelingen samt nedrivningsfirmaer.

Faser

- Rødovre Kommune skal foretage en ressourcekortlægning ved nedrivninger. Dette kan dermed skabe et overblik over type og mængde af ressourcer vi med fordel kan genanvende direkte ved nyt byggeri.
- En strategi for genanvendelse af materialer fra nedrivninger skal udarbejdes inden for perioden 2023-2026.

Økonomi

Anslået 50.000 kr. til ekstern rådgivning og vejledning. Der er ikke afsat midler til indsatsen i det eksisterende budget. Såfremt indsatsen fremmes i budgetdrøftelserne gennemføres den.

CO₂-potentiale (Effekter)

Genanvendelsen af byggematerialer vil nedsætte behovet for produktion og transport af nye materialer og dermed nedsætte CO₂-udledningen betydeligt. Det

vil samlet set give en CO₂-reduktion på 60 ton i 2030. Størstedelen af CO₂-gevinsten vil ikke blive afspejlet i Rødovre Kommunes energi og klimaregnskab, fordi den relaterer sig til produktion af byggematerialer.

Mål eller delmål

Målet er at genanvende de mulige byggematerialer fra egne nedrivningsmodne bygninger. Der kan ikke fastsættes et mål for, hvornår genanvendelsen når et vis niveau i det samlede bygningsregnskab.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

Transparent metode til prioritering af tiltag

Metode til prioritering af tiltag er foregået i to steps. Dels er indsatsernes CO₂-effekt blevet undersøgt og dokumenteret, hvor dette var muligt. Således er de mest effektive indsatser i forhold til CO₂-reduktion blevet fremhævet og prioriteret højt.

Derudover har Rødovre Kommunes Klimaudvalg diskuteret indsatserne i lyset af sammenspillet mellem CO₂-reduktion og identificerede merværdier.

Klimaudvalget har på et møde i december 2021 gennemgået og diskuteret 20-25 af indsatserne. Udvalget har dels drøftet om de identificerede merværdier var fyldestgørende – altså om der manglede vigtige merværdier – og derudover drøftet effekten af merværdierne ud fra en lav-middel-høj-skala.

Dernæst har udvalget sat indsatserne op i en matrix for at fremhæve, hvilke indsatser udvalget så som vigtige – både alene med afsæt i CO₂-reduktion og i sammenhæng med merværdierne.

Rimelig og retfærdig fordeling af gevinster

Under udarbejdelse af planen er et udvalg af borgere, politikere, foreninger, virksomheder og frivillige organisationer blevet inddraget i udviklingen af indsatser og prioriteringen gennem Klimaudvalget. S sammensætningen er delvist udvalgt på baggrund af kommunens sammensætning af borgere, virksomheder mv. Herudover har de unge i Rødovre været inddraget på to forskellige måder:

I Rødovre har ungepanelet bidraget til dialog og idéudvikling under temaet "Hvordan kan vi gøre Rødovre mere bæredygtig". De har bidraget med en fortælling om, hvordan ungdommen i Rødovre forholder sig til denne problemstilling og de har lavet en lille mini-idéudvikling over initiativer og

tematikker. Deres fortælling bruges som baggrundsviden i indsatserne og deres konkrete ideer tages med videre i arbejdet i relevante indsatser.

Derudover er en gruppe sårbare unge med tilknytning til jobcenteret og 'Springet' blevet inviteret ind til at bidrage til ideer til indretningen af det grønne areal i forbindelse med projektforslaget om Rødovre Parkvej med fokus på forøgelsen af biodiversitet.

Inddragelsen af sårbare unge samt andre sårbare grupper i lokalsamfundet, vil i høj grad foregå konkret og lokalt forbundet med de indsatser, hvor den gældende målgruppe vil blive berørt.

I forbindelse med klimatilpasning vil der ske borgerinddragelse i de projekter, som medfører synlige ændringer i byrummet. Nogle klimatilpasningsprojekter kan kun gennemføres på private arealer, og Rødovre Kommune har i flere år haft et godt samarbejde med vores almennyttige boligselskaber, hvor flere projekter med forsinkelse eller afkobling af regnvand allerede er gennemført. Disse projekter skaber i flere tilfælde øget rekreativ værdi i de almennyttige boligafdelinger til glæde for beboerne.

Identifikation af barrierer

De 50 indsatser i Klimahandlingsplanen skal realiseres i implementeringen efter den politiske godkendelse af planen. Under udarbejdelsen af indsatserne er der både blevet screenet, og

taget højde for eventuelle udfordringer for implementeringen fx i form af økonomi, faser, lovgivning mv. Enkelte indsatser lægger op til en opstartsfasen med forundersøgelser/kortlægninger, som i sidste ende kan påvirke implementeringen af den pågældende indsats. Alt dette vil blive ajourført i forbindelse med den årlige evaluering af Klimahandlingsplanen, hvor der på baggrund af en monitorering og evaluering af udviklingen kan foretages konkret risikostyring, som kan ændre eller omprioritere indsatsernes faser.

For den største del af de 50 indsatser er der allerede afsat økonomi. For de resterende indsatser vil den nødvendige økonomi indgå i kommunens budgetproces.

Omstilling til grøn transport er Rødovres største udfordring

Trafikken forventes at stige som følge af befolkningsvækst, øget vejinfrastruktur, økonomisk vækst og at folk pendler længere. Ifølge Energistyrelsens Klimafremskrivning forudsættes der en årlig vækst på 1,69 % frem til 2040 for personbiler. Udfordringerne med omstillingen til grøn transport er, at den er afhængig af den politiske rammesætning fra regeringen og EU, teknologiske udvikling og rådigheden af råstoffer til fx batterier. Dette medfører uforudsigelige risici i fremtiden. Det tyder på, at størstedelen af persontransport omstilles til elektriske løsninger, men dette forudsætter i høj grad en fungerende og bred el-infrastruktur ikke kun i Danmark, men i hele Europa. Herudover skal en hurtig og sikker ladning af elbiler sikres ikke kun hjemme, men også på arbejdspladser og under langdi-

stancekørsel. Foruden etablering af ellandestandere, så skal der kigges ind i en kæmpe samfundsmæssig investering i et mere robust elsystem, grundet den øgede tilslutning til elnettet.

Kommunen spiller en afgørende rolle i lokalt at igangsætte udbredelsen af ellandestandere rettidigt, og at kommunerne kan samarbejde om den fælles udfordring, både kommunalt, borgerrettet, med virksomheder og boligselskaberne.

Den tunge transport og gennemkørsel på kommunens veje og langs Motorring 3 forventes at stige de kommende år. Her er det op til regeringen at skabe nogle rammer, som kan skubbe den tunge transport i en mere bæredygtig retning.

Udviklingen for transportområdet understreger, at indsatsene der fremmer omstilling til grøn transport og få flere borgere til at tage cyklen, er nødvendig for, at vi kan nå i mål med CO₂-reduktionen på 70 % i 2030.

Energi og varmeplanlægningens udvikling

Vi kan som kommune se ind i store udfordringer, hvis borgere, virksomheder og almene boligselskaber ikke vælger at udskifte deres energikilder til mere grønne alternativer, og energioptimere deres boliger/ejendomme. Derfor er kommunens rolle som facilitator og samarbejdspartner et utrolig vigtigt element i at rådgive og inspirere borgerne til at træffe de nødvendige beslutninger for at udskifte varmekilder, energirenovere mv. Vi forventer fortsat, at en stor andel af husstande og virksomheder er tilkøbt fjernvarmen inden

2030, og særligt efter den nuværende situation på det europæiske energimarked.

Det lokale forbrugs udvikling

Danskernes privatforbrug svarer til mere end 60 % af det samlede forbrugsbaserede klimaaftryk. Siden vedtagelsen af Klimaloven er der blevet lavet en række aftaler og initiativer, som skal være med til at reducere danskernes privatforbrug. Disse nye tiltag vil være rettet mod de mest klimabelastende dele af husholdningernes forbrug, som er transport samt føde- og drikkevarer. De besluttede tiltag skulle gerne føre til grønnere og mere klimavenlige spisevaner, reducere udledningen af transport grundet skiftet fra benzin og diesel til el, øge affaldssorteringen og genanvendelse samt reducere aftryk fra el og varme ved grønne boliger med vedvarende energi. Herudover skal landbruget løfte en stor del af den grønne omstilling, som kan bidrage til at reducere CO₂-udledningen fra føde- og drikkevarer.

Indsatsene i Klimahandlingsplanen, som er inddelt under hovedtemaet forbrug, skal derfor være med til at løfte men også sikre, at vi når i mål med de nye tiltag. Her har kommunen igen en vigtig rolle både i forhold til facilitering og samarbejde, men også inden for rollen som virksomhed.

Klimatilpasning

Den største udfordring for implementeringen af indsatsene inden for hovedtemaet klimatilpasning er de lovgivningsmæssige rammer og mulighederne for finansiering. Disse er blevet

ændret flere gange siden arbejdet med klimatilpasning gik i gang for 10 år siden, hvilket har skabt usikkerhed og stilstand i arbejdet.

Herudover er de fysiske rammer en udfordring, fordi Rødovre allerede er en fuldt udbygget by. Det er eksempelvis svært at finde egnede områder til forsinkelse og rensning af hverdagsregn, når vi ønsker at separatkloakere i forbindelse med byfornyelse som en del af indsatsen for klimatilpasning.

Endelig kan det kommunale anlægsloft være en forhindring i forhold til at skabe merværdi ved klimatilpasningsprojekter, da sådanne projekter eksempelvis skal konkurrere med udvikelse af kapaciteten i kommunens skoler og daginstitutioner, som er nødvendig, når befolkningen vokser. Mulige løsninger kan være at søge om fondsmidler til nogle projekter eller at udføre projekter på tidspunkter, hvor der er luft i forhold til det kommunale anlægsloft.

Manko

Den nuværende beregnede manko (rest af CO₂-udledning) i 2050 er -5 ton CO₂. Som følge af indsatser i målsætnings-scenariet går udledningen i netto nul, grundet de forudsætninger vi har angående CCS på el- og varmeproduktionen i kommunen. Her antager vi, at der kommer 50 % CCS (også kaldet CCS, Carbon Capture & Utilization) på affaldskraftvarme, således at en del af kommunens elforbrug og fjernvarme-forbrug vil udlede en negativ mængde af CO₂. CCS bidraget er nok til at udligne de tilbageværende udledninger fra transportsektoren og øvrige udledninger, der er tilstede i 2050.

Side 118

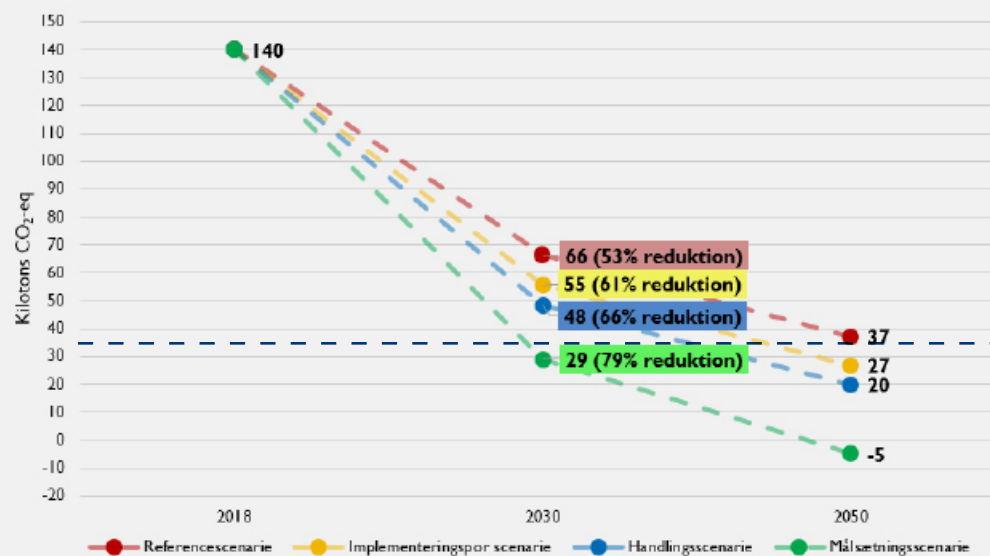
Udviklingen i CO₂-udledningen i 2050, på baggrund af målsætningsscenarioet kan ses på figur 10.

EA Energianalyse har udarbejdet et scenarietværktøj for Rødovre Kommune, som muliggør at kommunen selv efterfølgende kan ajourføre mankoen i forbindelse med den årlige afrapportering og den 5-årige revurdering af Klimahandlingsplanen.

De sektorer som fortsat vil udlede CO₂ i 2030 er transport, individuel varme, fjernvarme, elektricitet og øvrige udledninger. Derfor vil Rødovre Kommune fokusere ekstra på disse sektorer i den kommende revurdering af Klimahandlingsplanen. Det er forventningen, at fordelingen på sektorerne også er gældende på nationalt niveau, og Rødovre Kommune vil derfor, hvor det er muligt, indgå partnerskaber for at finde løsninger til netop disse sektorer.

OBS
OPLØSNING

CO₂-udviklingen i scenarier

Monitorering, evaluering og revision af Klimahandlingsplanen

Med denne Klimahandlingsplan følger en række indsatser, der skal sikre CO₂-reduktioner og klimarobusthed gennem klimatilpasning frem mod 2030 og 2050. Nogle af indsatserne er kommunen allerede i gang med at implementere, og andre er nye tiltag, der skal igangsættes efter vedtagelsen af Klimahandlingsplanen.

Under hver enkel indsats i søjle 3 er faserne for implementering beskrevet i detaljer, og en årlig evaluering vil skulle igangsættes, for at sikre, at indsatserne følger de angivne fremskridt i implementeringssporet.

Rødovre Kommune vil derfor årligt evaluere fremskridtene i implementeringssporet (indsatserne) i forhold til målsætningerne. Herudover skal der årligt laves en fornyelse af kommunens samlede CO₂-regnskab, for at følge udviklingen. Evalueringen af indsatserne og det årlige CO₂-regnskab vil blive forelagt Kommunalbestyrelsen én gang hvert efterår, med start i efteråret 2023. Der skal tages højde for, at data til CO₂-regnskabet grundet forsinkelser i data, ikke kan afspejle det pågældende år det rapporteres i.

Som en del af den årlige evaluering vil der blive set på muligheder for, at arbejde videre med at udvikle målbare indikatorer for de angivne merværdier i indsatserne, som på nuværende tidspunkt ikke kan/bliver målt.

Desuden offentliggør Rødovre Kommune hvert år Grønt Regnskab, som følger kommunens CO₂-udledning. Monitoreringen dækker kun kommunen som virksomhed. Monitoreringen er ligeledes med til at sikre, at indsatserne for kommunens egen virksomhed bliver implementeret.

Rødovres Klimahandlingsplan er ikke en statisk plan, og skal derfor jævnligt opdateres i forhold til både de nationale og regionale forpligtelser og den teknologiske udvikling. Derfor følger vi udviklingen og reviderer og opdaterer Klimahandlingsplanen hvert 5. år, første gang i 2027.

RØDOVRE KOMMUNE

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Klimahandlingsplanen er udarbejdet af Rødovre Kommune, 2022. Klimahandlingsplanen er udarbejdet i forbindelse med DK2020-projektet, støttet af RealDania og med Concito som vejleder i processen.

Du kan følge vores arbejde med Klimahandlingsplanen på www.rk.dk

rk.dk